

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF. BRAUN SÁNDOR.

Egész évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr.,
egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

Eredmény nélkül.

Budapest, november 17.

(v.) Kvóta nincs. Kiderült, hogy az osztrák küldöttség tagjai tulkönnnyü utipodgyászszal rándultak le Budapestre: otthon felejtették ugyanis politikai belátásukat. Reggeltől késő estig vesződött velük a magyar küldöttség, elment az engedékenységek legszélső határáig, felajánlott Magyarország részéről igen tetemes áldozatokat; de hiába volt minden igyekeve: — a bécsi urak meghusították az egyezséget. A különbség a két álláspont közt a végén lesorvadtt egy negyedszázaléknyira. Ha az osztrák küldöttség nem zsákmanyt szedni jött volna le, hanem alkuozni, ezen a paraszthajszálhny differencián nem mulhatott volna a megegyezés. A bécsi urak nem akarták honorálni a magyar részről kifejtett áldozatkészéget. Ennek a végső kísérletnek ezért, csakis ezért kellett meddőnek maradnia.

Mi sajnáljuk, hogy így történt. Rámattunk már e helyütt azokra a magasabb rendű érdekekre, melyek kívánatosá tették, hogy ezuttal ne az uralkodónak döntése, hanem a két küldöttség megállapodása szabja meg a kvótát. Szerettük volna, ha ez a kényes és minden ízében igazott kérdés valahára kiragadtatik az évről-évre újból kifakadó fekélyek fájdalmas és veszedelmes kategóriájából. A monárkia egyetemes érdekeinek szempontjából, de Magyarország külön érdekeiben is szerettük volna, ha a kvótakérdés tartós elintézése révén a surlódási pontok száma megapadt s legalább a dualizmusnak e legsajátosabb közjogi kapcsa kihalítottat volna a mindent megörlő osztrák válság dominiumából. De bár sokért nem adnók, ha létrejött volna az egyezményes kvóta, a ne-

gativ eredmény miatt nem vethetünk sem a magyar küldöttségre, sem a magyar kormányra. Egész maguktartásával s kivált végső ajánlatukkal bőven deferáltak ők azoknak a nagy szempontoknak, amelyek a küldöttségek megállapodását javallották. Isten és ember előtt elmondhatjuk, hogy tovább már nem mehettek. A 3 1/4 százaléknny kvóta, amelyet megajánlottak, már amugy is több, mint amennyi mathematic Magyarországára jut; a ridegen kiszámított köteles teherreszen tul benne van már abban mindaz, amit a politikai célszerűség szempontjából s a kockán forgó nagy államérdekek kedvéért erőinknek végső megfeszítésével áldozhatunk. Meltányosak is voltunk; nagylelkűek is voltunk. *Balekok* nem akartunk lenni. Jól tettük. Ha Ausztria nem éri be áldozatkészégünk maximumával, a szakitás lett kötelességévé a magyar küldöttségek. Az a negyedszázalék, amin az egyezés megfeneklett, összegben nem nagy dolog, de elvben sokat jelent. Jelenti azt, hogy Magyarország nem hajlandó a maga nagylelkűségéért bírságot fizetni az osztrák lelkiismeretlenségnek és szűkkeblűségnek. Alamizsnának pedig nem tekinthetük volna azt a negyedpercentet. Mert alamizsnát nem szokás zsarolni.

Kvóta tehát nincsen egyelőre. Nincs, mert az osztrák küldöttség *pénzügyi profitra* pályázott, nem politikai konszolidációra. Voltaképpen nincs is ezen mit csodálni. Azok az urak annyira beleszerettek a labilitásba, hogy ami nem ingadozik, az már nincs is nagyon az inyükre. Hogy egy bajjal kevesebb legyen a nyakukon, szinte bele se fér az agyvelejükbe. Fülük s lelkük hozzászokott a recsegéshez; s nyilván hiányul éreznék, ha a kvótaponton ezentul nem recsegne semmi. Ezek az emberek része-

gei a destrukció szenvedélyének; tehát irtóznak mindentől, ami gátolja, vagy legalább csökkenti a rombolást. Különbén is van egy momentum, amiből vigaszt merithetünk a mai kísérlet meddőségéért. Nincs ugyanis a világon senki, aki jótállást vállalhatott volna azért, hogy az osztrák parlament helyben is hagyta volna a küldöttségileg megállapított kvótaszámot. Erre csakis mint lehetőségre, a legjobb esetben mint valószínűsége számíthatunk volna; de mint *bizonyosságra* nem. Tessék most azt a kinos helyzetet elképzelni, ami az osztrák parlament elutasító szavazata nyomán támadt volna. Milyen közjogi szakadás idebenn! S micsoda örült kudarca a nagyhatalmi állásnak a külföldi közvélemény előtt! És ki meri állítani, hogy ez a képtelenség nem tellett volna ki attól a parlamenti többségtől, amely a minapi aranyucsban elkövette a század legostobább és legvakmerőbb politikai csinyjét? Ilyen szemmel nézve, szinte örvendetes dolog, hogy nem jött létre egyezményes kvóta: annak a tombolva romboló többségnek legalább nem nyilik alkalmá újabb kártevésre.

Hát dönt majd a király. Már csak az igazi alkotmányosság szempontjából se rajongunk ezért a megoldásért; de jobb híján — mit tegyünk? — bele kell törödnünk. A magyar kormány politikai fáradozásai azért még sem maradtak egészen meddők; legalább annyiban nem, hogy megkönnyítették a fejedelmi arbitriumot. Az eredeti álláspontok között 10-6 százalék volt a különbség. Ekkora distanciát igazán bajos lett volna királyi szóval áthidalni; mert ahol ilyen nagy a távolság, ott senkit sem nyugtat meg a mathematicai közép vonal. A magyar alkuozás ügyesége rákényszerítette az osztrák küldöttséget a 34 és fél százalékgig való lesiklásra; tel-

TÁRCA.

Radovics felesége.

(Premiere a Nemzeti Színházban.)

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irtá: *Ábrányi Emil*.

A ma először bemutatott dráma szerzőjétől pár nappal ezelőtt a következő levelet kaptam:

Kedves barátom!

Radovics felesége című új komédiám Radovicsáról (Gyenes), hallom, azt regéli valami kis fáma, hogy ez a figura *voltaképpen néhai való Bokross Elek*ről *vagyon kifundálva*. Nem tudom, ki terjeszti, de sült bolondság. Te tudod legjobban, hogy bár mindnyájan erőteljes magyar drámát követelünk: a Nemzeti Színház semmi olyasmit nem hoz színre, ami magyar intézményt, osztályt vagy egyént csak a lojtávólabból is kellemetlenül érintene.

Kérlek, ne vedd tudomásul ezt az együgyü pletykát, ellenben tartsd meg barátságodban stb.

Ábrányi Árpád.

Azok számára irom ide ezt a levelet, akik hallottak erről a pletykáról és talán el is hitték. Rám nézve fölösleges volt a figyelmeztetés. Amikor végig néztem a darabot, tisztában voltam azzal, hogy *Radovics* Milánnak semmi köze *Bokross Elek*hez.

De én *Ábrányi Árpádot* még abban az esetben se vádolnám, ha megismertem volna *Radovicsban* azt a boldogtalan embert, akit a szárnyaló fáma *Ábrányi Radovics*ával összekötött, aki egy ideig feltűnő szerepet játszott a magyar közéletben s akinek az élete tele van súlyos, érde-

kes tanulsággal. A drámaíró éppen ugy eleven minták után dolgozik, mint a szobrász. Honnan vegye alakjait, ha nem az életből? Ha meg akar ismertetni bennünket a mi társadalomunk alakjaival: kikről rajzoljon képet, ha nem azokról, akik a mi társadalomunkban szerepet játszanak, akik egy-egy osztályra, egy-egy intézményre mintegy rányomják egyéniségük bélyegét? Természetes, hogy az írótl ebban az esetben nem *grafját*, hanem *művészi feldolgozást* várunk. Kell, hogy az író az életből vett nyers vonásokat művészi plasztikával állítsa össze; hogy mindent mellőzzön, amin rajta van a napi hírek aktualitása és csak az igazán jellemzőt, az igazán tipikus emelje ki, aminek maradandó emberi értéke van; hogy az életből vett alakot egy költőileg kigondolt, érdekesítő cselekvény keretében állítsa elénk.

Ha így eszelepszik a drámaíró, akkor már nem *privát-életet* hoz a színpadra, hanem olyat, amihez nekünk is közünk van, meg a maradékainknak is, akik utánunk jönnek; olyat hoz a színpadra, aminek fölemelő, vagy megrázó hatása van mindnyájunkra nézve; amiből mindnyájan tartós okulásokat merithetünk. A valóság ebban az esetben annyira összeolvad a képzelettel, a költő munkájával, hogy a mintával nem is törődünk többé. Idők multával a minta teljesen elenyészik és nem marad meg más, csak a darab, aminek a szépségeiben és általános emberi igazságaiiban mély gyönyörűségeit találunk. Ha egy minden ízében kiváló, remek szobor áll előttünk, kérdezzük-e vajjon: ki volt az az élő ember, az a mulandó ember, aki mintát állott ehhez a halhatatlan szoborhoz? Nem kérdezzük, hanem magasztaljuk a szobrász alkotó erejét, gyönyörködünk a *művész* munkájában.

Gauthier Margit, a demimonde Magdolnája, élő személy után készült. Az eredeti mintát Páris látta és ismerte. Amikor meghalt, az újságok hasábkot irtak róla. Élő személy volt a Kamé-

liás hölgy, de milyen művészettel vitte a színpadra Dumas fils ezt a tipikus alakot, mennyire átfurmálta és megnemesítette, milyen érdekes, hatásos cselekvényt komponált hozzá a drámaíró fantáziája! *Ferrari* a *Párbaj* hőseiben, *Sirchi* grófnban Rómának egyik hírhedt arisztokratáját dolgozta föl. Ibsen *Nórájáról* szintén azt mondják, hogy egész *Christiana* ismerte azt a nőt, akit *Nóra* alakjában színpadra vitt.

Ezek a darabok igazi drámák, értékes poétai alkotások. De már a *Sardou Rabagas*a értéktelen mű, mert ez nem darab, hanem irányzatos politikai szatira, dramatizált személyeskedés. Ebban a darabban a drámaíró nem költőileg, hanem pamfletszerűen dolgozott és az élő mintát nyersen, művészet nélkül hurcolta elénk. Az igaz, hogy az *Arisztofanesz*-komédiák is tele vannak személyeskedéssel, de az *Arisztofanesz* személyeskedései mögött legalább a humor, a guny nagy-szerű erejével és a kor hatalmas rajzával találko-zunk. A *Rabagasban* csak élclapszerű karrikaturák, kicsinyes csipkedések vannak.

Az eleven minták használatá tehát meg van engedve a drámaírónak, sőt a drámai rajz hűsége és hatása szempontjából szinte szükséges, hogy eleven mintákhoz nyuljon. Minden attól függ: művészi kézzel, költői fantáziával alakítja-e a nyers anyagot? Ha nem így jár el, akkor egészen bizonyos, hogy dráma helyett botránykrónikát fog írni.

Radovics Milán határozottan nem *Bokross Elek*. De nem is típusa valamelyes magyar társadalmi osztálynak. Pedig *Radovics*tól, a képviselőtl, a vasuti vállalkozótól, a *strébertől* azt vártuk volna, hogy személye révén megismerkedünk a magyar közélet, a magyar társadalom legmodernebb és legutálatosabb vonásaival; hogy a drámaíró kegyetlen bátorsággal fogja megbélyegezni azokat a parazitákat, akik habzsolva esznek a képmutatás, a hízélgés asztalánál és el-

jes nyolcadfél percenttel mélyebbre csuszott ezzel Ausztria követelése. Igaz, hogy az egyezség meghíusulása után az osztrák küldöttség ma vissza akart menekülni, ha nem is a 42 százalékos, de legalább a 38 százalékos álláspontra. Naiv erőlködés. Az urak lent voltak harmincötödfele, s visszacsökní innen többé nem lehet. A különbség tehát lényegesen csökkent, immár alig egy negyed-percentnyi. A széles örvény eltűnt s helyén már csak szűk szakadék áll, amit egy keskeny palló is könnyen áthidal. Nehézséggel, skrupulusokkal nem jár többé a fejedelem döntése. Ezt a szolgálatot is a magyar politika lojalitásának és ügyességének köszönheti a király. Neki immár könnyű a dolga; de nehéz a miénk, mert ezentul körülbelül három százalékkal nagyobb kvóta fog ránk neheznedni. Nagy teherszaporulat ez, nagyobb, mint amennyit viselni tartozunk, s akkora, hogy csak a legnagyobb erőfeszítéssel fogjuk elbírní. S bebizonyult ime, hogy megint csak nekünk kellett áldoznunk, mint eddig is mindenkoron. Mi tartjuk a monárkiát, rajtunk nyugszik a nagyhatalmi állás, a dualizmus egyedül mi ránk támaszkodik. Hűségünk nem fogy ki az áldozatkészségből, áldozatkészségünk a türelemből. S a monárkia sulypontja mégis odaát van Ausztriában. Várjuk azt a sulypontot, várjuk... várjuk.

BELFÖLD.

Az aranyháboru. Bécsi tudósítónk jelenti telefonon: Hír szerint az osztrák kormány, nehogy az államadósságot ellenőrző bizottság magatartása folytán a valutareform keresztülvitelében késedelem álljon be, ha nem is az egész 59 millió forintnyi összeget, de annak legalább egy részét szabad aranykészletéből fogja átutalni az osztrák-magyar banknak és ezért az összegért megfelelő mennyiségű ezüstfontokat fog szerezni, amelyből majd az ötkoronásokat vereti. A pénzverés munkáját elég jókor fogják megkezdhetni és remélik, hogy időközben az az arany, melynek kiadását most az államadósságot ellenőrző bizottság megtagadja, a kormány rendelkezése alá fog jutni.

Az országgyűlési szabadalvópárt Podmaniczky Frigyes báró elnöklete alatt ma rövid értekezletet tartott, amelyen tárgyalás alá vette s Kola János előadó ismeretése után vita nélkül elfogadta a bíráknak és ügyészeknek az igazságügyminisztériumban való alkalmazhatásáról rendelkező törvényjavaslatot.

veszik a betevő falatot a szerények, az önzéstelenek az érdemesek szájától; meg fogja bélyegezni azokat a szjasz strébreket, akiknek a szemtelenségénél csak a tudatlanságuk és a szerencsétlenség nagyobb; meg fogja bélyegezni azokat a gavallérokat, akik annál vakmerőbben követik el az aljasságokat titokban, mennél nagyobb és félelmesebb tekintélyvel játszzák a becsületbíró szerepét a nyilvános életben; le fogja rántani a leplet azokról a politikusokról, akik frázisokkal csalják a népet, üzletekkel az államot és szemfényvesztő játékonysággal az Istent.

Abonyi darabjában milderől szó sincs; mindebből semmit se látunk. A szerző még csak kísérletet sem tesz, hogy erős vonásokkal kort rajzoljon; a mi korunkat, úgy ahogy van: visszatelel, zagyvaságaival, csodálatos erjedéseivel. Ugy látszik, félt a Nemzeti Színház finom izlésétől. Félt „kellemetlenül érteni a legtávolabbról is valamelyes magyar intézményt, osztályt vagy egyént.” Diskrécióját ezuttal nem helyeslem. Azt az erőt szerettem volna látni ebben a drámában, amit bosnyák novelláiban és sok egyéb jeles elbeszélésében annyira csodálok. Ha nem mert dorongot hozni a kapu-örök finnyás izlése miatt: hozott volna magával mérgezett tűt, éles stiletet, kifent borotvát. Az a drámaíró lesz a mi ünnepeit emberünk, azé lesz a jelen és a jövő, azé lesz a taps és a rengeteg tantieme, aki véresre fogja verni és döfni ezt a perverz, aljas, de javításra méltó korszakot, mint az idomító a dolyfős, henye véru, rakencéltan paripát.

Még egyebet is helyteleníték, nemcsak a diskrécióját. Nem helyeslem, hogy ingadozó, alig érthető alakokat vitt a színpadra.

Radovics Milán bosszút akar állani Detre, a fiatal szobrászon. Miért? Azért, mert Detre vagyonos atyja, aki már régen meghalt, viszonyt kötött a Radovics első feleségével, aki szintén nincs többé az élek sorában, annyira nincs, hogy Radovics azóta másodsor is megházasodott. És a második felesége, Livia, egy elegáns, szép, kíváncsú fiatal asszony.

Nincs kvóta.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, november 17.

A kvótaküldöttségek ma befejezték alkudozásukat. Befejezték azzal a negatív eredménnyel, hogy nem tudtak megegyezni. Délelőtt tíz órától csaknem két óráig, délután négytől majdnem kilencig ülészek a küldöttségek, hol együtt, hol külön-külön; történt is erős közeledés, s többször is fel-felcsillant az a remény, hogy a differenciákat sikerül kiegyenlíteni, de a végén mégis maradt némi távolság az alkudozó felek között; nem nagy, de éppen elég arra, hogy a küldöttségek munkája eredménytelen maradjon.

A mai nevezetes és mozgalmas nap eseményeiről a következőkben adunk számot:

A délelőtti tanácskozások.

Délelőtt tíz órákor úgy a magyar, mint az osztrák kvóta-deputáció teljes ülést tartott, amelyen a hetes albizottságoknak adandó utasításokat vitatták és állapították meg. Az osztrák bizottság ülést gróf Schönborn elnök lakásán tartotta az Angol királyné szállóban. Az ülésen részt vett gróf Clary és Kniazio-lucsky pénzügyminiszter is. A bizottság, a gyengéledő Beer udvari tanácsos helyett, aki nem jöhetett el, Javorszkit választotta meg előadónak, a hetes bizottságba pedig Sochort küldte ki. Azután megállapították a hetes bizottságnak szóló utasítást.

A magyar bizottság a pénzügyi bizottság első emeleti termében ült össze Tisza Kálmán elnöklete alatt. A kormány részéről Széll Kálmán miniszterelnök és Lukács László pénzügyminiszter vett részt az ülésen.

Háromnegyed órai tanácskozás után a magyar bizottság ülése véget ért, és megállapították az albizottságnak adandó instrukciókat. Az utasítások szerint a bizottság felhatalmazta albizottságát, hogy 35 és 33 arányszámok közt az osztrák hetes albizottsággal a tárgyalások fonaldt felvegye. Ha az osztrákok hetes bizottsága ragaszkodik a 35 százalékhöz, akkor szakítsa meg a tárgyalást.

A hetes bizottságok azután megkezdék együttes tanácskozásukat, a költségeiktől kapott utasítások alapján.

Tizenegy óra után találkoztak a bizottságok tagjai a képviselőház elnöki fogadó termében. Ekkor a miniszterek és a kvóta-bizottságnak azok a tagjai, akik az albizottságok tárgyalásaiban részt nem vesznek, a palamentet elhagyták. A képviselőház személyzete ünnepi díszben várta az osztrák politikusokat és a portás, a ruhatárnokok, a teremszolgák ünnepi öltözékben, fehér keztüben kalauzolták az egyenkint

Hát tehet arról Detre, hogy az apja valamikor régen tilos viszonyban állott a Radovics első feleségével? Hiszen nem ő vette rá az apját, hogy csábítsa el a Radovics első feleségét. Szegény fia semmit sem tudott erről és hűgavál, a jószágos, naiv Ernesztinnel együtt, olyan ártatlan ebben a régi történetben, mint a ma született bárány.

Ha Detre nem felelős (a minthogy nem felelős) azért, amit az apja cselekedett: lehet-e bosszút állani rajta? Bizonvos, hogy lehet antipathiat érezni az ilyen fiu iránt; lehetséges, hogy nem szeretjük látni az ilyen embert, mert valahányszor látjuk, mindig az jut eszünkbe, hogy ennek az apja volt az, aki barát és üzletbarát létere bünye csábította az első feleségünket. De bosszút állani rajta? Ez sok. Ez már a sajnos beszámíthatatlanság, a monomania határán jár.

Tartósan gyűlölnék és bosszút állunk a megsértett anyá, a meggyalázott nővér miatt. Sőt gyűlölnék és bosszút állunk az elesébitott hitvesért is, de csak akkor, ha — nem házasodott meg még egyszer. Ha másodsor is megházasodtunk és szeretjük a második feleségünket, akkor az első feleség emléke már nem önt tüzet a csonjtánkba és nem állunk érte bosszút a halott csábító fián, aki nem felelős az apja tetteiért.

De volna itt a gyűlöletnek egy más, természetesebb és érthetőbb oka: Radovicsot a második felesége sem szereti. Livia voltaképpen Detre Miklósbá szerelme. Ez a fátum nem minden-napi. Az első feleséget az apa, a másodikat ennek az apának a fia hódítja el Radovicstól. Ez a gondolat érdekes és drámai; csak az a baj, hogy ezt a motívumot a szerző elhanyagolja. Nem látjuk tisztán, hogy Radovics igazában nem a csábító fiát gyűlöli Detreben, hanem azt a férfit, aki maga is úgy állt előtte mint csábító. A színpad tiszta, erős világlást követel. Nem sejtünk, hanem látnunk kellene, hogy Radovics azért olyan brutális a fiatal szobrászzsal, mert félti tőle a második feleségét.

érkező bécsi urakat az emeleti terembe, ahol számukra hideg buffet állott készen.

A tanácskozás fél tízenkettőkor kezdődött, gróf Csáky Albin elnöklete alatt. Mindenekelőtt gr. Schönborn, az osztrák-bizottság elnöke emelt szót. Bejelentette hivatalosan, hogy dr. Beer, az osztrák kvóta-deputáció előadója betegeskedik s ez időszert a magyar fővárosba el sem jöhetett. Helyette Javorszki lovag fogja az előadói tisztelet viselni, a hetes albizottságba pedig Sochort választották.

Dr. Falk Miksa, a magyar deputáció előadója, őszinte sajnálatának adott kifejezést, hogy a tárgyalásoknál nélkülözniük kell az osztrákok erdemes referensének jelenlétét és indítványozta, hogy e fölöött való sajnálkozásukat táviratilag hozzák tudomására Beer doktornak. A bizottság természetesen egyhangulag járult Falk előzékeny indítványához.

A hetes albizottságok tárgyalása majdnem két órán át folyt és jóval egy óra után járt már az idő, amikor a tanácskozás véget ért.

A tárgyalás folyamán konstalták, hogy az osztrák bizottság vasárnapi álláspontjától, mely szerint, ha a magyar bizottság nem hajlandó a 35 százalékos kvótát elfogadni, a tárgyalásokat befejezték tekintve, egyelőre edl és a magyar bizottság meghívására kész a tárgyalások folytatására; elvárja azonban a magyar bizottságtól, hogy egy konkrét javaslat megtefele által megkönnyíti neki a tárgyalások folytatását.

E körül aztán hosszu eszmecsere fejlődött ki, melyben mindkét hetes bizottság tagjai résztvettek. Az eszmecsere folyamán egy részről sem mutatkozott hajlandóság konkrét számjavaslására. Végre is a tanácskozás eredményét a következőkbe foglalták össze:

A tanácskozás során magyar részről indítványozták, hogy az osztrákok, az elvi fejtegetéseket mellőzve, jelöljenek meg a 35 és 33 arányszámok határát közt egy konkrét arányszámot, amelyben a két államnak a közösségek költségeiben való hozzájárulását megállapíthatni óhajtják.

Az osztrák bizottság ezt az indítványt ad referendum vette.

Az ülés után gróf Csáky Albin felkereste Széll Kálmánt és Lukács Lászlót, kik a Ház miniszterszobájában várták a tanácskozás befejezését.

A délelőtti tanácskozásokról a Budapesti Tudósító a következő félhivatalos jelentéseket teszi közzé:

A magyar kvótaküldöttség ma délelőtt tíz órákor Tisza Kálmán elnöklésével ülést tartott, melyen a kormány részéről Széll Kálmán miniszterelnök és Lukács László pénzügyminiszter voltak jelen. Hosszabb eszmecsere után elhatározták, hogy a hetes albizottság a magyar részről már megtörtént azon javaslat alapján, mely szerint a tárgyalások 35 és 33 százalék közt teendő számbeli javaslat alapján lesznek folytatandók, az

És még egy kifogásunk van Radovics ellen: olyan ember, a ki stréberségből, üzleti spekulációból megtorlás nélkül engedti át a csábítónak az első feleségét, olyan embernek nincs point d'honneurje. Az ilyen ember a második feleségével is hideg számításal taktikázik és szemet huny arra, hogy a naiv, becsületes szobrász ideálistan udvaroljon Livianak, annak a férjében, hogy ő azalatt szabadon manipulálhasson a Detre Miklós rábizott vagyonával. Az ilyen emberek nem tudnak gyűlölni. Az ilyen emberek csak kalkulálni tudnak,

Ami a Radovics feleségét illeti, ennek a nőnek az a baja, hogy a jelleme még homályosabb, vacillálóbb a Radovics jelleménél és részvétünkre nem méltó.

Hiuságból, nagyravágyásból, családi érdekből ment férjhez Radovicshoz, akit nem szeret. Elvitte Radovicshoz bárói családjának a kopott cimerét, hogy a nagy vasuti vállalkozó pénzeszínaló zsenije juttassa uj fényhez, uj csillogáshoz. És ez a legnagyobb nyíltsággal vallja be Detre Miklósnak, aki szerelme belé sakinek a szerelmét öis viszonzozza — azzal a fenntartással, hogy meg akar maradni a férje oldalán, akit nem szeret, mert önérzete sokkal erősebb a szerelménél. De ha ilyen önérzetes: miért megy el a szobrász lakására és miért gyötéri ezt a szegény fiut azzal a kijelentéssel, hogy szereti ugyan, de sohasem lesz az övé, mert hü akar maradni ahhoz, akit nem szeret? Az önérzetes nő ilyenkor hallgat.

Livia később megtudja, hogy Radovics a szádoi vasutvállalatnál elkezelte Detre 160.000 forintját. Megtudta tehát a férjéről, hogy nem honett ember. A becsület azt kívánja, hogy nyomban szakítson vele. De Livia úgy fogja fel a becsületet, hogy köteles továbbra is megmaradni egy ilyen férj oldalán. Még valamivel későbbben Radovics a legdurvább módon sértegeti Liviat Detre és több idegen ember előtt. S mit tesz Livia? A maga hozományát viszi el Detrenek, hogy kifizesse a szobrászt és megmentse egy olyan embernek a becsületét, akiről

osztrák albizottsággal tovább tárgyaljon. Erre a két albizottság délelőtti 11 órakor a képviselőház egyik bizottsági termében közös tanácskozásra gyűlt egybe.

A két hetes albizottság délelőtti 11 órától délutáni 1 óráig tárgyalt. Délután négy órakor mind a két kvótaküldöttség újból ülést tart, amelyen alkalmasint a hetes albizottságok referálai fogják eddigi tárgyalásuk eredményéről. A két hetes albizottság délután hat órakor folytatja tanácskozását.

Dejeuner.

A délelőtti tanácskozások befejezése után a magyar kvótaküldöttség villásreggelit adott az osztrákok tiszteletére az *Orszádos Kaszinó* emeleti nagy termében. A pazarul berendezett terebben harminckét személyre terítették, báró *Atzl* Béla személyes felügyelete mellett.

Az asztaltól *Tisza* Kálmán elnök számára jelölték ki, mellette ült jobbról az osztrák miniszterelnök, balról a pénzügyminiszter. Szemből ült vele gróf *Csáky* Albin aelnök, jobbról *Szell* miniszterelnök, balról a pénzügyminiszter. Azután következtek felváltva a többi kvótaküldöttségi tagok.

A reggeli menüje a következő volt:

Consommé en tasse.
 Sterlet au four à la bonne femme.
 Selle de Chevreuille,
 Sauce Poivrade.
 Chapons à la broche. Salade.
 Bombe Cap-Martin.
 Fromage.
 Dessert.
 Sherry. (Diamond Jubilee 1837—1897.)
 Brauneberger Auslese. (Aus der Purcell'schen Kellerei.)
 Chateau Mouton Rotschild Pauillac 1889.
 Heidsieck et Co. Sec.
 Café. Cognac. Liqueur.

Az utolsó tárgyalások.

Délután négy órakor ismét összejöttek egy magyar, mint az osztrák küldöttség tagjai. Az osztrákok ismét az *Angol királynőben*, a magyarok ismét a képviselőházban tanácskoztak és mindkét küldöttség plénuma megadta a maga hetes bizottságának az újabb utasítást.

Hat órakor ismét találkoztak a hetes bizottságok a képviselőház elnöki szobájában. Ott voltak a Házban mindkét kvóta-küldöttségnek többi tagjai is, — a magyarok teljes számmal — hogy az albizottságok tárgyalásának eredményéről szóló jelentéseket nyomban átvegyék és megvitassák. Ott volt a miniszterelnök és a két pénzügyminiszter is. A folyosókon pedig nagy csomó újságíró és képviselő várta a tanácskozások eredményét.

A tanácskozás azon az alapon indult meg,

ő tudja legjobban, hogy egy garas ára becsülete sincs. Ez még érthetlenebb, mint az, hogy Livia, akit teljesen vagyontalannak gondoltunk, (mert csak egy szegény leány mehet férjhez szerelem nélkül olyan gavalérhoz, mint Radovics), a döntő pillanatban 160.000 forint készpénzt tud kifizetni a saját hozományából.

Radovics hitvány ember, de neki adunk igazat, amikor az utolsó felvonásban szemére lobbantja Liviának, hogy érdekeséből ment hozzá és most, mikor a szádei vasut megbukott és fényes reményei füstbe mentek: szeretne szabadulni tőle. Detre Miklós hűségese székely szolgája, az öreg Mória, aki halálából szereti a „kis urat”: egy revolverlövéllel leteríti Radovicsot és az özvegyesre jutott Livia most már férjhez mehet a szobrászhoz. De boldogságának nem örülünk és magunkban azt gondoljuk: az a nő, aki érdekből, szerelem nélkül ment férjhez, nem érdemes arra, hogy szeressék.

Detre Miklós passzív jelleme sem hívja ki szimpátiánkat. Ha szereti Liviát s ha tudja, hogy Livia önéretének, pozíciójának árt azzal, ha Radovicsot a rábizott pénz sűrűs visszafizetését követeli: miért zaklatja Radovicsot még az asszony jelenlétében is? Az igazi szerelem lovas, nagylelkű, aldozatkész. Hogy illik ez a folytonos exekválás egy idealistához és egy szerelmeshez? Igaz, hogy a huga érdekében követeli a pénzt, de nincs olyan hug a világon, akit többre becsülnénk annál az asszonynál, akit szeretünk, ha olyan rajongók és fiatalok vagyunk, mint Detre Miklós, aki ezenkívül még bohémtermészet is, mert szobrász!

Hatalmas drámát írhatott volna *Abonyi* Árpád ebből az anyagból, ha bevezetné volna benünket a stréber-képviselők műhelyébe, ahol a vagyon és hatalom csinálódik; ha Radovicsot a makinációk tetőpontján buktatta volna el és Livia, akit mindaddig szinte becsületes esatolt volna Radovicshoz, most a nagy kiábrándulás után sietett volna elítélt, küzdő, érintetlen és nemes

magyar részről felszólították az osztrák bizottságot, hogy 35 és 33 százalék közt tegyen valamely pozitív kvótaszámra nézve javaslatot. Az osztrákok erre 35 százalékot hoztak javaslatba. A magyar bizottság ezt természetesen nem volt hajlandó megadni, hanem 34 százalékot ajánlottak. Az osztrákok utóbb, érintkezve küldöttségük plénumával, lementek 34,8 százalékra.

A magyar bizottság kebelében ezután, hogy a megegyezés, ha csak lehetséges, létrejőjön, konkrét indítvány történt arra nézve, hogy ajánljon meg a bizottság 34,25 százalékos kvótát. A kvótaküldöttség plénumában erre az indítványra hosszas, élénk vita támadt, amelynek során ismételen kifejezésre jutott az az óhaj, hogy a bizottságok tárgyalásai végre pozitív eredményre jussanak. Végre, hosszas, alapos megfontolás után, nehogy tizedszázalékokon muljon a megegyezés, az egész küldöttség egyhangulag hozzájárult ahhoz, hogy a 34,25%-os kvótaszámot megajánlják az osztrákoknak.

Miután ezt az ajánlatot az osztrák küldöttség közölte, az osztrákok visszavonultak tanácskozás végett.

Nincs megegyezés.

Az osztrák deputáció tagjai nagyon sokáig tanácskoztak a magyar részről tett ajánlat fölött. Komoly hangok emelkedtek abban az irányban, hogy a történet közeledése után most már nem szabad elszalasztani a megegyezés lehetőségét és magukra venni azt az ódiomot, hogy ők hiúsították meg a küldöttségek tárgyalásainak sikerességét. Végre, késő este olyan ajánlatban állapodtak meg, hogy a magyarok egyezzenek bele egy olyan kvótaszámra, amely középarányos a 34,8 és a 34,25% között. Az osztrákok számitása szerint ez körülbelül 34,525% lett volna. Nyomban közölték is ezt a magyar kvótaküldöttséggel. A magyar küldöttség tagjai azonban erre kijelentették, hogy *előbbi ajánlatuk ultimátum* volt és semmi szín alatt sem hajlandók többet megadni, mint 34,25 százalékot, amely magasságig különben is csak a békés megegyezés megkönnyítése érdekében mentek el.

Ekkor aztán konstatálni kellett, hogy megegyezés nem jött létre.

A tárgyalások sikertelensége nagy lehangoltságot okozott mindkét részen. Különösen az osztrákok voltak nagyon lehangoltak. Mikor már az eredményt megmáshíthatatlannak kellett elfogadni, az osztrák bizottság egy részén valóságos megdöbbenés vett erőt. Minnyal inkább, mivel

szerelmével Detre Miklóshoz, hogy megjutalmazza kitartását és nagylelkűségét.

A dráma, így a hogy van, egy érdekes változat. Környalmai mutatják a kitűnő tehetséget, de a főalakok rajza bizonytalan, elmosódó. Csak az epizód-figurák közt akadunk józú és egész emberekre. Ilyen alak *Faber* Gusztáv, az eladósodott urból állami hivatalnokká vedlett kétes exisztencia, aki a belügyminisztérium tizenkettedik b) osztályában vegetál és váltakozó irat alá a kollégáival. Ilyen alak *Mória*, az öreg szolgál, aki székely zamatossággal beszél és nagy, odaadó ragaszkodásban kész meghalni, gyilkolni a gazdájáért, mint egy hű, naiv komodor. (Talán csak a Mória név ellen lehetne kifogásunk. A székelyeknek inkább az ó-testamentomból vett keresztnevek divatosak: Mózes, Ábrahám, Dávid, Absolon, Józsué. A Mória név nem fordul elő a bibliában.)

Szcenikai tekintetben nagy haladást mutat *Abonyi* Árpád új darabja. A második felvonás fináléja csupa élet, mozgalom, lüktető drámaiság. Ez a nagy elevenség, a jelenetezésnek ez a bravura még kellő előkészítés nélkül is erős benyomást tett a közönségre. A finále után valóságos tapsvihar zúgott föl és a szerzőt a szereplőkkel együtt nyolcszor hívták a lámpák elé.

Szenzációs szerep egy sincs a darabban, de játszik benne *Márkus* Emilia, aki Liviát is érdekessé, széppé, egy-egy jelenetben elragadóvá tudta tenni nagy kvalitásaival. Radovicsot *Gyenes*, a szobrászt *Mihályfi* játszóta nemes hévvel. *Vizváry* (Fáber) derülttette a dráma komor levegőjét és *Szacsavay* kitűnő volt az egyszerű, hű székely szerepében. Két epizód szerepet *Ligeti* Juliska és *Maróthy* Margit játszott finoman és kedvesen. Feltűnt, hogy a nézőtér nem volt egészen tele (már a premiéreken is!) és a művészek egy része nem tudta a szerepét. (Még a premiéreken is!)

be kellett látni, hogy az eredménytelenségért teljes mértékben őket terheli a felelősség. Azzal, hogy eredeti 42 %-os követelésükről leszállottak előbb 38 %-ra, majd 34 és fél százalékra, kétséget kizáró módon elárulták, hogy álláspontjuknak semmiféle igazolható alapja nem volt.

Az osztrákok különben, miután a megegyezés lehetetlenségét megállapították, kijelentették, hogy mind azt az engedményt, amelyet a tárgyalások során tettek, meg nem történtnek kívánják tekinteni. Természetes, hogy ez a kívánságuk üres beszédnél nem egyéb. Az egyszer megtörtént ajánlatot meg nem történtnek mondhatják, ha úgy tetszik nekik, de azért az megtörtént és hiába akarnak kimondott szavuktól visszavonulni: ehhez a szóhoz hozzá vannak kötve.

A szabadelvű pártkörben.

A Lloyd-klub ma olyan népes volt, amilyenek már nagyon régen nem láttuk. A tágas, fényes klubhelyiségekben késő délutántól késő estig élénk nyüzsgés, zsidobongás volt. Este hét órára pártértekezlet volt hirdetve. Ezen az értekezleten a pártunk olyan tagjai is résztvettek, akik hónapok óta nem voltak láthatók. Pedig egészen jelentéktelen törvényjavaslat volt az értekezlet tárgya.

Természetesen nem a javaslat iránt való érdeklődés hozta össze a párttagokat ilyen nagy számban, hanem a kvóta. Egész este, csoportról csoportra járt a kérdés, egyre izgatottabb várakozással:

— Mit tudtok a kvótáról?

Senkisémet tudott semmit. A kormány tagjai közül *Wlassics* és báró *Féjerváry* voltak ott és természetesen a két minisztert minduntalan ostromolták a kérdezősködők, de hasztalan, nekik sem volt több hírük arról, ami a Házban történik, mint a kérdezősködőknek. A kultuszminiszter utóbb, hogy megelőzze a kérdéseket, magáról szólította meg a legkíváncsiabbakat:

— Mi újság? Van-e már kvóta?

A telefonnak rége nem akadt annyi dolga. A klub általában össze volt kötve a képviselőházzal. A hányszor behallatszott a csengetése, mindig összesugtak:

— Most jön a kvótahír. De minden telefonüzenet újabb csalódiást hozott.

Még kilenc óra tájban is annyian várokoztak a márványoszlopos nagyteremben, amennyien más, csendesebb esteken vacsora előtt sem igen verődnek össze. A legkitartóbbak közt volt *Szilágyi* Dezso és *Wekerle* Sándor is, aki pedig ritkán jön fel és ilyen sokáig sohasem marad. Egy-egy csomó képviselő, főispán, újságíró vitakozott minden sarokban. Fogadások is történtek előbb arra, hogy lesz-e megegyezés, aztán arra, hogy milyen lesz. Mert egy kilenc óra felé már általános lett az a hit, hogy megegyezésnek kell ma lennie, különben nem tanácskoznék a két deputáció olyan sokáig.

Fuccs.

Kilenc órakor egy szolgál a hírrel jön be egy újságíróhoz, hogy *Falk* Miksa hazajött és odaát van a szerkesztőségben. A *Pester Lloyd* szerkesztőségét egy folyosó választja el a klub helyiségétől. Egy nagyobb csoport fölkeredett és átment a redakcióba, megtudni az eredményt. Ott dr. *Schüller* helyettes szerkesztő fogadta a vendégeket:

— A főszerkesztő ur visszavonult dolgozni.

— Mit mondott, mikor megjött?

— Csak ennyit: *fuuccs!*

Tovább aztán senkisémet tudakozódott.

A klubban hamar elterjedt a negatív eredmény híre és meglehetősen kedvetlenséget okozott. Nemsokára megérkezett *Szell* Kálmán is, de csak néhány percig időzött a pártkörben.

Az eshetőségek.

A kvótaküldöttségek munkájának eredménytelensége következtében most a parlamentek dolga lesz a megegyezés megkísérlése. A magyar küldöttség legközelebb zárulást tart, amelyen megállapítja a jelentését; ezt a jelentést átadja a miniszterelnöknek, aki azt az országgyűlés elé

terjeszti. Az országgyűlés előreláthatólag még ebben a hónapban letárgyalja a jelentést, noha a függetlenségi párt erős vitára készül. Ez a vita semmiesetre sem fog obstrukcióvá fajulni.

Hasonló lesz az eljárás osztrák részen is, s ezzel meg lesz adva az alkotmányos előfeltétele a király döntésének, amely ismét egy évre fogja a kvótát megállapítani.

Ausztriában a kvótabizottságok megegyezéseinek meghiusulása nagyon súlyos következményekkel fog járni. Ez a sikertelenség nagyon komoly veszedelemtől idézhet fel a parlamenti helyzetre és a kiegyezés parlamenti sorsára nézve.

Félhivatalos jelentések.

A délutáni tanácskozáskor a következő félhivatalos tudósításokat kaptuk:

Ma délután négy óraker mind a két kvótaküldöttség — az osztrák az Angol királynő-szállóban, a magyar a képviselőházban — a miniszterelnökök és a pénzügyminiszterek részvételével teljes ülést tartott, melyen a két albizottság utasítással látták el. A hetes albizottság azután este hat órától kezdve a képviselőházban együtt tanácskoztak. Nemsokára az osztrák kvótaküldöttség többi tagjai is a képviselőházba jöttek, ahol egy külön bizottsági teremben gyülekeztek, hogy szükség esetén hetes albizottságának jelentését nyomban átvehesse és vele ismételtlen érintkezésbe lépessen. Az albizottságok tanácskozása alatt Clary gróf az osztrák minisztertanács elnöke és Kniazio-lucky lovag, az osztrák pénzügyminisztérium vezetője a képviselőház miniszteri szobájában Széll Kálmán miniszterrel ökökkel és Lukács László pénzügyminiszterrel hosszasan értekeztek. Miután az osztrák küldöttség plenuma hetes albizottságának jelentését átvette és Clary gróf is informáltatta magát az eddigi tárgyalások eredményéről, Clary gróf, az osztrák minisztertanács elnöke esti fél 8 óraker a budai királyi várakba hajtattott, ahol ő felségénél magán-kihallgatáson jelent meg, hogy előterjesztés tegyen a kvótatárgyalások eddigi állásáról.

Az albizottságok időről-időre megszakították az együttes tanácskozást, hogy a plenumot értesítsék a felmerült javaslatokról és újabb utasításokat kérjen. Ezek a tanácskozások így esti 9/10 óráig folytak, amikor mindkét részről konstataáltak, hogy a tárgyalások eredményre nem vezettek és egyuttal világosan kijelentették, hogy a kvótaküldöttségek eddigi tárgyalásai folyamán történt nyilatkozatok egyik részről sem tekinthetők irányadóknak.

A magyar kvóta-küldöttség legközelebb záróülést tart, amelyen hiteltessik az előadó jelentését. A kvótaküldöttség jelentését azután a törvény értelmében a miniszterelnök-höz juttatják, aki az országgyűlés két házában előterjeszti.

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Miután a kvóta-küldöttségek a mai nap folyamán ismételtlen tanácskoztak, a két hetes albizottságok este 9 óraker tartott záróülésen konstataáltak, hogy a kvóta-arány megállapítása tekintetében megegyezés nem jött létre. Egyuttal hozzátették, hogy a tárgyalások folyamán tett kijelentések egyik félre nézve sem lesznek kötelezők vagy irányadók. Az osztrák kvótaküldöttség tagjai részint még ma este, részint a holnapi nap folyamán elutaznak, épp úgy gróf Clary, az osztrák minisztertanács elnöke és Kniazio-lucky lovag, a pénzügyminisztérium vezetője is holnap visszatagnak Bécsbe.

Hamis hírek.

A Budapesti Tudósító illetékes helyről a következő sorokat közli:

Egy napilap mai számának az a közlése, mintha gróf Csáky Albin kijelentette volna, hogy a magyar kvótabizottság 34/60%-ot fog az osztrákoknak felajánlani, teljesen légből kapott. Ilyen kijelentést gróf Csáky Albin nem tett és nem is tehetett, mivel az a való tényállással homlok-egyenest ellenkezik.

A kvótameelés ellen.

Ma este a Svetczky-féle vendéglőben értekezetre jött össze a függetlenségi párt számos híve és tiltakozott a kvótameelés ellen. Több felszólalás után, Dienes Márton lapszerkesztő indítványára végrehajtó bizottság alakítottak mozgalmuk vezetésére és azután a következő határozatot hozták:

A budapesti függetlenségi és 48-as érzelmi polgárság kvótaiellenes mozgalmanak végrehajtó-bizottsága irásbellel felkéri és felszólítja az

országgyűlési függetlenségi és 48-as párt minden tagját, hogy a kvótaiellenes mozgalmat mindenikük saját kerületükben megindítsák és támogassák, mert első sorban az ő legszebb hivatásuk, de mert nekik áll legjobban módjukban ilyenképpen a mozgalmat országossá tenni.

Az értekezlet Dienes Márton, dr. Schweighoffer Ferencet, lovag Tichil Ferencet és Gara Józsefet bízta meg a felszólítás és felkérés megszerkesztésére.

KÜLFÖLD.

Waldeck-Rousseau győzelme. A Dreyfus-ügyből megszületett francia kormány tegnap óta jelentékeny megyarapodott népszerűségben. A francia kormánypárti lapok konstataják, hogy a kormánynak már rég nem volt olyan impzans többsége és a köztársaság már rég nem nyert olyan döntő csatát, mint most. Dicsérik Waldeck-Rousseau miniszterelnököt s azt mondják, hogy a tegnapi szavazás hatalmat és tekintélyt adott a minisztériumnak munkája folytatására s a köztársaság megvédésére. Az ellenzéki lapok elismerik, hogy a tegnapi többség nagyobb volt, mint a minő várni lehetett. Ez azonban annak tulajdonítandó, hogy a miniszterjelöltek mind arra törekednek, hogy az összeesküvők pörének befejezése előtt ne jussanak kormányra.

A tegnapi szavazásra majdnem az összes radikális és szocialisták és 88 haladó köztársasági szavazott a kormány mellett; ellene szavaztak a monarchisták, a ralliáltak, a nacionalisták, továbbá 99 mélinista és 8 radikális, köztük Cavaignac is. Három monarchista tartózkodott a szavazástól.

Ez a mérlege a Waldeck-Rousseau-kabinet mai bizalmi tőkéjének, amelyet újabb befektetéssel, a nagyszabású kegyelmi aktsussal akar épp most gyarapítani. Jóllehet Zola és Picquart előre visszautasítják a kegyelmet és a nyilvános tárgyalást követelik, a kormánynak az a törekvése, hogy egyáltalában szó se legyen többé hivatalosan az affairéről. Egy párisi táviratnak jelenti, hogy Waldeck-Rousseau ma a kegyelmi bizottsággal való értekezés végett a Luxembourg-palotába ment és kérte a bizottságot, hogy a Dreyfus-üggyel összefüggésben álló ügyeket, nevezetesen a Zola-, Henry- és Picquart-ügyet vonja bele az amnesztiába. Egy szenátor követelte, hogy az összeesküvők ügyét is vonják bele a megkegyelmezésbe, mire a miniszterelnök kijelentette, hogy erre most nincs itt az ideje. A hadsereg és a tengerészlet ellen elkövetett sértések miatt emelt vádaknak az amnesztiába való bevonását egy a miniszterelnök, mint az igazságügyminiszter ellenezte. A bizottság a határozathozatalt elhalasztotta.

Páris, november 17.

Waldeck-Rousseau miniszterelnök ma megjelent a szenátus amnesztia-bizottsága előtt és azt indítványozta, hogy az amnesztiajavaslatba a következő új szakaszt vegyék be: „Teljes amnesztiában részesülnek mindazok a vétségek, melyek a Dreyfus-üggyel összefüggésben állanak.” E szakasszal be akarják szüntetni a Zola és Picquart ellen indított pöröket. Ellenben az összeesküvők ellen folyamatban lévő eljárásra Waldeck-Rousseau nem akarja kiterjeszteni az amnesztiát.

Botrány a reichsrathban.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Bécs, november 17.

A reichsrath mai ülésén megválasztották a kiegyezési bizottságba a következő képviselőket: Adamek, Dostal, Fort, Janda, Kaftan, Kulp, Schwarz, Stransky, Baernreither, Grabmayr, Schwegel, Jax, Schlesinger, Axmann, Auspitz, Kerner, Obiari, Hoeger, Kaiser, Kienmann, Prade, Horrmaki, Malfatti, Basevi, Dipauli, Hagenhofer, Tollinger, Kern, Gross, Lecher, Menger, Peschka, Russ, Berks, Suklje, Vukovics, Wachnyanin, Mettal, Zegwitz Károly Miksa, Haugwitz, Abrahamowicz Dávid, Bilinski, Dziedusicki, Garapich, Kolischer, Kozlowski, Sileny és Rutowski.

A mai ülés napirendjén a naptrá- és hírlapbélyeg megszüntetéséről szóló javaslat van.

Sokolowski előadó kiemeli, hogy a naptrá- és hírlapbélyeg eltörlése egészen új állapotokat fog teremteni az osztrák sajtóban amiért, is kötelessége a törvényhozásnak, hogy ebből levonja a következményeket és a modern felfogásnak megfelelőleg, a sajtóügy szabályozásával kapcsolatosan reformálja az erre vonatkozó büntetőjogi rendelkezéseket is. A hírlapbélyeg megszüntetése az első lépés az egységes sajtó fejlesztésére, ajánlja tehát, hogy a sajtóügyi bizottságnak csaknem egyhangúlag hozott határozata értelmében fogadják

el azonnal, minden módosítás nélkül a törvényjavaslatot.

Resel (szociáldemokrata) szintén a sajtóügyi törvényhozás gyökeres reformjának szükségességét hangsúlyozta és különösen a nem időszaki nyomtatványok terjesztése ellen való tilalom megszüntetését kívánja, a hírlapbélyeg megszüntetése dolgában pedig elvárja, hogy a Ház egyhangúlag fogadja el a javaslatot.

Utána gróf Dziedusicki szólott még a fártyhoz, mire megválasztották vezérszónokokul Baljak és Eltz képviselőket.

Az utóbbi különösen hevesen támadta a kormányt a hírlapbélyeg megszüntetése miatt. Beszéde közben nagyszámú baloldali és szociáldemokrata képviselő gyülekezett a szónok köré, akik annak beszédét, amelyet papírosról olvasott fel, folytonos közbeszólásokkal és viharos nevetéssel kísérték. Mire a szónok, kifogyva a türelemből, a következő szójtáékkaal akarja elűtni a dolgot:

— Wir sind nicht gegen die Pres.sfreiheit, sondern gegen die Pressfreiheit.

(Mi nem a sajtó szabadságának, hanem a sajtó szemtelenkedéseinek vagyunk az ellenségei.)

Erre voppan zaj támadt a szociáldemokraták padsoraiban.

A keresztény szocialisták azt kiabálták: — Mi a szociáldemokrata sajtó szemtelenségének vagyunk az ellenségei!

Erre Lueger is közbeszólt:

— Az Arbeiterzeitung a világ legszemtelenebb és leghazugabb lapja!

Erre közte és Schrammel, Resel és Berner szociáldemokraták közt nagyon heves szóváltás keletkeztek.

Lueger odakiált a szociáldemokratákhoz:

— Hazug, komisz, szemtelen fráterek vagytok mindnyájan!

— Gyáván megszaladtok, ha csávába kerültek.

Schönerer erre dühösen ráordit Luegerre:

— Te vagy a leggyávább himpeller! — Azt mondat egyik beszédedben, hogy „inkább gráva vagyok, mintsem hogy buta legyek”. Az ilyen alak mer más gyávának nevezni. (Zaj.)

Az elnök csengett. Nagy nehezen sikerül kis időre a rendet helyreállítani, mire a hírlap- és naptrá- és hírlapbélyeg megszüntetéséről szóló törvényjavaslatot a Ház második és harmadik olvasásában is elfogadta.

Azután dr. Hoffmann és dr. Fanke megokolják ezt az indítványukat, hogy a volt Thun-kormány vad alá helyezessék.

Dr. Fochler panaszkodik a miatt, hogy Steiner József cseh beszédét felvették a gyorsírói jegyzőkönyvbe.

Elnök szerint ez a házszabályokkal nem ellenkezik és ezzel csak az igazság egyik követelményét elégítette ki. (Tetszés a jobboldalon. Zaj a baloldalon.)

A Schönerer-párt egyik tagja elkiáltja magát:

— Ez aztán a poliglott elnök!

Schönerer: Ismételje az elnök azt, amit mondott, minden ország nyelvén!

Iro: Indítványozni fogjuk, hogy csak olyan elnököt lehessen választani, aki tizenhét nyelven beszél, mert csak ennyi nyelven beszélnek nálunk.

Dr. Fochler ezután kérdi az elnöktől, hogy miért nem tüzte még ki a budget-provizóriumot a tárgyalásra. Úgy látszik, hogy a jobboldali kulisszák mögött intrikák szövődnek, amelyek ezt akadályozzák.

Elnök jelenti, hogy a legközelebbi ülésük egyikére ki fogja tüzetni annak tárgyalását.

Ezzel az ülés véget ért. Legközelebbi ülés kedden lesz.

A 14. §.

Bécs, november 17.

A 14. §. megváltoztatására kiküldött bizottság Körber, a belügyminiszter vezetőjének jelenlétében ülést tartott. Kaiser és Kramer, a 14. §. törlesztés indítványozták.

Dipauli elnök a következő fogalmazást terjeszti elő, ami azonban csak felvetett eszmének tekintendő:

„Ha olyan rendelkezéseknek a sürgető szükségossége mutatkozik, amelyekhez az alkotmány szerint a birodalomgyűlés hozzájárulása szükséges és ez olyan időben történik, amikor a birodalomgyűlés nincs együtt, vagyis az egybegyűlt birodalomgyűlésben ismételt sikertelen kísérletek dacára is a kormánynak a sürgető állami szükségnek megfelelő és törvényes határidőhöz kötött javaslatait e határidőn belül sem el nem fogadták, sem el nem utasították, akkor ezek a javaslatok az ősszminisztérium felelőssége mellett, császári rendelet alakjában életbe léptethetők. A parlamenti elintézés kísérletének tényleges sikertelensége és a kormány rendelkezéséhez szükséges szóbanforgó határidő felől az ősszminisztérium kérelmére nyolc napon belül a birodalmi törvénvszék határoz.”

A háború.

Budapest, november 17.

A nevezetes híreknek egész tömege érkezett ma a natáli harcterről. A boerok az angol segédhadak közeledésének hírére nem elégszenek meg többé Ladysmith ostromával, hanem a délibb vidékre, Colenson tul is küldtek kémcsapatokat, amelyek Estcourtot is megkerülték s egészen Westonig jutottak el. Céljuk az volt, hogy az angoloknak Estcourtal való vasúti összeköttetését és a Mout-River hidját szétrombolják. Egy páncélos vonatot, amelyen százhetven ember volt, szétromboltak és legénységét részint lelővöldözték, részint foglyul ejtették. Az angolok ezek következtében Estcourtból is hátrább kénytelenek vonulni délre, ami azonban tekintettel arra, hogy Buller segédhada ugyis Estcourtól délre fogja akcióját megkezdeni, nem túlságosan fontos mozzanat, de világos bizonyítéka a boerok rettenthetetlen bátorságának és kitartásának.

Történet pedig mindez öt-hat nappal amaz időpont után, amelyre a tegnapi híresztelések Joubert tábornok halálát tették. Ez a körülmény már maga is kétséget támaszthat e hír valódisága iránt, amely szerint Joubert egy ágyú mellett lelte halálát egy angol hajóágyú gránátjának a szilánkjától. Nemcsak hogy semmi nem erősíti meg ezt a hírt, de majdnem határozottan megcáfolja egy 15-iki távirat, amely szerint a boerok a halottak és sebesültek felszedésére indított vonatot orvosának azt mondták, hogy a sebesülteket csak Joubert tábornok engedelmével adhatják ki, az pedig messze van s csak másnap érkezhettek meg a válasza. Ha tehát Joubert 9-ikén elesett volna, 15-ikén nem hivatkozhattak volna a paranesnoksága alatt álló csapatok az ő engedelmére.

Mai távirataink itt következnek:

(Elpusztított páncélosvonat.)

Durban, november 16.

A Natal Advertiser-nek jelentik Estcourtból: A boerok folszaggatták a vasúti síneket, úgy hogy egy páncélosvonat, mely rekognoskálást végeztet volt kiküldve, kiskilott. Két koei fölbolult és a benők lévő katonák kibuktak. A boerok erre ágyúval és puskával lövöldöztek a vonatra. Mialatt a vonat esztrombolásával voltak elfoglalva, őrszolgákat küldtek ki, amelyek az angol tábori őrszolgák néhány mérföldnyire Estcourtól lövéseket váltottak.

London, november 17.

A Reuter-ügynökség-nek jelentik Estcourtból 15-iki kelettel: A durbanai gyalogságnak 25 embere, akik azon a vonaton voltak, amely rekognoskálásra indult, eltűnt. Egy félélszázad dublini vadászból, amely szintén a vonatra volt, csak 15 ember tért vissza. Egy hét fontos hajóágyú, amely az első kocsihoz volt, három lövést tett, de az ellenség tüze tönkretette az ágyút. A vonat gépe is erősen megromlott. Churchill Winston, a meghalt Churchill Randolph fia, aki mint hírlap-tudósító vesz részt a háboruban, állítólag fog-szába került.

London, november 17.

A szerencsétlenül járt páncélos vonat tegnap reggel öt órakor indult el Estcourtól Ladysmith felé s a lokomotívon és a tenderen kívül nyolc páncélos kocsi állott. Valamennyi koei ágyúval volt felszerelve. A legénységen kívül egy százados és egy hadnagy volt a vonaton. Ott volt továbbá a Morning Post egyik harctéri tudósítója, Churchill hadnagy, a nemrég elhunyt Lord Churchill Randolphnak a fia. Az egész vonat a boerok kezébe esett.

London, november 17.

A Reuter-ügynökség-nek jelentik Durbanból: A Natal Mercury részleteket közöl a páncélos vonatra Estcourt mellett intézett támadásról. E szerint a boerok Maxim-ágyúkkal s két kilencfontos ágyúval kezdték meg a lövöldözést, amely olyan erős volt, hogy a pusztá rázkódásától kidőltek a táviró-oszlopok. A boerok ágyúi egy dombon állottak, a lövések pedig sziklák mögött húzódtak meg. A dublini lövések és a durbanai gyalogság háromszor verte vissza az ellenséget, de a boerok puska- és ágyútüze nem állhatott ellen a kis csapat, amelynek eleinte az is ártott, hogy néhány vasúti koei fölfordult s több ember súlyosan megsérült.

London, november 17.

A Daily-Telegraphnak jelentik Eastcourtból 15-iki kelettel: Abból a csapatból, amely a rekognoskáló vonaton volt, mindössze 50 dublini lövész és körülbelül 40 durbanai gyalogság hiány-

zik. A Daily Mail szerint a sebesült és az eltűnt katonák száma száza raug. A brit csapat 170 gyalogságból és tíz matrózból állott.

London, november 17.

A kormány csak ma tudatja, hogy milyen nagy katasztrófa érte azt a páncélos vonatot, amelyet az angolok Eastcourtból elindítottak s amelyvel Eastcourt felé előnyomuló boer csapatok összeütköztek. A boerok közölkentették a vonatot a sínekből, aztán valóságos gyilkos tüzelést folytattak ellene. A vonatonak majdnem összes legénysége, százhetven ember, elesett vagy fogságba került. A boer tüze az ágyúkat is szétrombolta. Félélszázad dublini vadász elpusztult. A boerok kijelentették, hogy Joubert engedelmét nélkül nem adják ki a sebesülteket.

London, november 17.

A Reuter-ügynökség-nek jelenti Estcourtból egy 15-én este 9 órakor föladott távirat: A Vörös-Kereszteknek egy vonata, amely ma reggel elindult a halottak és sebesültek felszedésére, este visszatért. A vonatot vezető orvos azt mondta, hogy nem sikerült föladatát teljesítenie, mert a boerok azt mondták neki, hogy kívánságára csak másnap reggel válaszolhatnak, mert Joubert tábornok nagyon messze van.

London, november 17.

Az elpusztított páncélos vonatot, 3 páncélos kocsiából, 3 közönséges kocsiából, a mozdonyból és a szénkocsiból állott. A vonatonak dublini vadászokból és durbanai önkéntesekből álló legénységét egy kapitány és egy hadnagy vezényelte. Lord Churchill fia nem katonai, hanem hírlapírói minőségben volt a vonaton. A boerok ágyútüze 3 kocsiat feldöntött. A mozdonyt sikerült, főleg Churchill áradozása folytán használható állapotba hozni és több sebesülteket, 2 halottat és néhány menekülő vadászzal elindult. Churchill a két tisztet és 150 katonával a boerok fogságába került, a kik a sebesülteket kiadását megtagadták.

(Ladysmith ostroma.)

London, november 17.

A Reuter-ügynökség-nek jelentik Laurencó-Marquezból tegnapi kelettel: Ide érkezett jelentések szerint az ellenség egész nap ágyúval Ladysmithet. Szerdán a boerok újra megkezdtek a bombázást valamennyi ágyújukkal. Több épület lángba borult.

Ugyanennek az ügynökség-nek jelentik Eastcourtból 15-iki kelettel: Egy csapat földérintő lovassság ma 300 fős boer csapatra bukkant, amelynek Eastcourtól nyolc mérföldnyire egy magaslaton erős hadállása volt s nagy veszteséggel visszaverte az ellenséget. Az angoloknak egy sebesültük volt.

London, november 17.

A Reuter-ügynökség-nek jelentik Eastcourtból tegnapi kelettel: Egy Ladysmithből ide érkezett bennszülött hírtérítő, akinek közléseit valószínűnek tartják, a következőket jelenti: E hó 10-ikén a gyarmatokról való önkéntesek közül egy csapat elhagyta Ladysmithet s az ellenséget lecsalta a síkságra, midőn White tábornok rendes csapatokkal oldaltámadást intézett a boerok ellen s nagy vereséget és sok veszteséget okozott nekik. Az ellenségnek kétszázal több kafferrel volt szükség, hogy halottjait eltemettesse. A sebesülteket két vonatot két-két géppel szállította el a harcterről.

London, november 17.

A cáfolatok dacára a Ladysmith elestéről szóló hír tarja magát.

London, november 17.

A Timesnak jelentik Laurencó-Marquezból 13-diki kelettel: A Diggers News közli a következőket: Egy Ladysmithből érkezett szökevény állítás szerint, az ottani csapatok menekülni igyekeznek. Az élelmiszereket és készleteket már felrakták a menekülésre készenálló kocsikra. Az angolok tíz láb magas szénaboglyákkal elválaszták magukat. A Timesnak jelentik Pretoriából: A Pretoriában levő angol foglyok száma 1338, beleértve az elfogott 18. huszárezredet, valamint a Dublin- és Gloucestershire ezredet.

(Az angolok újabb hátrálása.)

Pietermaritzburgból jelentik a Timesnak: Meglehet, hogy az eastcourt-i angol csapatok ágyúk hiánya miatt kénytelenek lesznek a Mooi-folyóhoz visszavonulni, ha a boerok nagy tömegben nyomulnak előre.

London, november 17.

Az eastcourt-i helyőrség nem rendelkezik elég ágyúval s ez okból a boerok további előnyomulása esetén délre fog vonulni.

(Joubert halálhíre.)

A Timesnak jelentik Laurencó-Marquezból 12-iki kelettel: Itt híre jár, hogy Joubert tábornok a boerok egyik ágyúja mellett állott, mikor az angol hajóágyúk egyszerre lövöldözni kezdtek. Mikor az angolok a második lövést tették, egy gránátzilánk találta a tábornokot. Ugyanez a közlés szerint Mayer Lukács tábornok egészségi okokból visszatért Pretóriába.

Amsterdam, november 17.

Leyds transvaali ügyvivő kijelentette, hogy a Joubert haláláról szóló hírek mindaddig nem lehet hitelet adni, a míg az angol hadügyminisztérium meg nem erősíti. De ha igaz volna is a hír, ennek semmi befolyása sem lesz a boerok taktikájára, mert a hadi tanács alaposan ismeri Joubert haditerét. Ha a halálhír valóban bizonyul, akkor Joubert utódja valószínűleg Kronje Péter vagy Mayer Lukács lesz.

London, november 17.

Plymouthban tegnap este híre ment, hogy gróf Mount-Edgcombe sógorától, Lord Lansdownestől, táviratot kapott, amely Joubert tábornok haláláról értesíti. A hadügyminisztérium eddigéle nem adott ki erre vonatkozó közleményt.

(Egyéb hírek.)

London, november 17.

A Mohawk csapatszallító-hajó a 12. lancier-ezreddel Fokvárosba és az Armenian csapatszallító-hajó gyalogsággal Durbanba érkezett.

London, november 17.

Fokvárosból jelentik a Kimberley folszábadítására rendelt angol csapat csütörtökön ellenállás nélkül megszállotta Belmontot. A csapat már csak ötven mérföldnyire van Kimberleytől. Az angol előőrsek harcra keveredtek a boerokkal. A boerok kénytelenek voltak meghátrálni. Mind a két félnek volt vesztesége.

London, november 17.

Az írországi ügyek hivatalában épp úgy, mint Dublinban nagy az aggodalom egy táviratokat tartalmazó tárcza eltűnése miatt. A tárcsában kimérítő jegyzőkönyv volt a legújabb minisztertanácsról, amely a transvaali háborúval foglalkozott.

HIREK.

Feltalált királyi csontok.

Nagyérdékű eseményről ad hírt egy fővárosi kereskedő, aki a napokban lent járt Dalmáciában. Spalatóban ugyanis most restaurálják a híres székesegyházat, amely állítólag Diocletianus császár mauzoleuma volt. Az építkezési munkálatok közben az oltár alatt rábukkantak egy sírboltba, amelyben nagy négyzet alakú kőkoporsó feküdt. A kőkoporsót felnyitották és két női csontvázat találtak benne, mellettük egy pergament-tekercs hevert, amely magyar fordításban a következőket tartalmazza:

„Itt nyugszik IV. Béla magyar király két leánya Erzsébet és Anna. Az előbbeni bajor Henrik herceghez, az utóbbi Batizán lengyel herceghez ment nőül. Erzsébet meghalt 1251. évben január 28-án, eltemettetett február első napján. Anna 1263-ik évben, december 29-én halt el és január 2-án temettetett el.”

A templom-építő bizottság azonnal jelentést tett az esetről a spalatói városi hatóságoknak, de ez még arra sem érdemesítette a dolgot, hogy a magyar nemzetre nézve oly drága ereklyékről értesítette volna Magyarország kormányát. És most az Árpád-bázi hercegnők csontjai ott hevernek a kőművesek által feltárt templomban, minden őrizet nélkül, úgy, hogy bárki hozzájuk férhet.

Lehetetlen, hogy a spalatói városi hatóság e cinizmus felháborodást ne keltsen minden magyar emberben. Az utóbbi időben annyi izenetet kaptunk onnan, hogy Dalmácia népe mily rajongó szeretettel őrzi szívében a multak közös emlékeit és hogy nincs hőbb vágya, mint hogy újra Szent István koronája ragyogja be kis országukat. Spalató városa csak hálával gondolhat erre a fénykorszakára és mulasztása annál felháborítóbb, mert azoknak ereklyéit beestenlenti meg, akik hetedfélszáz esztendővel ezelőtt a rohanó tatár eszorda elől odamenekültek és abban a székesegyházban imádkoztak magyar hazáruk szabadulásáért.

Több szavunk Spalato város tanácsáról nincsen, de van egy tiszteletteljes kérésünk a magyar kormányhoz és első sorban a közoktatásügyi miniszterhez, aki számtalanszor bebizonyította, hogy tud lelkesedni mindenért, ami a magyarság kegyeletét visszavezeti a mult dicső emlékei közé. Az ő megbotránkozása nem lehet kisebb, mint azé a becsületes egyszerű kereskedőé, aki üzleti ügyekben fáradva időt vett magának a spalatói városi hatóság botrányos cinizmusát a magyar nyilvánosság elé vinni. Elvárjuk a kultuszminisztertől, hogy az időtrabló irásos érintkezés mellőzésevel, egy vagy több szaktudóst azonnal Spalatóba küld, hogy meggyőződést szerezzenek a feltalált hamvak hitelességéről, hogy aztán minél hamarabb megnyugtassák a közvéleményt, amely ilyen kérdésekben mindig eltalálta a kegyelet és hazafiaság köteleseit. A magyar kormánynak mindent el kell aztán követnie, hogy a második honalapító leányaink, Szent Margit nővéreinek szent ereklyéi hazai földben nyugodjanak és örök pihenésüket, a sok szenvedést átélő magyarság imádsága lebegje körül. De egyet mindenesetre elvárunk: azt, hogy a magyar kir. hercegnők csontjai a restaurálás munkája alatt is oly helyen őriztessenek, a hová el nem hat a talján és horvát napszámok káromkodása. Jussunk van hozzá, hogy a magyar nemzeti mult drága ereklyéit megbeszüljék bárhol a világon, de mindenkifölött Dalmáciában, ha mostan csak jogilag is a miénk.

Budapest, november 17.

— BUDAPESTI NAPLÓ. November 15-én új előzetes nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előzetése ezen a napon lejár, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hírek. Gróf Khuen-Héderváry Károly horvát bán pár nap óta a fővárosban időzik. — Fenyvessy Ferenc, Veszprém megye főispánja, székelyéről a fővárosba érkezett.

— A király elutazása. A király ma este 8 óra 30 perckor kísérelével együtt a székesfővárosból a nyugati pályaudvarról külön udvari vonaton Bécsbe utazott. A király kíséretében voltak Liechtenstein herceg főudvarmester, gróf Paar lovassági tábornok és Bolfras altábornagy főhadisegei, Wessely lovag és Dietrichstein herceg szárnysegédek, Tamássy Árpád őrnagy, dr. Kerzl udvari orvos, Dittl százados és Stöger udvari utazási pénztáros. A királyt a nyugati pályaudvaron várta Ludvig Gyula, a m. kir. államvasutak elnökgazdája, Márkus József főpolgármester, Rudnay Béla főkapitány és Daróczy Rezső, a nyugati pályaudvar állomásfőnöke, kiket a király meg is szólított. Ő felsége pontban 8 óra 30 perckor felszállt az udvari vonatra, amelyet Ludvig Gyula a m. kir. államvasutak elnökgazdája, Detséy üzletvezető, Steyskal János és Lendvay Márkus felügyelők és Popovits Theodozius fűtőház-főnök főmérnök vezették.

— Egyházi zene. A budavári Mátyás-templomban e hé 19-én, vasárnap délelőtt tíz órakor a nagymesse alatt Horák D-moll miséjét adják elő. A magánrészeket Vaurineczné, Ertl Anna, Juhász Ferenc és Krétschy Károly éneklék. Gradualára Diffusa, est gratia című ének és offertoriumra Bogovich Árpád-házi Szent Erzsébet-e kerülnek előadásra.

— Stefánia főhercegnő házassága. Bécsből írják, hogy az özvegy trónörökösnek gróf Lónyay Elemérről való házassága elmarad. Állítólag — így beszélnek — ő felsége ezt mondta, mikor a házassága szóba került:

— Gróf Lónyay derék, jó ember, aki ellen semmi kifogásom sincs, de az özvegy trónörökösnek nem szabad figyelmen kívül hagynia állásának követelményeit.

— A zászlóanya. A verseci állami főreáliskola tanári testülete nevében Herceg Ferenc orsz. képviselő vezetésével Buday József igazgató és Perjessy Lajos főreáliskolai tanár tisztelettel ma délelőtt Wlassics miniszter neje felé, hogy a főreáliskolai diszciplína zászlóanyai tisztének elfogadására felkérjék. A miniszter neje a zászlóanyai tisztet elfogadta és kiállításba helyezte, hogy a zászlószentelő ünnepen megjelenjen.

— Szigorlatok. Erre a tanévre már érvényes lévén a miniszteri rendelet, a második félév január 7-én kezdődik. Ugyanekkor lesznek a gyakorlati szigorlatok is az orvosgyógyászatban, amelyekre a tanévben egy hónappal előbb lehet jelentkezni, mint más években.

— Hegedűs Sándor Pécsen. Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter ma délelőtt Sztéryny József miniszteri tanácsos, Vértessy Kálmán osztálytanácsos, Hollán Sándor fogalmazó és Leitner Izidor zágrábi üzletvezető társaságban Pécsre érkezett az ottani ipartelepek és bányák megtekintésére. Már reggel 6 órakor Úszgón volt, ahol fél kilenc órakor Baranyamegye küldöttségét fogadta, Tormay Károly alispán vezetése mellett. Ott csatlakozott a miniszterhez báró Fejérváry Imre főispán is, s a társaság innen különvonattal Szabolcsbányára indult, ahol erényi Ullmann Lajos udvari tanácsos, a dunai gőzhajós társaság elnökgazdája, Wiesner bányaigazgató és Déry Károly szénelárusítási igazgató fogadták. A miniszter sorra megnézte a bányákat, a gépházakat, a szénmosást, a kokszgyártást, majd a bányaelepre ment, ahol a tanuló ifjuság állott sort. A miniszter később megrögzített, aztán különvonaton délelőtt 10 órakor visszatért Pécsre. A főlobogózott pályaudvaron Pécs város képviselő-testülete és tisztikara élén Majorossy Imre polgármesterrel üdvözölte a minisztert lelkes szavakkal. Hegedűs miniszter válaszában kijelentette, hogy a legnagyobb készséggel ment le a Dunántul emporiumába, amelyről sok szépet hallott. A minisztert ezután hosszú kocsi kísérte a püspöki rezidenciában lévő lakására. Onnan a miniszter rövid idő múlva a püspök s több kanonok társaságában a híres székesegyházba ment. Majdnem fél óráig időzött itt a miniszter, nagy érdeklődéssel szemlélte a templom belsejét és figyelemmel halgatta a felvilágosító magyarázatokat. Azután a küldöttségeket fogadta a miniszter a kereskedelmi- és iparkamara-klubban, többi közt Baranyamegye és Pécs város egyesült küldöttségét, az államépítészeti hivatal, az ipartestületeket, a Dunagőzhajózási társaság küldöttségét, melyet Ullmann vezérigazgató vezetett, a kereskedelmi középiskola tanári karát, a kereskedelmi- és iparkamara küldöttségét. A délelőtt folyamán a miniszter látogatást tett még báró Fejérváry Imre főispánnál, majd megnézte a Scholz-féle új sörgyárat és a Zsolnay-féle gyárat, ahonnan visszahajtatott Hettyey püspökhöz, aki a miniszter tiszteletére ebédet adott. Ebéd után látogatást tett Aidinger képviselőnél, továbbá Tormay alispánnál és Majorossy polgármesterrel. A miniszter ellátogatott a hadapródiskolába is, ahol nagy megelégedéssel hallotta, hogy az intézet összes berendezési pécsi ipartermékek. Este 8 órakor a színházba ment a miniszter, ahol Tiszay Dezső színtársulata ez alkalomból diszlocadást rendezett. Kilenc órakor a nemzeti kaszinóban bankett volt a miniszter tiszteletére, aki éjjeli 11 óra után visszautazott Budapestre.

— Mátyás király szobra. Azt a kegyelet akció, amelyet a kolozsvári Mátyás-szobor ügyében indítottak, ugyanaz a baj érte, mely sok ily kegyelet mozgalma. A nagy lelkesedéssel megindult gyűjtés megakadt és most nincs elegendő pénz a költségekre. A Mátyás-szobor bizottság, mint Kolozsvárról táviratozzák, mai ülésén elhatározta, hogy a gyűjtést újra teljes erővel megindítja, mert az egybegyűlt összeg még nem fedezi a nagyszabású szobor költségeit. Az emlékművet alkalmasint a jövő szeptemberben leplezik le országba szóló ünnepséggel.

— Chorin Ferenc a választói közt. Szatmárról írják, hogy Chorin Ferenc e hó 25-én dr. Horváth János iparhatósági biztos kíséretében odaérkezett. Chorin ugyanis legutóbbi otléle alkalmával tanulmányozta az iparosok helyzetét s e tanulmányút eredményeit most iparszövetkezeteket létesít az ottani iparosok számára.

— Szombafalvy tanácsos szabadságon. Szombafalvy Albert rendőrtanácsos, a III. kerületi kapitány vezetője ma négy heti időtartamra Abozsiába utazott.

— Ujságírók társasvárosára. A budapesti Ujságírók-Egyesülete az idei első társasvárosárját november 19-én vasárnap rendezte az egyesület helyiségében.

— Péterffy Jenő utója. Péterffy Jenő, az öngyilkos tudós a zerge-utcai közszépi reáliskolában, a magyar, nemet nyelvek és a filozófia tanára volt. A tanács Péterffy helyébe Balássy Dénest, a VI. kerületi felső kereskedelmi iskola tanárát küldte ki. Balássy helyére pedig Révai György tanárt rendelték ki.

— Az első bányász-gyűlés. A jövő vasárnap délután az esztergommegei Dorogon bányászgyűlés lesz. Ez lesz az első bányászgyűlés Magyarországon. A bányászokat a hazafias munkások nemzeti demokráta pártja hívja össze bányász-védő egyesület alakítása céljából. A gyűlésre az egész környék bányászai nagyban készülődnek, s mint nekünk Dorogról írják, az sok ezer halgató jelenlétében fog lefolyni. Öröndetes jelenség, hogy bányászaink a hazafias munkáspárt zászlaja alatt akarják érvényre juttatni igazságaikat.

— A honvédmeház új elnöke. A honvédelmi miniszter dr. Csatóry Lajos miniszteri tanácsos, a központi honvédelemválasztmány másodelnökét nevezte ki a honvédmeházi felügyelő-bizottság elnökévé, amely tisztséget boldogult Jekelfalussy Lajos államtitkár viselte. A honvédelmi miniszter szerencsésében nem választhatott, mint a mikor alakultunk e nagyeredmű és tiszteletreméltó alakját állította a honvédmeház élére. Csatóry Lajos volt az, aki szembeszállva bizonyos körök féltékenységével, 1882-ben javaslatba hozta, hogy a honvédmeházat az állam vegye át gondozásába. Derék terve ekkor megvalósult és ő maga azóta állandóan tevékeny tagja a felügyelő bizottságnak, és nagy érdemeket szerzett abban, hogy a honvédmeház, a hazafias kegyeletnek a szép intézmény mindenek megelőzésére megfelelő nemese hivatásának. De Csatóry Lajos korával szinte ellentétes lelkesedéssel buzdul és fárad mindenért, ami az öreg honvédek érdekeit előmozdítja és azok tudják legjobban, hogy hányzsorsikerült az ő tapintatának, mindenkitől nagyrabecsült jellemének és tiszta hazafias érzelmeinek elosztatlan olyan félreértéseket és ellentéteket, amelyek sokszor komolyan veszélyeztették a derék öreg urak bekéjét és áldásos egyetértését. Abban a vezető szerepben, amelybe most helyezte a honvédelmi miniszter bizalma, az egész magyar közönség szívből üdvözli a kiváló férfit, akinek önzetlen, lelkes szolgálataitól még nagyon sokat várhatnak az öreg honvédek tisztelői.

— A királyné emléke. Erzsébet királyasszony lelkiüdvéért holnap, szombaton reggel nyolc órakor az angol kisasszonyok belvárosi templomában ünnepélyes gyászmise lesz, amelyen Kirner Károly belvárosi apátplébános celebrál. Ugyancsak holnap az országos nőképző-egyesület emlékünnepét ül. A Zöldfa-utca 38. számú intézet dísztermében délelőtt tízenegy órakor összegyűlnek az egyesület tagjai és az intézet növendékei, lesz gyászdal és szavalt, emlékbeszédet pedig Csiky Kálmán, az egyesület alelnöke mond. — A királyi József-műgyűjtemen november 20-ikán, hét óra délelőtt tízenegy órakor ünnepeli a királyné emlékeztét. Az ifuság a kerti nagyteremben gyűlekezik. Emlékbeszédet dr. Illosy Lajos egyetemi tanár mond, az ifusági zene- és énekkar pedig Engesser rekvimét és Bogvár gyászdalát adja elő.

— Pártvezérből kereskedő. Pacics Nikola, a rettegett szerb pártvezér s a legutóbbi összeesküvésű pörnek egyik főhőse, odahagyja Szerbiát s elmegy Triestbe kereskedőnek. Izgalmas politikai multja után most csöndes nyugalomra adja magát. Már a királyi kegyelem után szándékában volt Szerbiából távozni, de egyelőre Belgrádban maradt, hogy magánügyeit lebonyolítsa és belgrádi élet tekintélyes értékű házat eladhassa. Pacics és családja, melyet a legutóbbi hónapok izgalmai nagyon megviseltek, több heti tartózkodásra Cirkenicéba utazott, honnan állandó tartózkodásra Triestbe megyen apóshoz, aki ott nagyon szerb kereskedő. Tegnap az öreg Pacics végképp búcsút mondott Belgrádnak. Nehezeze eshetett elhagyni a szerb fővárost, amely látta őt hatalmas és dicsősége tetőpontján s látta mint hazatérővel vádolt foglyot. Ha nyugodalmat öreg napjaiton megírna memoárjait, egyuttal Szerbia leguabbkori történetét írná meg. Az öreg Pacics azonban valószínűleg többre fogja bescsüni a főkönyveit, amelyek mindenesetre többet jövedelmeznek neki a politikánál.

— Trencsén vármegye küldöttsége. Trencsén vármegye küldöttsége tisztelettel ma délelőtt a képviselőházban Ostrolovcsy Géza főispán vezetésével Széll Kálmán miniszterelnökkel és Lukács László pénzügyminiszterrel. A küldöttség sorában ott voltak: Kubinyi György, Polják Béla, Ráth Peter, Rakovszky Géza, Rossival Istvan, Szmalovszky Valér trencsénmegyei országgyűlési képviselők, továbbá gróf Zay Miklós képviselő. Ostrolovcsy Géza főispán, mint a küldöttség szószokora arra kerte a minisztereket, hogy Trencsénvármegye, amely a zsolna-rajoci vasútra megszavazott, most esedékes százezer forintnyi és a trencsénbáni vasútra megszavazott, a jövő évben esedékesse való kétszázezer forintnyi hozzájárulást előteremteni nem képes, az állam előlegezze. Széll Kálmán miniszterelnök és Lukács László pénzügyminiszter az állam közvetlen támogatását kiállításba nem helyezhette, de megígérte, hogy közre fog hatni arra, hogy a megye valamelyik pénztézettől az első szükséglet fedezésére szükséges összeget megkaphassa. Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter, aki-nél tegnap jart a küldöttség, hasonló választ adott. Széll Kálmán miniszterelnök, mint belügyminiszter előtt szóba hozta a főispán a vármegye közgyűlésének a tisztviselői fizetések emelésére vonatkozó határozatát is. A miniszterelnök válaszában megjegezte, hogy jól ismeri a felsőmagyarországi vármegyei tisztviselők anyagi helyzetét és megígérte az ügy méltánva elintézését.

A vasutasok helyzetének javítása. Mióta csak vasut van Magyarországon, azóta folytonosan az a panasz, hogy a vasut alkalmazottait ugyan megdolgoztatja a kenyéradó állam és a munkával és a nagy felelősséggel szemben arányítottan rosszul fizet nekik. S a panasz jogosult is. Hogy mindez ideig mégis alig segítettek ezeken a szegény embereken, annak nem az az oka, mintha be nem látták volna mindig, hogy a vasutas helyzete nehéz, hanem a pénzügyi viszonyok. Örvendetes reformról értesülünk azonban most. A kereskedelemügyi miniszter nemcsak akar, hanem segít is a szegény vasuti alkalmazottak során s ott kezdődik a segítség, ahol a szükség legnagyobb erre, az altisztek és a szolgák helyzetében. Első sorban arra gondolt a miniszter, hogy a munkát ossza meg nagyobb személyzet között, hogy kevesebb jusson egyre-egyre. Már az idén 414 altiszti és 718 szolgai állást rendezesített, a jövőre majdnem ötszázal több lesz az altiszti és ugyancsak ötszázal több lesz a szolga. Az előléptetés is sokkal gyorsabban megy mostanában, mint annakelőtte. Három évvel ezelőtt például az altiszteknek csak tizenegy százaléka avanszírozott, tavaly harmincöt százalék, az idén pedig már negyvenhét százalék lépett elő. A szolgáknál is körülbelül ebben az arányban emelkedett az előléptetések aránya. S több fizetési osztályban a fizetés minimuma magasabbra emelkedett, mint a mekkora ezelőtt a maximum volt. Így az altisztek 420, 450 és 480 forintos fizetése eltöröltetett és a minimum 520 forintban, a mozdonyfelvigyázóknál 800 forintban, a most már megállapítva. Az altiszti illetmény-táblázat módosítása pedig lehetővé teszi az állomási előjáróknak és felvigyázóknak a magasabb osztályba való előléptetést is. A ruha-illetmény megszabásánál is méltányos óhajt lenni a kereskedelmi miniszter. Így a jövő évi költségvetés szerint azon vonatokról alkalmazottak, akik legjobban ki vannak téve a zord időjárásnak, továbbá azon állomási személyzet, amely a közönséggel érintkezik (hivatalnokokat kivéve), melegebb ruhákat kap. Több városban, ahol a lakások drágasága megkívánja, a lakbérilletményt emelik, a megelőzhető pedig drágasági pótlék által teszik lehetővé. Továbbá az alkalmazottak gyermekei könnyebb tanítása végett Kaposváron és Szegeden vasuti internátusokat állított fel. A miniszter gondoskodott a női alkalmazottak sorsáról is, részint fizetésük javításával, részint állásuk rendszeresítésével. S ezek után most már bizonyára a hivatalnokok sorsának javítása kerül sorra. Ezek a viszonyok semmivel se jobbak, mint amilyenek között az altisztek meg a szolgák élnek, sőt annyival rosszabbak, amennyiben *uri nyomorúságot* jelentenek.

Elmaradt tüntetés. Az Országos Kaszinó környékén ma délután két óra tájban sok volt a rendőr. Báró Splényi rendőrtanácsos és Palágyi rendőrfelügyelő adták az utasításokat a rendőrségnek, amely azért vonult ki, mert híre jart, hogy az egyetemi ifjuság tüntetésre készül az osztrák kvótabizottság tagjai ellen, akik az Országos Kaszinó éttermében villásreggeliztek. Egy pár egyetemi hallgató tényleg sétált a Kossuth Lajos-utcában s a járókelők is megálltak a rendőrség láttára, de egyéb baj nem történt s a rendőrségnek egyáltalán nem volt oka beavatkozásra. Bécsbe is eljutott a hír, hogy Budapesten tüntetés készül az osztrák kvótabizottság tagjai ellen s érdeklődtek is Bécsből telefon útján az osztrák bizottsági tagok egészségi állapota iránt, azonban megnyugtató választ kaptak a jó bécsiek. Az ebéd, illetve villásreggeli négy óra felé ért véget. Ezt megelőzőleg Rudnay főkapitány kiürítette a Kossuth-Lajos- és Ujvilág-utakat egy szakasz rendőrrel s az osztrák vendégek nyugodtan, gyalog sétálva hagyták el az ebéd színhelyét.

Az igazság számlája. Hogy Dreyfus kapitány mégse jutott légyen ingyen a szabadsághoz öt esztendei szenvedés után, tegnap kézbesítették neki az igazság számláját. Csekély huszár és egynehány frankról szól az irás, amit különben végrehajtás terhe alatt meg kell fizetnie. Bizonyára szívesen fizet, bár csunya nagy komikum van abban, hogy neki kell a tábornokoknak fejenként nyolcszáz frankot fizetni — a hazudozásukért. A hivatalos irás különben teljes tisztelettel *Mr. le Capitainenek* nevezi Dreyfust. Ez is valami.

Vasuti szerencsétlenség. Brüsszelből jelentik, hogy a *scharbeeki* pályaudvaron téves váltóállítás következtében egy Lacken-ből jövő tehervonat nekiment egy Antwerpenbe induló személyvonatnak. Egy utas súlyosan és vagy 20 utas könnyen megsérült. Minthogy mindkét vonat lassan ment, a szerencsétlenség nem öltött nagyobb arányokat, de az anyagi kár jelentékeny.

Salamon király sirköve. A millénniumi kiállítás történelmi csoportjában ki volt állítva Salamon király sirköve, amelyet Pólában találtak fel. A sirkőről ma egy pár lap azt írta, hogy még mindig nem került vissza a pólai történelmi múzeumba és annak visszaszerzése végett a múzeum a közös kormány utján már megtette a kellő lépéseket. Ezzel szemben a *Híresemok* illetékes helyről azt az értesítést vette, hogy Salamon király sirkövét az ezredéves kiállítás történelmi főcsoport bizottsága a kiállítás bezárása után rögtön visszaküldte Pólába és a póla-parentói püspök a pólai vasuti állomáson 1897. év január 15-én át is vette az érdekes emléket. A sirkő ugyanis nem a pólai történelmi múzeumé, hanem a póla-parentói püspöké, akinek kertjében felalták.

Hol vannak a Leonidák? Ez a kérdés foglalkoztatja most a csillagászokat. Kisütőték, hogy többé sohasem fogunk a kóbor csillagrajjal találkozni. Két londoni csillagász *Stoney* és *Douwing* azt állítja, hogy a *Jupiter* és *Saturnus* bolygók térítették el pályájuktól a Leonidákat 280.000 mérföldnyire. Kiderült tehát a vén *Jupiter*-ről, hogy közönséges csirkéfogó, azaz hogy csillagtolvaj, aki annyira vakmerő, hogy a csillagokat is lelopkodja az égről. És akárhogy cifrázzák is most a csillagász urak a Leonidák eltűnését, *Jupiter*, a vén bolygó mégis csak rovtott előéletű, közönséges csavargó marad, aki egyéb foglalkozás híján szembetséssel tölti idejét. És tolvajnyelven szólva fényes fogást csinált a Leonidákkal, amelyeket úgy csipett el előlünk, mint pók szokta a legyet. De halljuk csak, hogyan magyarázzák a tudós csillagászok ezt a haramiafogást:

Valamely világtest futásában zavar támad, ha naprendszer középpontján kívül valamely harmadik világtest is hat rá. A *Jupiternek* specialitása az üstökös-elfogás. Ha egy ilyen világűrbeli csavargó rendes pályáján a közelébe téved — megzavarja, vagyis erős változásokat szül körfutása idejében és egyéb elemeiben. Az üstökös elliptikus pályájából parabolikus lesz, amely már nem vezet vissza a Naphoz, hanem valami idegen naphoz, — állócsillaghoz, melyet addig-addig kerülgel, míg az odaváló üstökőre vissza nem kergeti a mi naprendszerünkbe. Így labdázunk a világtestek az üstökösökkel és így utasítják egyik kerület csavargóit a másik kerületbe. Így van ez a csillagrajokkal is. Kétségtelenül tudjuk ugyanis, hogy a Leonidák még csak mintegy 1000 esztendeje kerültek a mi naprendszerünkbe: először az arabok látták volna őket 902. évi október hó 12-én *Ibrahim-Ben-Ahmed*, a nagy mór király halála éjfélen. Leverrier ellenben azt állítja, hogy a Leonidák Krisztus előtt 126-ban kerültek mifelénk s aztán övenszer tetétek meg utjukat a Nap körül. Annyi bizonyos, hogy 902. óta huszonkilenceszer látták őket a Föld lakói, minden 33½ évben egyszer.

Így beszélnek a csillagászok s mi értjük azt a csillagfájdalmat, amely őket a Leonidák elrablása után elfogja. És értjük keservüket, hogy a rosszszent *Jupiter* nagy bűncéert nem is bűnhődik, hanem tovább csavargó és veszélyeztető a világűr közbiztonságát.

Közgyűlés a söltében. Ma délután, amidőn a székesfőváros közgyűlése a vízvezeték szabályrendeletet tárgyalta, ugy öt óra tájban hirtelen fölmondta a szolgálatot a diszterem két óriási csillárjának a villamos vezetéke. A terem egyszerre elsötétedett s csak az a huszonkét darab sztearin gyertya adott pislogó világosságot, amely az elnöki emelvényen álló két gyertyatartóban ég. Eppen *Polónyi Géza* szónokolt s erre már ő is abbahagyta beszédét, de csak addig, amíg a tartalék gázlángokat meggyújtották. Néhány perc múlva a villamos áram is újra működött.

Lelkiismeretes táviróztettek. A montenegrói eszűések úgy megdagasztották a hegyi patakokat, hogy *Rieka* városát az ár egészen elöntötte. A rieki táviró hivatalban három ember volt, aki a nagy veszedelem idején rendületlenül megmaradt azon a helyen, abova állították. Az ár egyre nőtt s már attól lehetett tartani, hogy a hivatalos helyiség falai is beomlanak. Kivülről pisztolylövésekkel adta tudtára a nép a hivatalnokoknak, hogy a veszély elérte tetőpontját. Csak ekkor gondolt a három tiszt a menekülésre, de még akkor is első sorban a kassza pénzét és a hivatalos okmányokat szedte össze, aztán hozzáfogtak a gépek és bateriák kiemeléséhez. Mikor ezzel is végeztek, elhagyták a házat, mely egy félóra múlva nagy robajjal dőlt össze.

Dewey admirális házassága. Az öreg ember Amerikában se vén ember, már tudniillik egyenéllyik öreg ember. Például Dewey admirális, akiről nemrégiben az a hír terjedt el, hogy házasodik. Annyi bankettet evett, amióta elkövette azt a meggondolatlanúságot, hogy Manilánál összelátta az elenség hajóit — hogy most már valami jó házikoszon akarja kipihentetni a gyomrát. No meg aztán romantikus régi szerelemből származik a história. A vitéz Hazen tábornoknak, aki ezelőtt tizenhárom esztendővel halt meg, nagyon szép barna asszony volt a felesége. Mióta özvegy lett, sokaknak megakadt rajta a szemük, de a szép asszony visszavonultan élt a palotájában, amihez a maga családja révén jutott s kilokoszarazta minden kéréjét. Várt valakire. A Dewey admirális kajütjében pedig egy arckép függött a falon az egész gyilkos nagy háború alatt, a szép asszonyé. Mikor aztán vége lett a háborúnak, a tengernagy megjárta Európát is és hazakerült, egy szép napon, hogy a történelem majdnem ne jöjjön zavarba, ideírjuk azt is, hogy melyik napon, a mult hónap huszonegyedikén jól megrögzeltet, esimesan kiöltözködött s izgatottan bekopogott a szép asszony palotájába. Azután nemcsak a ragyogó arccal jött ki a házból az öreg tengeri foka. Véglegény lett belőle. Ő maga mondta el a nagy újságot a Metropolitan klubban. Az ifju pár Washingtonban telepedik meg.

Affér Kasics és a főpolgármester között. Márkus József főpolgármester és Kasics Péter között lovagias affér keletkezett, amelyet békés uton intéztek el. Kasics Péter ugyanis tegnap felment Márkus főpolgármesterhez, hogy a visszabélyezés néhány pontjára nézve felvilágosítást kérjen tőle. Kasics nagyon izgatott hangon beszélt, amire a főpolgármester a választ megtagadta. Kasics erre megkérdezte:

— Miért nem adod meg a kívánt fölvilágosítást?

— Mert úgy beszélsz velem, mint a kanász a malacával. Válaszolt a főpolgármester.

Kasics eltávozott és dr. *Hegedűs János* és dr. *Kovács Pál* fővárosi bizottsági tagok által elégtételt, illetve magyarázatot kért a főpolgármestertől. A ségédék a főpolgármester megnyugtató válasza után az ügyet békés uton befejezték.

Pusztulás. Pusztul a Szepesség. Napjában tiz-husz német atyafi száll fel a nyugat felé vívó vasutra s Amerikába vándorol. Eleinte csak a Michli ment el a feleségével meg a két szőke leányával, aki német pesztonka volt valamelyik dunántúli birtokos gyerekei mellett. Akkor még sirtak utána vagy kétszázán. Aztán, hogy a Michli azt írta Amerikából, hogy ott jó világ van, utána ment a többi német atyafi is s lassankint kiürültek a szász fehér házikók. A faluk kongának az ürességtől s mire kitavasodik, nagy darab földek fekszenek majd parlagon — nem lesz, aki művelje.

Olasz-osztrák-magyar incidens. *Velencéből* táviratozzák: A *Gazetta di Venezia* és néhány más lap a Gardatavon történt incidensről adnak hírt, melynek bizonyos jelentőséget tulajdonítanak és azt állítják, hogy az eset már jelezkénváltásra adott alkalmat az olasz és az osztrák-magyar kormány közt. Az eset az említett lap elbeszélése szerint a következő: Mig a Moncigo nevű olasz gőzhajó e hó első napjaiban Rivában horgonyozott, Belfanti nevű ellenőrt éjszakai eszondhaborítás és erőszakosságok miatt a hatóság letartóztatta. Később szabadon bocsátották és ismét visszatért a hajóra. E hó 13-án a hajó ismét Rivában vetett horgonyt, mikor este eszendőrök jelentek meg a hajó kapitányánál és Belfanti kiadását követelték. A kapitány ezt megtagadta, mire a eszendőrök egy szakasz katonasággal jelentek meg és a kikötőt elzárták. A kapitány tiltakozott ez eljárás ellen és kitézte az olasz zászlót a kikötő hidjára. Az osztrák katonák erre félrelétek a zászlót és letartóztatták a kapitányt, kikutatták a hajót, míg Belfanti megtalálták, akit aztán letartóztatták. De néhány óra múlva ismét szabadon bocsátották.

Halálözás. Folyó hó 15-én halt meg Debrecenben *Polgár Nagy Mihály*, aki a negyvennyolcas szabadságharcban *veres siphás* volt és Bem vezérlete alatt harcolt. Az alatti harcos visszaállítása után a debreceni első takarékpénztárnál nyert alkalmazást, ahol 38 évig dolgozott. Két évvel ezelőtt súlyos betegségbe esett és a napokban 70 éves korában meghalt. Temetése nagy közönség jelenlétében ment végbe.

Leégett gőzmalom. *Zomborból* táviratozzák, hogy *Merkovics András* csantavéri nagybirtokos gőzmalma leégett. A kár 40.000 forint s a malom csak 24.000 forintra volt biztosítva. Állítólag egy elbocsátott szolga gyújtotta föl a malmot, akit már el is fogott a rendőrség.

— A milliomos anyósa — kegyelemkenyéren. Zentán özvegy Kövesdy Györgynek szép leánya volt. Varrásból tartotta fenn magát és még az anyját is s ha nem is volt valami gyönyörű dolga, de elég tisztességesen megélték a kis város nem túlságosan követelő viszonyai között. A szép leánynak azonban egyszerre szerencséje akadt. Beleszeretett a város első virilistája, egy többszörös milliomos — és feleségül vette. A leány szerencséje azonban szerencsétlenség lett az öreg asszonyra nézve, mert úgy látszik, nem valami könnyőreletes lelkű ur a veje. Legalább ilyesformát mond az alázatos instancia, amelyet a városhoz beadott s amiben a többiek között ez áll:

— Hogy ezt a kis írást megírtam, mondja az özvegy folyamodásában, ez csak azért történt, mert nem tudok tovább éhezni. Éheztek, pedig a kevéssel is béreim. De mikor az a kevéssé hiányzik. Próbáltam koldolni, elkergettek, elűztek, mert a vőm milliomos. Hát tehetek én arról? Az én édes leányomhoz menekültem, ez meg félt az uratól, az én milliomos vőmtől s talán szegyezte is az édesanyját. Ott a milliomos háznak a küszöbéről irgalmatlanul elkergettek, mint a többi koldust. Elmentem, tovább vándorogtam és éheztem mostanáig.

A közgyűlés könnyőreletesen intézte el a kérelmet. Három forint havi segítséget szavazott meg neki, hogy ne pusztuljon éhen. Hát a vejem uramról semmi szó se esett?

— Elfogott betörők. Az utóbbi időkben gyakran előfordult, hogy a fővárosi mézszárkezeket és hentesüzleteket ismeretlen gonosztervek megdézsmálták. A sok panaszra a rendőrség erőlyes nyomozást indított, aminek meg is lett a kellő eredménye. A napokban ugyanis egy fiatal ember, hátán nagy battyuval körütra indult s potom árért kínálgatta a drága sonkákat és szalámi rudakat. Egy detektív e közben igazolásra szólította föl s az illető zaverba jött. A detektív bekísérte a főkapitányságra, ahol azután már mint régi ismerőst fogadták, amennyiben az illető egyike a legveszedelmesebb rablóknak s utonállóknak, aki a fegyházban már hét évet ült s csak a tavasszal szababult ki, a főváros területéről pedig örökre ki van tiltva. *Pencz* Ferenecnek hívják, 33 esztendő és a betörő világban előkelő szerepet játszik. Kihallgatása alkalmával kiderült, hogy a nála talált sonkákat *Száraz* János Nefejejs-utca 50. szám alatt levő üzletéből lopta. Vállomása alapján ma letartóztaták *Reinits* Jenő 21 éves rovott multu kereskedősegédet és *Takáts* Zsuzsét 32 éves notorius betörőt és rablót is, akik *Pencz*nek büntérsai voltak. A veszedelmes embereknek alighanem több társuk is van s most ezek kinyomozása iránt folyik a vizsgálat. Különösen *Pencz* veszedelme a három közül, aki nem áll emberölésre sem vetemedni, amit bizonyított akkor is, amikor a detektívek a *Sorok-sári-utcában* elfogták, mert hatalmas henteskessel védekezett s csak véletlen szerencse, hogy valamelyiket le nem szurta.

— Házaság. *Stein* Sándor Nagy-Beckerekről eljegyezte *Kriszta* Paula kisasszonyt Szabadkán. *Reich* Sándor Gerencserről eljegyezte *Heilpern* Jakab, a selpöci igazgató-tanító leányt, *Cecília* kisasszonyt.

Steiner Lipót, a Hoizmann. Kohn és társa sianki gőzfűrészgárának tisztviselője, eljegyezte *Kugel* Irma kisasszonyt Nagy-Bezsánról. *Dr. Feiler* Ignác brassói ügyvéd e hó 19-én esküszik örök hűséget a brassói zsidó templomban *Schul* B. Mici kisasszonynak.

Steinböck Antal dombóvári nagykereskedő eljegyezte *Lang* Gizella kisasszonyt, *Lang* Mór csurgói kereskedő leányt.

Strausz Sándor kereskedő Dombóváról november 27-iken esküszik örök hűséget a győr-szentmártoni zsidó-templomban *Reichenfeld* Lina kisasszonynak.

Frennd Béla kereskedő 19-iken déli 12 órakor vezeti utat elé *Vasvári* Kamilla kisasszonyt a dobány-utcai zsinagógában.

— Tetemrehívás. A *Budapesti Napló* egy ilyen című cikkben emlékezett meg *Kuszkó* László, a szamosvölgyi vasút hivatalnokának az elhunytáról és az özvegy gyszajentéséről. Erre vonatkozlag ma a — *K. E.* révén — következő nyilatkozat közlésére kérték föl bennünket:

Több budapesti és kolozsvári lapban a szamosvölgyi vasút igazgatósága azt a nyilatkozatot teszi közzé, hogy az igazgatóság szomorú véget ért, szerencsétlen öcsém *Kuszkó* László érdekében mindent megtett, amit a humanizmus követelménye előír. Ha ez így lenne, nem lettem volna kénytelen a kereskedelemügyi miniszternél orvoslást kérni. De fájdalom, öcsémet, mint előrehaladott elmebajost az igazgató tudniával kényserítették hónapokon keresztül szolgálatra. Ezt *Mátyer* igazgató saját levelével tudom igazolni, sőt midőn közbenjárásomra, hivatalból, minden orvosi utasítás nélkül szabadápolták, még ezután is fellüggesztették hivatalától s fizetésének beszüntetésével zaklatták a testileg-lelkileg összetört embert. Sulvos betegség folyamán az igaz-

gatóság annyit sem tett, hogy a pusztulófélben levő beteg részére, kinek rohamai úgy reá, valamint a családtagokra nézve veszélyesek voltak, a pályorvos által egy orvosi bizonyítvány adás-sék, melyvel a család a szerencsétlen intézbe helyezhesse. Ez iránti lépései a családnak teljese- sen süket fülekre találtak.

Kuszkó István.

— Gazdtalan kerékpárok. Az éjjel a rendőr-örjárat két kerékpárt talált. Az egyik a *Markotányos-utca* egyik üres telkén feküdt, feketére van festve s *Adria* jellel ellátva. A másikat a *Köztemető-uton* találták s sárga színű, *Styria* felirattal. Igazolt tulajdonosaik átvehetik a főkapitányság 50. számú szobájában.

— A bécsi hóhér meghalt. *Selinger* János, aki száznyegen embert küldött már a másvilágra, tegnap este *Kaiser-Ebersdorfbán* meghalt. A mesterségében azelőtt *Sejfried* volt az elődje s öt évig üzte ezt a nemes mesterséget. Ez alatt az öt év alatt negyvenhárom kivégzésnél működött önállóan.

— Osztályorsorsjáték. Az osztályorsorsjáték mai húzásán *hatvan ezer* koronát nyert 75654; *husz ezer* koronát 81751; *öt ezer* koronát 93792; *kétezer* koronát 58399 62454 3444; *ezer* koronát 18835; *ötszáz* koronát 29488 863 74408; *háromszáz* koronát 38557 99176 32980 17345 20617 19568 71902 21453 33549 76557 88155 5641 50511 98085 91811 94604 34561 63481; *száz* koronát 46552 61533 52265 22117 8556 50071 4135 62389 4575 74283 31898 45099 92545 11198 84519 9119 86393 43389 93633 84494 85903 31017 14086 59415 27486. — Az osztályorsorsjáték mai elsőosztályú sorsolása alkalmával miúdként legnagyobb fönyeremény a *pesti magyar Kereskedelmi bank* váltóüzlete részéről eladott sorsjegyekre esett. És pedig a legnagyobb fönyereményt 60.000 koronával a 75.654 koronás nyolcadrészből és a második 20.000 koronás fönyereményt a 81.751-ik számu négy negyedrészből álló sorsjegy nyerte meg. Érdekes, hogy három nyolcad és egy negyed sorsjegyet a korábbi tulajdonosok, akik a jelen sorsjátékban résztvenni nem óhajtottak, a nevezett váltóüzlet-be visszaküldték; úgy hogy a sorsjegyeket így módon új résztvevők vásárolták meg, kiknek az első alkalommal kedvezett a szerencse.

(x) **Valódi Jaeger tanár-féle normál alsóruhákat** (Benger gyártmánya), kötött és szövött gyaipjúrukat ajánl *Heyek* Adolf, *Szervita-tér*, a *Vadászúthöz*.

(x) **Nagy haladás.** Tegnap ily jelzésű közleményünket a *Steinbach* cég *Podmaniczky-utca* 18. szám címével egészítjük ki.

Életunt iskolásleány.

Budapest, november 17.

Tegnapelőtt irtunk két tízeves iskolásfiúról, aki fölakasztotta magát. Az egyik, mert a tanítója bezárta, a másik betegsége miatt. Tegnap pedig *Bécsben* egy tizenhárom éves leány dobta le magát a harmadik emeletéről. Meg akart halni, mert az iskola intézőedüláját otthon be kellett volna mutatnia és félt is, szégyenkezett is nagyon. Az eset csupa tanulság. Szülő és iskola egyaránt okulhat rajta.

Marscha Stefánia, egyik bécsi polgári iskola második osztályu növendéke, tegnap — mint bécsi tudósítónk jelenti — a *Grundsteingasse* 34-ik számu ház harmadik emeletéről levette magát a földszintre. A szerencsétlen, tizenhárom éves leányt eszméletlen állapotban vitték be a *Stefánia-kórházba*, ahol most élet és halál közt vívódik.

A szomorú esetnek egy intézőédula volt az okozója. Kedden intézőédulát adtak *Marscha* Stefániának, amelyet a szülőivel kellett volna láttaoztatnia, aztán az iskolába visszavinnie. A kis leány nagyon félt a szülőitől, különösen a mostoha anyjától, aki nem a legjobban bánt vele. Az intéző nem is adta át otthon senkinek sem, hanem csütörtök reggel elhátározta, hogy inkább meghal. Elment hazulról és délutánig mindenfelé kóborgott a városban, végre bement a *Grundsteingassen* abba a házába, ahonét aztán ledobta magát az emeletről.

Az életunt lányka zsebében megtalálták az intézőédulát, ezenkívül egy esőálatosan tiszta értelmű, okos levelet. Mintha a legnagyobb lelki nyugalommal írta volna! Ime, az utolsó levele:

Kedves szüleim! Reszkető kézzel és könnyes szemmel írom nektek ezt a levelet. Az iskolában a rajzolásban való hanyagságom, továbbá fecsegés és nevetgélés miatt megintették. Egy intézőédulát adtak nekem, amelyre azt ráirták. Ezt nektek, drága szüleim, láttaoznotok kellett volna, — a büntetéstől való félelem miatt most önmagam vetek véget életemnek. Meg akartalak benneteket, drága szüleim, övni attól a gondtól és fájdalomtól, amelyet ez az intézőédula okozott volna. Jóllehet tudom, hogy az a cselekedet, amelyet el fogok követni, még inkább fog nektek fájni, mint ez az intézőédula, de azt hiszem, nem fog ez örökké fájni, különösen nem az anyámnak. Mert ezután egygyel kevesebb ember lesz, aki nektek gondot és fájdalmat

okoz. Mindenért, amit eddig elköttem, tér-delve kérek tőletek bocsánatot. Szívbeli üdvö-zöllek benneteket, kedves szüleim, Jakabot, Ferencet és Annát szintén. A ti örökké halás lányatok

1899. november 16.

Marscha Stefánia.

A szerencsétlen lánykát ma meglátogatta az édesapja a kórházban.

A polgári iskola igazgatója minden tekintetben a legjobbat mondja *Marscha* Stefániáról.

A szülőknél és tanítóknál a sor, hogy az esetből levonják a tanulságokat. Tiszta dolog, hogy a nevelés újabb fóladat vár, beteges a kor és a beteges eszmék megmétyezik már a gyermek lelkét. Ezt a házi nevelésnek kell észre-vennie.

Az iskola egyebet tanulhat a szomorú eset-ből. Ennek a gyermek-öngyilkosságnak egy intézőédula volt az oka. Az intézőédula, amelyet az iskola, a modern oktatás, mivel a családdal harmonikus akarja nevelni a gyermeket, nem nélkülözhet. Am a formákban választékosabbnak kell lennie az iskolának. Értelhetetlen, hogy miért kell a gyermeknek magának átadni a szülőnek azt az ívást, amelyek alapján biztos büntetés, akár megsegényítés, akár egyéb vár reá. Ha szándékos a kézbesítésnek ez a formája, ebben az esetben az iskola a megfélemlítésnek a legdrasztikusabb formáját választja. Aligha áll azonban ez az eset. Hiszen igen sok iskola már hivatalból — portómentesen — küldi postán a szü-lőknek az intézőédulát. Nos, ezt a rendszert nem ártana az egész vonalon meghonosítani.

Ennyit az eset speciális természetéről. Sokat mond azonban ez az öngyilkosság általános-ságban is. A tömérdek tanulság csupa értékes vezérlonal arra nézve, miként kell megváltoztatni a nevelés és az oktatás formáit. A régiek avul-tak, mert az erkölcsi életbe új betegségek fész-keltek be magukat. És a betegségek csirái meg-fertőztetik már a gyermek lelkét is. Három nap alatt három szomorú bizonyíték szól a szomorú igazság mellett.

A pestis.

Budapest, november 17.

Koerber osztrák belügyminiszter nyilatkozott ma a *reichsrathban* a *Triestben* kolera-gyanus eset, vagyis a *Polisz mitilene* nevű török gőzös *Triestben* meghalt hajómesterének gyanus meg-betegedése dolgában. A miniszter *Lueger* és tár-sainak erre vonatkozó interpellációjára válaszolva, a hivatalos orvosi vizsgálat eredményéről és a tett intézkedésekről a következőket adta elő:

November 12-én a triestzi helytartóság meg-küldte a bécsi egyetem pathológiai intézetének azokat a mikroszkopikus preparátumokat, amelyeket *Barbarissa* hajómester fölboncolása után készítettek és gyanusaknak találtak. E preparátumok vizsgálata, amelyet *Weichselbaum* Antal egyetemi tanár, egészségügyi főtanácsos végeztet, akit a bakteriológia terén minden egyetemen tekintélynek ismernek el, a *pestist* határozottan konstatálta.

A belügyminisztérium ennek következtében *Weichselbaum* tanárt Ghon tanáregéddel azonnal *Triestbe* küldte a dolog további tudományos és egészségügy-rendőri megvizsgálása s jelentéstétel végett, a triestzi helytartóságot pedig táviratilag utasította, hogy a leggondosabban vizsgálja meg a pestises betegek minden érintkezését és alkalmasza az összes szükséges egészségügyi intézkedéseket, amelyek különben, mint a későbbi jelentések mutat-ják, már akkor részben el voltak rendelve, részben folyamatban voltak.

Weichselbaum tanár gondosan megvizsgálván a gyanus megbetegedést és az eset tudományos meg-ítéléséhez szükséges összes adatokat, már másnap, november 13-ikán táviratilag jelenthette a miniszté-riumnak azt a határozott diagnózist, hogy *Barbarissa* hajómester betegsége *gnyes vérmérgezés* (*pyaemia*) tünetei között jelfolyó halálós kimenetelű *pestis* volt, mire az eddig ismeretlen tényállást a *Wiener Abend-post* november 12-iki számában köztudomásra hozták.

A triestzi helytartó jelentéséből, amelyet a városi tisztí orvos körülmenyes jelentése kísért, kitűnik, hogy a nevezett hajómestert, aki már néhány nap óta rosszul volt, miután bronchitiszszel a triestzi kórházba szállították, ennek az intézetnek fizetéses osztályában, tehát a többi betegől elkülönítve ápolták. Harmadnap, mikor a kezelő kórházi orvosok apró piros bőrfoltokat vettek észre és azt gyanították, hogy ezek eset-leg valamely fertőző betegségnek, talán kiütéses hagymáznak első jelei, a beteget ápolóival együtt azonnal átvitték a kórház elszigetelő osztályára, azon-anal megtették a szabályszerű jelentést a városi tisztí orvosi hivatalnál és azután minden intézkedést meg-tettek, hogy a betegség elhurocolását megakadályozzák.

Az a körülmény, hogy a betegnek, akin sem mirigydagánat, sem más pestises külső jelenség nem mutatkozott, fertőző váladékai sem voltak, teljesen csökkentette a fertőzés veszedelmét.

A városi és az állami egészségügyi hatóságok a fertőző betegség bejelentése után azonnal gondos vizsgálatot indítottak a *Polisz Mitilene* gőzhajónak és a beteg hajómesternek a külvilággal való érintkezése dolgában, hogy megtehessek a szükségesnek mutatkozó egészségügyi intézkedéseket. Ez alkalommal kitént, hogy a gyanútlan provenienciájú török szállítóközös öt Görögországból jövő utast hozott magával, akiket nem vetettek alá a szabályszerű kivételes egészségügyi elbánásnak. Amint az eset tudomására jutott a hatóságnak, a rendőrség az idegenek névjegyzékéből kikereszte ezeknek az utasoknak a neveit és azonnal táviratilag értesítette azoknak a városoknak a hatóságait, amelyekbe az illetők vasutal mentek. Ez az értesítés természetesen, minthogy a súlyos fertőző betegség gyanuja oly későn lépett föl és a tudományos diagnosztika megállapítása szintén időbe került, nem történhetett meg azonnal, holott máskor mindig gondoskodnak róla, hogy azok az utasok, akikre efféle gyanu hárul, már utközben haladéktalanul egészségügyi megfigyelés alá kerüljenek. Minthogy a fertőzőtnek minősített gőzhajó a trieszti kikötőből már a megbetegedés okának kinyomozása előtt elment, Görögország és Törökország kormányát a külügyminisztérium közvetítésével diplomáciai úton értesítették a tényállásról.

A miniszter elmondja azután, hogy egyáltalán nincs többé ok az aggodalomra, mert a hajómester megbetegedése óta több mint tíz nap telt el. Reméli, hogy az osztrák állami közegeknek mindenkor tanúsított nyíltsága és őszintesége hozzá fog járulni ahhoz, hogy a külfölddel való forgalom kárt ne szenvedjen.

Trieszt, november 17.

Az osztrák Lloyd vezérigazgatóságának táviratozzák *Porto-Prájából* (Zöldfoki szigetek), hogy a *Berenice* gőzös f. hó 15-én folytatta útját Gibraltár felé. A megbetegedett hajószakács állapota változatlan. A beteget *Porto-Prájában* nem lehetett partra tenni, mert az ottani hatóságok nem engedték meg, így tehát a hajón maradt. A többi legénység jól érzi magát.

Nincs kioszk.

Kérem,
Van az Erzsébet-téren
Épület nem egy.
Van kisebb, nagyobb
De a közönség
El egyet sem hagyott.
Van mindeniknek publikuma,
Rövid, hosszabb látogatásra.
Az ajtón egyre-másra
Jár ki-be a nép
De a kioszkba egyelőre
Senki be nem lép.

Ilyen az élet. Lássák, ott
Az a szép kioszk megbukott.
Vége a katonazenének,
S az ifjak, vének
Kik eddig ott örvendezének
Elmennek szebb hazába most,
S ott hallgatják a nagydobost,
Igy szól az ének.

Pedig mily szép volt az a terasz,
Minő kiszolgálás! Bizony.
Csöngethettünk ottan napestig
Hogy elhallatszott Uj-s Kispestig
Budán is hallszott sok helyütt,
De pincér, az felénk se jött.

Ott üldögélték a menyecskek:
Vidéki ifjú házások,
Közöttük (vénecskék) a kecskék,
Meg igen sok derék kövér ur,
Kinek van Pesten háza, sok,
És
Modora: kevés.
Vegeys vala a társaság,
Vot ott kokott s szerény Mimóza,
Ez a költészet. És a próza:
Batisztruhás lánykák mögött
Potrohos bőrzeügnőkük.
A dal, mi onnan ég felé szállt,
Éppily vegeys volt, mint e kép:
Csilingelő asszonykacaj
Keleti stílus bőrzezaj,
Szerelmi csufolódás hangja,
Mint tündérek piciny harangja, —
Vegyült a *baïsse*-okozta búval.

Mely azok ajkáról fakadt,
Aki *kiuznak* hívták (ú-val)
Ezt a osinos épületet,
Amely kioszki jellegéről
A tegnapi napon letett.

De lám, az ember ott mulat,
Ahol vegeys a hangulat.
Fagyaltot mindig ott eszik,
Ahol kutyába se veszik.
Hol étel — volt, de elfogyott,
Ugy-e, mily szívesen vagy ott?
S ahol katonazenét kaplál
Habbal, cukorral, ámde mást
A poháron bármint kopogtál
A pincér sohasem hozott
Ott
Tömvé volt a helyiség,
Ilyen az emberiség.

Most vége már. A kioszk volt,
A kioszk élt, a kioszk halt.
A divátból kiment,
S a regiment
Bandája már nem puffogat,
S feleséged nem vizsgál többé
Más asszonyon: ruhát, kalapot,
Szabást, betétet, puffokat.

A többi épület királya,
Hogy kissé költői legyek,
Némán fekszik ravatalán
És többé föl se kel talán.
Néhány nap — és elemeti
A középületpompúnáber
És a temetés ritusa
Szintén vegeys lesz:
Pápiszta, kálomista, héber,
Mondanak néki bucsuzót,
Zengjünk mi is pár bucsuzót,
S tessékük a Vigadó mellé,
Azt a multkor sirattuk el
Ime, mulandó minden élet,
Ezt most *latiatuc* szuntukel.

Isten veled, kedves kioszk,
Ime utólért a halál,
Mert nekünk kávéház valál
De ezt a szivességet
A bérlődnek, ki téged
Ugy szeretett
Meg nem tette,
S ki panaszolja midőn semmivé válsz,
Hogy neki nem voltál kávéház.

—o—

FŐVÁROS.

(*) **Vizsgálat a mérnöki hivatalban.** A mérnöki hivatal lassanként bohóznati milieuvé válik. Akinek rossz vice pattant ki a fejéből, az bizonyosan a főváros mérnöki hivatalára alkalmazta azt s nincsen anyós ezen a világon, akit annyira leviceelt volna. Ma, amint egyik esti újság írja, *Márkus József* főpolgármester megunt a örökös viccelődést s utána nézett a mérnöki hivatal dolgainak. Reggel nyolc órától déli tizenkét óráig egyhuzamban vizsgálta a mérnöki hivatalt s ott *annyi rendtelenségre és gyanusnak látszó körülményre* akadt, hogy a vizsgálatot teljesen be sem fejezhette, hanem annak folytatását holnapra halasztotta. Különösen nagy a rendtelenség a kezelő hivatalban, melynek vezetője kénytelen módon bánt el a felekkel s csak annak adott ki bizonyos aktákat, akinek akart. Konstatálta a főpolgármester azt is, hogy a szolgáltatt munkákért járó összegeket négy-öt hónap alatt utalványozták ki, úgy, hogy a vállalkozók ez által érzékenyen megkárosodtak.

Csakugyan érdekes jelenség s ez a mérnöki hivatal tisztviselőire furesa világot vet, hogy most, amikor az építő ipar amugy is válságos helyzetben van s az egész világ a pénzsűke miatt panaszokból, csupa kényelemből, nemtörődömségből megvárokoztatják a feleket s jogos követeléseiket megakasztják. Vagy talán a magyar bürokrácia elvei ellen vétének, ha nem tartanak szem előtt, hogy legelső dolog a lassúság és kényelemszeretet?

(*) **Uj honpolgárok.** Ma délelőtt *Beck Márton* gyári művezető, *König Mihály* kereskedő és *Stricker Rudolf* főgépész tette le a honpolgári esküt *Halmos János* polgármester előtt, aki üdvözölte őket s buzdította a magyar hazafiságra.

(*) **Szabályrendelet a vizről.** Ma délután folytatta a fővárosi közgyűlése a vizszolgáltatásról szóló szabályrendelet tárgyalását, *Márkus József* főpolgármester elnöklése alatt. A 20. §-ban s a továbbiakban a megtorló intézkedésekről lévén szó, *Polónyi Géza* ismétli azt a kívánságát, hogy a megtorló rendelkezés ne szétszórtan az egyes szakaszokba, hanem összesítve vételessék föl. A tárgyhoz többen hozzáértettek, mire elhatározta a közgyűlés, hogy a 17. szakaszba foglaltassék a megtorló határozat, a következő szövegezésben:

Azt a főszereelő-iparost, aki a felszerelésre vonatkozó utasítástól, vagy tervtől eltér, vagy a szabályrendelet rendelkezéseit megszegi, a hatóság 200 koronáig terjedhető bírságban marasztalhatja.

Hosszabb vita volt még a fagy ellen intézkedő szakaszoknál és a vízdíjakról szóló fejezetnél, mire a tárgyalás folytatását elhalasztották hétfőre.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Ondricek.** A nagy cseh hegedűművész minden esztendőben egyszer ellátogat Budapestre. A koncert-közönség ismeri művészetét és teljesen megformálódott várákózással megy el Ondricek hangversenyére. Miért, miért nem, ma csak közönség számú volt a hallgatóság a Royal nagytermében. Hanem Ondricek azért mégis teljes nagyságában ragyogtatta művészetét, amelyben a virtuozitás az érzéssel a leg-harmonikusabban ölelkezik. Nagy hatást keltett minden egyes száma — ha e sorok írójának nem csak az emlékezete — a művész többek között *Raff*, *Dvorák*, *Tartin* és *Paganini* egy-egy művét játszotta. Játékát diszkrétan és nemes izléssel kísérte *Klasen* Vilmos bécsi zongoraművész.

(*)

A hangversenyen nyolc órákor már nem árusítottak programot. Akit ezzel a tiszttel megbíztak, az nyilván elálmosodott és hazament. A látogatók egy része, amely nyolc után jött és így programot nem kapott, szintén.

** **A kolozsvári színház új naivja.** H. *Novák* Irén asszonyt, akinek *Rakodczay* társulatánál nagy sikerei voltak, *Bölny József*, a kolozsvári színház intendánsa, a kolozsvári *Nemzeti Színház*hoz szerződtette naiva szerepkörre. A jeles művész nő virágvasárnap lép a kolozsvári színház kötelékébe.

** **A operaházban** holnap szombaton *Faust* kerül színre *Szávits Zárkó* énekesnek, a drezdai királyi színház volt tagjának vendégfőléptével *Melissofeles* szerepében; a többi szerepeket *Vasquez grófné*, *Berts Mimi*, *Várent Vilma*, *Arányi, Várady* és *Ney B.* éneklék. Holnap vasárnap, Erzsébet napján Erzsébet királyné emlékére *Liszt Ferenc Szent Erzsébet Legendája* című oratóriumát adják *Rotter Gizella*, *Hilgermann Laura*, *Payer Margit*, *Berts Mimi*, *Várent Vilma*, *Várad Margit*, *Takáts, Beck, Várady*, *Szendrófi* közreműködésével.

** **A velencei kalmár — Grillparzertől.** Nem *Mucsaról* van szó, hanem a művelt *Bécsről*. A *Kaiser-Jubileums-Stadttheater* a napokban előadta *A velencei kalmár-t* és erről a darabról a *Volksbote* című bécsi újság a következő kritikát írta:

Grillparzer-nek a velencei kalmár című darabja kerül pár nap óta színre s az igazgatóság zsufolt házakat csinál vele. Ez megint azt mutatja, hogy a bécsi színházi közönség a hazai szerzők szellemi kincsét meányire méltányolni tudja. A zsidó lapok természetesen a legkiméletlenebb módon megkritizálják az előadást, mert *Grillparzer* ebben a darabban egy zsidót rajzol meg az ő teljes valódiságában. A keresztény közönség mindazonáltal elzárandókol a színházba, hogy *A velencei kalmár-t* megnézze.

** **Novelli üdvözölte.** *Novelli* Ermete, aki most *Fiumében* vendégzerepelt és ezzel egyidejűleg befejezi első külföldi körútját, egy *Szécsi* Ferenchez, a *Vigszínház* dramaturg-igazgatójához intézett táviratban, mielőtt visszatérne hazájába, még egyszer köszönetet mondott a *Vigszínháznak*, a közönségnek, magyar színészkollegáinak azért a kitüntető szivességért, amelyben budapesti tartózkodása alatt részesítették.

** **A Magyar Színházban** *Szulamit* holnap előadásán *Szulamit* szerepét *Szeghő Vilma* fogja játszani. A fiatal énekesnő legutóbb a drezdai udvari Operának volt tagja.

** **Perotti cáfol.** Mi is megemlékeztünk arról a *new-yorki* hírről, hogy *Perotti Gyula*, a *Magyar Királyi Opera* volt tenoristája, egyik ottani színházban fellépett és kudarcot vallott. *Perotti* most egy *Falk* Miksához, a *Pester Lloyd* szerkesztőjéhez intézett levelében cáfolja ezt a hírt. Azt mondja, hogy Amerikában sehol próbát nem énekelt, sem fel nem lépett és csak azért tért vissza Európába, mert innét külön szerződési ajánlatokat kapott, s mert a *new-yorki* színházak ajánlatait nem volt alkata elfogadni. Hang doigában már régen nem volt olyan jól, mint most és reményli, hogy sikerének a híre nemsokára Budapestre is el fog jutni.

** **Magyar dalok Angolországban.** Két év óta egy angol művészársaság hangversenyén *Király Béla* marosvásárhelyi születésű hegedűművész magyar népdalokkal szolgált fel nagyon sikeresen. A

művész most rövid időre hazajött, de legközelebb már visszamegy Angolországba, ahova egy négy évre szóló szerződés köti. A tavaszi népszerű hangversenyeken Király kizárólag magyar dalokat hegedül.

** Az országos kassai dalosverseny műsora.

Az Országos Dalos-Egyesület igazgató választmányára az 1901-ben Kassán megtartandó országos dalnappal műsorába a következő férfiakat jelölte ki:

1. Lányi Ernő: Régi nóta híres nóta. 2. Káldy Gyula: Kuruc nóta. 3. Gád Ferenc: Nyisd ki anyám. 4. Huber Károly: Édes lánykám. 5. Himnusz és Szózat Erkel Ferentől.

A választmány ezenkívül fenntartotta magának a jogot, hogy a beérkező versenykarokból is fölvegyen egy férfit a műsorba.

** **Uránia.** Az *Uránia Tudományos Egyesület* zene-művészeti szakosztálya *Mihalovics Ödön* miniszteri tanácsos elnöke alatt ülést tartott, melyen a szakosztály munkaprogramját állapította meg. A szakosztály elhatározta, hogy az érdeklődő zenészeknek szívesen ad tájékoztatást azon előadások iránt, amelyekre a zene-művészeti szakosztály működése kiterjedhet. Az előadások tárgyának megválasztásánál figyelemmel kell lenni arra, hogy népszerű voltuk mellett hatásos vokális, vagy instrumentális zeneeladásokkal kísérhető munkálatok legyenek. Alkalmas tárgyakul kínálkoznak zenei áramlatok és korszakok ismertetése (például a klasszikusok, az ujromantika, a programzene és veristák) egyes zeneköltők ismertetése, egyes műfajok fejlődésének bemutatása, költők műveinek zenei bemutatása stb. Munkálatokat, vagy azok tervvázlatát az *Uránia* zene-művészeti szakosztályához címezve az *Uránia* tudományos egyesület titkárságához kell beküldeni.

** **Egyszer néztem csak szembe...** Ilyen cím alatt jelent meg *Bordeaux Géza*, kecskeméti városi zeneiskolai tanártól. A dal *Hornyik Józsefnek* A *szükségesen* című, a kecskeméti színházban sikert aratott színművéből való s egyike a jobb magyar nótáknak, amelyeket utóbbi időben írtak. Ára egy korona.

** **Berlioz operája.** A párisi *Operában* tegnap volt a főpróbája *Berlioz Trója bevételé* című operájának. Egy párisi tudósítónk szerint, a főpróbán Páris legelőkelőbb, legnagyobb művészei voltak jelen. Mindenki elragadtatva, szinte extázisban hallgatta *Delna* kisasszony énekét, akinek hangjáról *Verdi* azt mondta, hogy hasonló még nem hallott hosszú életében. Templomi csend uralkodott a színházban, mikor *Delna* Cassandra panaszát énekelte. Az emberek visszafojtották a tetszésnyilvánításokat és a tapsokat, hogy egy hangot se veszítsenek el a csodálatos énekből. A felvonásokban híresvén öreg művészeket lehetett látni, amint magukon kívül kiáltoztak:

— Ez felesleges. Ez nagyszerű! Az első felvonás után *Bruneau* a *Réve* szerzője majdnem összeveszett *Octave Mirbeauval*, mert ez azt merte mondani, hogy az első felvonás kissé hosszadalmas. Érdekes ezáltal megemlíteni, hogy *Berlioz* nem tudta megérni életében azt a dicsőséget, hogy valamelyik dalművét a párisi Operában előadják. *Trója bevételé* című dalműve, amelybe egész genie-jét beletette, saját véleménye szerint felel *Faust elkárhozása* című dalművével.

** **Faust a Hirmondóban.** A m. kir. Operaházban hoinap (szombaton) este *Szécsis Zárkó* vendégfelhívásával *Gounod* dalműve, a *Faust* kerül színi. A *Telefon Hirmondó* az előadást közvetíteni fogja s így az előzetők otthon is végighallgathatják. Opera után tizenegy óráig felváltva *katonazene* és *cigánymuzsika* lesz hallható a kagylókön.

MŰVÉSZET.

□ **A Hollósy-iskola kiállítása.** Amidőn *Hollósy Simon* először nyaralt tanítványaival Nagybanán, *Wlassics* miniszter azzal a kikötéssel juttatott az iskolának szubvenciót, hogy egy év művészi tanulmányait nyilvánosan kiállítsák s a miniszter, a kritika és a közönség képet alkothasson magának az iskola felől. Az eddigi kiállítások kitünően sikerültek és igazolták azt a hírnevet, amelyet az iskola itthon és a külföldön szerzett. Az idei kiállítás, mint beavatót helyről halljuk, az eddigieknél is érdekesebb lesz. December első napjaiban nyílik meg, ezúttal a *Nemzeti Szalón* helyiségeiben, amelyeket ennek az egyesületnek igazgatósága szívesen bocsátott az iskola rendelkezésére. Az idei kiállítás anyiban is különbözik minden eddigi kiállítástól, hogy nem lesz unalmas galériája sorszerint fölakasztott képeknek, hanem művészi intériurben mutatja be a fiatal gárda munkáit. A *Nemzeti Szalón* helyiségeit ugyanis teljesen átalakítják, művészi díszrel látják el, fölkelésítik modern műipari termékekkel, sőt művészi modern butorokat is állítanak beléjük. Ennek a díszítésnek és berendezésnek elkészítésére *Spiegel Frigyes* műépítész vállalkozott, aki csak az ímént kellett méltó feltűnést az *Iparművészeti Múzeumban* kiállított pompás modern lakásberendezéseivel. *Spiegel Frigyes* terveinek kivételén *Honty Nándor* és *Köber Leo*, *Hollósy* mester tanítványai működnek közre, akiket *Hollósy* az egész kiállítás rendezésével megbízott. A nagybányai művésziskola munkáit tehát művészi és

modern keretben láthatja majd a közönség. Megemlítjük még, hogy a kiállításra *Hollósy Simon* mester is küld képet és vázlatokat.

□ **Főhívás művészi iparosokhoz.** A *Magyar Iparművészeti Társulat* elnöksége felhívja mindazokat, akik a társulatnak karácsonyi kiállításán részt venni akarnak, hogy a kiállításra szánt munkáikat e hó 25-ig az *Iparművészeti Múzeumba* beküldjék.

EGYESÜLETEK.

(**Tagválasztás a Petőfi-Társaságban.**) *Bartók Lajos* elnök felkéri a Petőfi-Társaság tagjait, hogy e hó 20-án, hétfőn délután 5 órakor lakásán (Szentkirályi-utca 22.) rövid tanácskozásra összegyűljeni sziveskedjenek. Tárty: Az üresedőben levő két rendezésgé hely betöltésének megbeszélése.

(**A Joghallgatók Tudományos Egyesülete**) ma este *Szekely Aladár* ifjúsági elnök vezetése alatt ülést tartott, melyen *Lengyel Aurél* büntetőjogi vitaintéző fejtegette a visszaesés kérdését. *Dr. Fayer László* és *Balogh Jenő* meghívott szaktanárok jelenlétében. A vitában *Dr. Fayer László* és *Dr. Vámbéry Rusztem* vettek részt.

(**A Budapesti Zenekedvelők Egyesülete**) a belügyminiszter által a minap jóváhagyott alapszabályok értelmében újjászerveződik és ehhez képest új elnökséget, tisztikart és választmányt alakít. Az újjászerveződések ügyében az egyesület november 19-én, vasárnap déli fél tizenkét órakor az egyelet helyiségeiben (Bálvány-utca 14. szám) rendkívüli közgyűlést tart.

SPORT.

* **A Derby Cup.** Ma dől el Derbyben Anglia egyik legrégebbi és leghíresebb versenye, a Derby Cup, melyben négy évvel ezelőtt *Tokio* másodsor futott s fejezte be a *Cambridgeshire* után még nagyobb kudarcral angliai expedícióját. Ez idén a fogadásokban *Proclamation* és *Sly Fox* volt a favorit, ez utóbbi leginkább azért, mert *Sloan* ülte. A verseny igen érdekes finish után a favorit *Proclamation* győzelmével végződött. A részletes eredményről a következő táviratunk számol be:

Derby Cup. Díj 2000 font. Távolság 2400 méter. *Lora Ellesmere* *Proclamationja* (Whiterell) első, *Invincible* második, *Lexicon* harmadik. Azután *Diuna* *Forget* (Robinson), *Airs and Graces* (Bradford), *St. I-a* (H. Martin), *Charina* (L. Reiff), *Sirenia* (Cnapman), *Clareaven* (S. Lotes), *Succoth* (Warne), *Oppressor* (Aleopp), *Stage Villain* (S. Chandley), *Nil* *Lesperandum* (J. Dalton), *Sinopi* (W. Madden), *Sly Fox* (*Sloan*), *Light Comedy* (Purkis). Az utolsó fogadások így állottak: 100 : 14 *Proclamation*, 10 : 1 *Invincible*, 100 : 7 *Lexicon*.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Rokonok.** Az öreg *Bene Ferenc* nagykörösi földbirtokos családjától magához fogadta a *Bene János* nevű atyjafiát. Tartotta őket tejjel, mézzel. Meg is voltak nagy békkességben mindaddig, amíg az öregnek az nem jutott eszébe, hogy a kedvesét oda-vezte a házhöz. A rokonok összeröföntek erre az istentelenségre s sokat zaklatták *Bene Ferencet*, aki a hálátlanság miatt olyan dühös lett, hogy kiadta az utat az ingyenélő családnak. *Bene József* április huszonnolcadikán avval a szándékkal ment a nagybátyja elé, hogy megkérje az öreget. Egy kis szóváltás támadt köztük, amire a halás rokon avval érvelt, hogy egy fejszével leütötte az öreget.

A törvényszék szándékos emberölés büntette miatt tíz évi fegyházra ítélte a gyilkost. A tábla a felmerülő nyítható körülmények tekintetbe vételével leszállította ezt a büntetést öt évi fegyházra. A legfelső bíróság mai ülésében helybenhagyta a királyi tábla ítéletét.

§§ **A villamos áldozata.** A Teleki-téren történt, hogy *Romlicska Antal* napzamos a villamos kocsi kezei alá került s a súlyos sérülések következtében meghalt. A törvényszék gondatlanságból okozott emberölésért vonta felelősségre *Tompa József* kocsivezetőt, aki azonban tanukkal igazolta a mai tárgyaláson, hogy *Romlicska* a saját vigyázatlanságának lett az áldozata. *Dr. Böhm* alügyész erre elejtette a vádat, mire a törvényszék felmentette a vádlottat.

§§ **Egy mulatt zsarolása.** Pár nappal ezelőtt a budapesti amerikai konzul feljelentése következtében a rendőrség letartóztatta *Rajah Ranjit Sinti* nevű mulatt származású nőimitort, aki épp ez időtájtban szerződött el a *Somossy-mulatóhoz*. A rendőrség az előnyomozat után tegnap átkísérte a kir. ügyészség fegyházába. A törvényszék az ellene zsarolás vétsége miatt folyó vizsgálat vezetésével *Dr. Ferény Gábor* vizsgálóbíróhelyettesét bízta meg, aki *Somogyi Ede* angol tolmács segítségével nyomban az átkísérés után kinalgatta a letartóztatott indust.

Az *indus* elmondta, hogy Rómában szoros baráti viszonyban volt *Nantissal*, az amerikai követségi

tanácsosával. Budapestre érve, elkértyázta pénzt az *Mantiss*hoz fordult, aki válasza sem méltatt. Erre ő fenyegető levelet írt neki, hogy leleplezi *L. grófné* előtt, hogy milyen ember, ha nem küld pénzt. *Mantia* tanácsos a levelet elküldte a budapesti konzulnak, aki értesülve arról, hogy a kalandor indus itt van Budapesten, feljelentést tett ellene a rendőrségnél, amely letartóztatta. E vallomás után még azt is kijelentette a rajah, hogy mindent beismert ugyan, de azért ő felelősségre nem vonható polgári törvények által, mert ő külön az uralkodó hercegeket megillető törvényes menesség alatt áll.

De a vizsgálóbíró ezért mégis elrendelte ellene a vizsgálati fogságot. A letartóztatott rajah védője *Dr. Gál Jenő*, a vizsgálóbíró e határozatát, valamint a vizsgálatot elrendelő végzést megfogelbezte. Egyben pedig a rajah személyének igazolására kabsel-sürgőnyt menesztett *New Yorkba*, ahol a rajah iratai vannak. A törvényszék vádlatácsa, holnap, szombaton délben fog az exotikus fogoly ügyében intézkedni.

§§ **Romhányi.** Nem a Gyulai Pál Romhányijáról van szó, hanem arról a kőműves legényről, aki pálinka mellett, korcsmai mulatság közben találta meg a szíve szerelmét, *Nyakas Józsefnét*. Közös háztartásra léptek s estétől hajnalig egyre ittak. Mámorosok voltak akkor is, mikor Romhányi két rántott az asszonyra s kegyetlenül össze-vissza szurkálta. A törvényszék szándékos emberölés miatt tíz évi fegyházra sújtotta Romhányit, a tábla azonban két évet elengedte a büntetésből. A királyi Kuria ma foglalkozott az ügygel s helybenhagyta a tábla ítéletét.

TÁVIRATOK.

Wildpark, november 17. A császári pár *Agost Vilmos* és *Oszkár* hercegekkel ma reggel indult angolországi utjára és első sorban *Kielbe* utazott.

A francia öszeseküvők pöre.

Páris, november 17. Az államtörvényszék mai ülésén *Fallières* elnök felolvasta a törvényszék határozatát, melylyel *Guérinne* a bünjelek előterjesztésére vonatkozó indítványát elvetették. Azután *Godefroyt* a *Jeunesse Royaliste* elnökét hallgatta ki a bíróság. *Godefroy* azt állítja, hogy a *Jeunesse Royaliste* nem követett el törvénytelen cselekedeteket. *Elismeri*, hogy résztvett az október 25-iki tüntetésben, de csak azért, hogy tiltakozzék az ilyen kiáltások ellen, mint: "Vesszen a hadsereg!"

Godefroy azután kijelenti, hogy a rojalista liga, az antisémite liga és a Hazafiak ligája között nem volt szövetség. Ő mindazonáltal biztatta barátait, lépjenek be a Hazaffak ligájába, mert a két ligának volt érintkező pontja: a hazafiasság és a hadsereg iránt való szeretet. *Sábrán-Pontevis*, *Bourmont* és *Deramel* vádlottak kiballgatása után az ülést berekesztették.

Vilmos császár az ujonckozhoz.

Kiel, november 17. Az ujonckok felesketeése alkalmával ma *Vilmos* császár beszédet mondott, melyben utalt arra, hogy *Nématorszék* tíz év előtt Számoában sok derék tengerészt és jeles tisztet vesztett el. Ez az ország azonban — ugymond a császár — most a miénk és a miénk marad, amíg a német birodalom létezni fog. A császár azután rámutatott arra, mint terjeszti ki a német sas mind jobban szárnyait és hogy a hajóhad rendelkezése, hogy testvéreinket a külföldön megvédje.

Oroszok Perzsiában.

Bombay, november 17. Egy orosz ágyunaszád innen a *Perzsa-öbölbe* ment. A *Pomone* angol cirkálóhajó szintén oda indult és *Aden* felé tart. A *Melpomene* cirkálóhajó már a *Perzsa-öbölben* állomásozik. Az *Assays* ágyunaszád *Muszkat* előtt áll.

Örmények és törökök.

Konstantinápoly, november 17. A múlt héten vagy 120 főnyi orosz-örmény banda *Kisza-Dagh-szoroson* át lépte az orosz határt és elfoglalta a doráki örmény klastromot. Később összeütözközésre került a dolog török csapatokkal, mely alkalommal mindkét részről körülbelül 12 ember esett el, illetőleg sebesült meg. 12 örményt elfogtak, a többiit körülzárták.

Olaszországi hírek.

Róma, november 17. A *Don Chisciote* jelenti, hogy *Visconti-Venosta* külügyminiszter állásáról le fog mondani. Lemondását a külügyminiszter a parlament helyzetével okolja, amennyiben a minisztérium és a jobboldal között nem sikerült a megegyezés.

Colombo, a kamara új elnöke tegnap tartotta első beszédét, amely a jobboldali pártok álláspontjának megfelelő volt. *Colombo* nagyon békülekény hangon beszélt és kijelentette, hogy nem tartja szükségesnek a házszabályok revízióját.

Venencia, november 17. Mint a *Gazetta di Venezia* értesül, az olasz kormány néu évben belül 11 hadihajót

akar építtetni, és e célból ötven millió líra kincstári utalványt fog kibocsátani.

Róma, november 17. Elba szigetén tegnap délután borzasztó vihar dühöngött. A viharban több hajó szerencsétlenül járt. Néhány kisebb hajó tőredést szenvedett. Négy ember odaveszett. Az idő állandóan nagyon rossz.

A Fülöpszigetek diktátora.

Madrid, november 17. Hivatalosan táviratozták Manilából:

A foglyok fölhasználták az amerikai csapatok közeledését, amelyek megszállták Unioje falut, Aguinaldo székhelyét, és megszöktek. Híre jár, hogy Aguinaldo diktátorrá kiáltotta ki magát. A filippinok kormányja és kongresszusa beszüntette működését.

Közgazdasági táviratok:

Bérlin, november 17. (Gabonapiac.) Eladási és vételkedv csekély, ennek dacára buza és rozs a szállított kereskedelem 1 márkával emelkedett. Zab hágyadt maradt. Az idő esős.

London, november 17. (Gabonapiac.) Az irányzat általában nyugodt. Árak változatlanok. Városi liszt 25 sh. 6 p. 23 sh. Repceolaj 22 sh. (eladók.) Tengeri 19 sh. (eladók.) Behozatal: Buzza 30.000, árpa 13.000, zab 70.000 q. Az idő meglehetősen szép, de fehérs.

Frankfurt, november 17. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Arfolyamok novemberre: Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 231.— Osztrák-magyar államvasut 141.— Déli vasut 32.10. Osztrák aranyjárdék 93.70. Olasz járadék 92.95. Lára-kobó 254.30. Harpeni 201.95. Discont 191.90. Alpesi 277.— Bécsi bankjegyetület —. Szilárd.

Berlin, nov. 17. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. Négyeszázeles magyar aranyjárdék —. Magyar koronajárdék —. Osztrák hitelrészvény 230.75. Osztrák-magyar államvasut 140.75. Déli vasut 32.—. Északnyugati vasút —. Elbavölgyi vasut —. Orosz bankjegy középszn 216.45. Buschtiehradi —. Orosz bankjegy —. (Ultimo.) Lombard —.

New York, november 17. Liszt helyben 2.75. Buzza decemberre 70.75, márciusra 75.75, májusra 70.75. Tengeri májusra 39.45. Tengeri júniusra 38.75.

Chicago, november 17. Buzza decemberre 67.—. Tengeri májusra 32.75.

New York, november 17. (Értéktársa.) Váltó Londonra 4.86.—. Váltó Berlinre 94.75. Ezüst 58.—.

Nyiltér.

Császár fürdő BUDAPESTEN.

Előszóró kőnes hővel... fürdő, páratlan gondozással... legmodernebb iszapfürdővel... nemcsak gyógyászati célokra... hanem a kádfürdővel, 200 ké... nyolcas lakosztállyal. A legsz... lidabb kezelési. Prospektus kívá... tatra ingyen és bérmentve.

KLEINO-ELYSE A LEGJOBB SCHLEG PEZSÉ

Mi a Schapirograph?

Schapirograph a legelőjebb sokszorosító készülék felköté... nyomásra. Ára 15 frt. Kiváncra küldök bérmentve egy Schapirographot kipróbálásul 4 napi használatra és nem tetszés esetén csak a bérmentetett visszaküldést igénylem. Prospektusok ingyen. Vezérképviselő Pohl Fritz, Bécs, I., Rudolphsplatz 13.

(Az e rovat alatt közöltéknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Helen asszony. Még észre találja venni az ura, hogy vissza akarja tartani a kaszinótól meg a kártyától s akkor aztán baj lesz. Az lesz tudniillik a baj, hogy még inkább elmegy a maga pánijához. Hivja, csalogatja a kontra, rekontra, vannak és a többi. Nincs-e vajjon önnek egy kis része abban, hogy már is visszament a kaszinóba az ura? Ez különben mindegy most már, az a fődolog, hogy egy okos asszonyka az ilyen visszahódítási manővert nagyon ügyesen csinálja. Hogy semmi hádjárát színezete ne legyen. És a férj, a nélkül, hogy észrevenné, hogy itt voltaképpen egy a szabadsága ellen intézett támadásról van szó, szépben otthon marad. Beledugja a lábait a papucsba, béül, egy fotelebe, rágyújt egy szivarra — amit jó: ha ön vesz neki, mert ő olcsóbbat és rosszabbat vásárolna — és partner lesz, az ön partnere. Egy eszöse teát is ajánlhatunk, a kellő pillanatban szervírozva és szépen szervírozva. Kalotaszegies, sokszínű varrútas terítővel legyen leterítve a táca, csillogjon az ezüst

hőmi és finom, forró pára töltse meg a szobát. Ez roppant kellemes, annyira az, hogy talán meg is feledkezik a jeles kalabriszoros ur arról, hogy várják. Mindenekelőtt azonban arra tessék vigyázni, hogy a manóvert szeretetreméltóságba pakolja be. Ez fontos. Mi tudniillik férjek vagyunk s értjük az efféléit.

Régi előfizető. Nagyon szívesen teljesítenék kívánságát. De méltóztatnék elhinni, tapasztalásból mondjuk, úgy áll a dolog, hogy mire azok a névsorok megjelennek, az idegenek már jórészt elutaztak.

Ganyméd. A körülmények teljes ismerete nélkül nem szabad ítéletet mondani a vádlott fölött; az önök vádlottjuk aligha cselekedett a maga jószántából, a mikor meghívásuknak nem tett eleget. Ezer és ezer érdekszáll köti a munkásembert a maga működési köréhez; higgye el, a városi ember nem irtózik a falutól, sőt ellenkezőleg tiszontul megbecsüli a falu szabad levegőjét, becsületes ösztönességét. És mikor még jóféle mulatságról is volt szó, akkor egész bizonyos, hogy csak a munkája miatt nem szaladt a városi robot-munkás faluba, ahol magyaros vendégszeretet várt rá. Egyébként ne tessék kétségbeesni, a vendég ott teremhet önnél éppen akkor, a mikor nem is várják.

Katona. A katonatiszti pálya, különösen a mai viszonyok közt, igazán ajánlatos. Azért jól teszi, ha követi a barátja példáját és az önkéntesi szolgálat és a tiszti vizsga után, aktiváltatja magát. Ha a közönsékhöz osztják is be, később azonban, szolgálati uton kérheti áthelyeztetését a honvédséghez. Ami az előmenetelt illeti, az rangsorban történik. Mint hadnagy körülbelül 3—4 évig, mint főhadnagy 4—5 évig, mint II. osztályú százados 3 évig s mint első osztályú, föltéve, hogy megszerzi időközben a törzstiszti minősítést, szintén körülbelül 3 évig szolgál. Az nem öntől, hanem az illetékes hadügyminisztériumtól függ, hogy ön hol szolgáljon. Ott, ahová vezénylik rögzülteletre.

Egy régi olvasónak. Köszöbük a figyelmeztetést. Csak tévedés volt. Sémmiképpén sem tájékoztatás.

B. A. Semmi egyéb baja nincs az irásának, csak az, hogy a technika sok csínját-bíját ismeretlen ön előtt. Azt írtam, hogy nem olvas eléget, vagy ha olvas, akkor nem válogatja meg eléget az olvasmányait. Amit ír, kedves és gondolkodó agyára vall. Csak még egy kis formát tanuljon. Azt is tudni kell. (Th.)

Boldogtalan ifjú. Ne essék kétségbe, a baj gyógyítható. Erős akarattal leküzdheti azt a szenvedélyt és rövidesen meggyógyulhat. Folytasson valamiféle sportot, mely a szabad levegőre utalja s vékony napokint hideg fürdőket. Leg orvos nélkül is megszerezheti magának a gyógyulást.

G. Z. A viszonyokhoz sok közé van a munka természetének. A szállítónak érdeke az, hogy minél hamarabb kirakódjék a hajóból. Hogy aztán képes ilyen munkafeltételek mellett fogadni embert, az szomorú viszonyokra vall. Ebben önnök egy igazán van, de a cikkel semmit se változtatni a helyzetben.

109 400 sz. előfizető. Ajánlja föl valamely bélyeggyűjtőnek, vagy bélyegkereskedőnek. Ilyen célokra pedig legalkalmasabb az apró hirdetések rovata ahol egy szóért 2 krajcárt fizet. A hirdetés szövegét a pénzért együtt a kiadóhivatalhoz kell beküldeni.

Kiváncsi előfizető. Minél több testmozgás, nagyobb séták, valamely sport, például a vívás, rendszeres üzése — ez a legjobb szer az elhízás ellen.

F. F. 1. A magyar államvasutakértató hivatalában kérdezősködjék. 2. A személyzeti ügyeket a vezérkísérő vezérli. A szakosztály vezetője Dr. Kiss János főfelügyelő. 3. Magánleveleiben is fordulhat hozzá. 4. Nem áll módunkban, ezt csak az érdekelt fél tudsköszölni meg.

Dagó előfizető. A tanfolyamot Skultétyi Lajos áldozó pap vezeti, VIII. József-körút 13. sz. a.

14.171. sz. előfizető. Elvesztette a fogadást. Köszönhet biz az másképp is, azért nem lehet modorosan embernek mondani.

Dr. S. A. Sopron. Valamelyik olasz könyvtárusnál kell megrendelnie. Magyarra még ez ideig nincs lefordítva.

T. Zs. Először el kell nyernie az örmesteri rangot s aztán bizonyos meghatározott ideig gyakorlatilag működnie az öred kezelőirodájában s a kezelőtiszti vizsgát letenni.

S. S. I. A Kereskedő Bank számviteli viszonyában nincs az államal. 2. Első berlini övadéktársaság részvényszerűsége, VII. Sándor-utca 4. Magyarországi képviselője: dr. Kleintzelt Fülöp. 3. A föltételeket a társaság iródtájánál tessék megtudakolni.

Komoly. Családi dolgokban nem szeretünk táhácsot adni. De ha ön önként tudni akarja a véleményünket, hát kereken kimondjuk, hogy az önök korára való tekintettel, mi is teljes mértékben osztjuk a nagytenni álláspontját. Majd ha önök kezében lesz a diploma, a nagytenni is másképp fog gondolkozni. De addig igazza van.

Dr. A. B. Már bőven foglalkoztunk a dologgal, azért vagyunk kénytelenek arra, hogy cikkét félretegyük.

T. E. Alsó-Rákos. Beválthatók, de csak a budapesti m. kir. állampénztárnál.

F. H. 1. Elvira napja január 15-ikére esik. 2. Csak inkognitóban lehetett Budapesten. Mi nem tudunk róla.

Bécal önkéntes. Ha előbb akarja leszolgálni önkéntesi évet, mint sor alá kerüli, adja be a kérvényt az illetékes közigazgatási hatóság utján a kerületi hadképzésztő parancsnoksághoz. Ausztriában akárhova kérelmez a beosztását, mindenütt bő alkalmá nyílik rá, hogy a német nyelvben gyakorolja magát.

Sörnagykereskedő. B. J. Dálnok-utca 20. szám alatt lakik.

T. H. Igen, elhelyezheti. Ha vagyontalanságát igazolni tudja, a gyermeket ingyen is fölveszik. A Fehér Kereszt lelenchaza a Tüzoltó-utca 11. szám alatt van.

Lovászgy. Kálvinista vallásának született és régi nemesi nevet viseli.

Gergely 137. Ha bemutatja a felső kereskedelmi iskola utolsó osztályának látogatási bizonyítványát, föltételelesen elismerik önkéntesi igényjogsultságát, tartozik azonban 1901. október 1-ig az érettségi bizonyítványt bemutatni, különben három évi szolgálatra kell bevonulnia.

Tudatlan. A maga nevében egész bátran gratulálhat távirailag.

Hu leány. 1. Azért, mert azt a gróf-családot Szapárynak hívják és nem Szapárynak. 2. Villamos utján lehet eltávolítani. 3. A Gioconda opera, amely sokáig volt az Operaház műsorán. 4. Közöltük kérdését azzal, aki a feleltre illetékes. Ha megírja neki a címét, szívesen válaszol rá magánlevelében. 5. M—d jeggyel senki sem ír a Budapesti Naplóba, ellenben M—s jegy alatt Márkus József kollegánk ír színházi kritikát.

Szorgalmas olvasó. 1. Sorsjegyeinek utánanéztünk s az eredményről annak idején értesítjük. 2. Törvény szerint, aki eső alatt áll, nem lehet. Ha pedig már likvidálta az adósságait, lehet, de nem szokás.

Sz—ó. Ez a jó: az összes munkálatok befejezetteknek tekinthetők.

F. M. és Sz. Gy. Arad. A kaláber-játéknál bevett szokás, hogy a felvett kontra esetén is, csak akkor nyer, ha legalább „egygyel” többje van, mint az ellenfélnek. (Ha egyenlő a pontok száma, elvesztette a játékot.) Természetesen ettől a szokástól előzetes megállapodás utján eltekinthetnek a játékosok; ha ily megállapodás nincs, tessék az általánosan elterjedt szokáshoz alkalmazkodni.

Dr. F. J. Legnagyobb sajnálatunkra nem használhatjuk a beküldött kéziratot.

T. P. Kecskenét. 1. József főherceg ur ő császári és királyi Fenszékének, Alcsuth. Megszólítás belül: Császári és királyi Fenség. Legkegyelmesebb Uram. 2. Ferenccy Ida bécsi lakását nem tudjuk, de megtalálja a posta, ha a levelet a Hofburgba címezi. Ime a levelem: Hochgeboren Frau Ida von Ferenccy, Wien, Hofburg.

T. B. Szövőgyárak vannak Magyarországon: Kőszegen, Késmárkon, Iglón, Rózsaságygyen és Sepsiszent-Györgyön. A szövőszékekhez szükséges alkatrészeket bármelyik gépgyárban megrendelheti. A budapesti állami teknőgyár (VIII. József-körút és Nep-színház-utca sarok) szintén.

N. J. Kolozsvár. Dr. Palócz Ignác, VII. Kereseposi-ut 14. sz.

K. J. Szeged. T. J. valahol a vidéken kir. tanfelügyelőségi tollnok.

Kisbér. Nagyobb sétautakat tegyen, mozogjon minél többet s kevesebbet pihenjen. Igen ajánlatos sportüzés például a vítor-vívás, amelyet ha szorgalmasan gyakorol, segíthet a bajon.

K. H. Pozsony. Sajnálattunkra — ez nem közölhető.

Oroszlánkő. Sajnálattunkra — nem nekünk való. Szíveskedjék elküldeni érte.

K. F. Tardóskedd. A Bank-ban című szomorujátékot Katona József, a Bank-ban operát Erkel Ferenccy írta.

B. O. Körmebánya. Szabad, de nem illik. A kért árjegyzéket majd a kiadóhivatal fogja megküldeni.

Lolika. Ez kérdés tárgya nem lehet. Bizony nem illik.

Sz. J. Bárányos. Órás és Ékszerész Szemle, megjelenik havonként kétszer, előfizetési ára egy évre 3 frt. Közlebebb címzés nem szükséges.

X. Y. Utólevél van szüksége, mely iránt az illetékes közigazgatási hatósághoz kell fordulnia. Ott felveszik a személyleírását, amelynek alapján az utlevelet a belügyminisztérium adja ki. Bélyegdíj 4 frt.

P. S. Martonvásár. Az bizony, fájdalom, nem forinban, hanem koronában értendő.

Darma. Az Eör-Darmai nevet a minisztérium nem engedélyezi, az Alcsuthot is csak h nélkül.

123.825. számú előfizető. Méltóztatnék a Nemzeti Színház igazgatóságánál VIII. Kereseposi-ut 3.) tudakozódni, mi is csak onnan tudható meg.

N. S. Már nem aktuális.

S. Nem nekünk való. Hetilap talán szívesen fogadná.

V. S. A kötetéről majd szívesen megemlékezünk, utirajzokat azonban nem szívesen közlünk.

G. F. Nagy-Röce. Nem közölhető.

Cz. Cz. k. Mikor aktuális volt, nem akadt terünk rá. Most pedig idejét multa.

Sorsjegyek.

104.024. számú előfizető. 1930—44. számú 1884-es sorsjegyre 200 forintot nyert, többi sorsjegyet nem húztak ki.

V. S. Vésztő. — O. S. Felső-Sztrégova. — Dr. B. S. Kis-Várda. — T. M. Szombathely. Egy olvasó. — T. P. Kecskenét. Sorsjegyeik nem nyertek.

KÜLÖNFELÉK.

Dalolni!

Csalogány az ágon
Zengjen a magánynak,
Én dalolni vágyom
Az egész világnak.

Nincs édesebb, mint a
Meghallgatott nóta
Vagy egy: a lány tiltva,
Titkon adott csókja.

Teljesülj be végre
Kedves régi álmom,
Dalaim zenéje,
Szívöl-szívbe szálljon.

Ezreknek dalolni
S téged drágám itthon,
Ólelni, csókolni,
Csöndességbe, titkon . . .

Vesszelei Károly.

A spanyol trónon.

Budapest, november 17.

Vilmos német császár küldöttei a napokban érkeztek Madridba, hogy XIII. Alfonz királynak átadják a fekete sas-rendet. Ez a kitüntetés egyik jele annak a nagy szimpátiának, amelyvel egész Európa XII. Alfonz és özvegye Mária Krisztina osztrák főhercegnő személyét körülvette.

Magában Spanyolországban egyetlen uralkodó sem örvendett olyan népszerűségnek, mint az ifjan elhalt XII. Alfonz. Ennek az oka nemcsak abban a körülményben rejlett, hogy a király teststül-lelekestül spanyol volt, hanem örökösén derült kedélye, feszelen érintkezési modora és alattvalói iránt való határtalan bizalma szerezte meg neki népei szeretetét. Ehhez az a körülmény is járult, hogy életvidor ember volt, aki szerette a nép mulatozásait és sok veszelés kalandjáról mesél még ma is a nép kedves anekdotákat.

Feszelen beszédmodora egyszer nagy zavarba hozta az ifjú királynét, Mária Krisztinát, aki akkor kezdte tanulni a spanyol nyelvet. Udvarhölgyei körében a kezeit dörzsölte és így szólt:

— Carajo! Que frio hace! (A mennykőbe! De hideg van itt!)

Amikor a hüledező udvarhölgyek felvilágosították e szó értelméről, naivan jegyezte meg:

— Alfonz mindig így mondja!

Izabella infánsnő, az elhunyt király nővére nagy mértékben örökölte bátyjától a népszerűséget. Akárhon beszélnék is *Chattaró* — így nevezzék őt — felragyog a spanyolok szeme. Mert büszke a spanyolok nagyon az infánsnőre, aki egészen spanyol, a

bikaviadalok buzgó kedvelője és a torerek véődje lett.

Sok anekdotát mesél a nép ajka a fiatal királyról is. Azt mondják, hogy még ma is roppant szereti dajkáját, aki még mindig tegezi és fiacekájának hívja. Amikor legutóbbi betegsége alkalmával majdnem halálán volt, folyton a dajkáját kérte. Végre is érte küldtek. Amikor az ágyához lépett, a kis király szenvedélyesen átölelte a nyakát és boldog volt, amikor a dajka a fölébe sugta:

— Calmata, hijo mio! No te dejaré nunca! (Légy nyugodt, gyermekem! Nem hagyok el soha!)

A dajkája különben kiszabadította már öt karlista rablók kezéből. Magára hagyta egyszer a gyermeket, aki csendesen aludt bölösőjében. Amíg a mellékszobában foglalkozott valamivel, a gyermek sivitani kezdett. Besietett tehát, ahol üres bölösőre talált. Ijedten rohant lefelé a palota lépcsőjén. A kapun éppen akkor lépett ki két férfi, akik siető lépésekkel vittek egy ruhakosarat. A dajka kirántja kezükből a kosarat, felnyitja fedelét és ott találja a szennyes fehérművek között a fulladozó kis királyt. A két rabló ezalatt megszökött. A történeteket akkoriban titokban tartották és csak később kerültek a nyilvánosságra. Feltűnést okozott azonban a királyi palotában történő sok személyváltozás. Többek között *Borbón* tábornokot, a királyi család rokonát Saragosszába helyezték át.

San Sebastian fürdőhelyén, ahol a királyi család nyaranta tartózkodni szokott, a kis király nagybarátságot kötött egy halászbemrellel. Mindennap az vitte karján a vizbe, ahol a kis király sosem fáradt el a tréfalkozásban. Az egyszerű halásznak azonban a fejébe szállt az a dicsőség, hogy Spanyolország fősvóját és reményét naponta ő hordja a karjaiban. Társaival nem közlekedett, majd folyton mormogott magában és viselkedése olyan feltűnőre vált, hogy nem bocsátották őt többé a király közelébe. Ez a hivatalvesztés életébe került: buskomor lett és az örültek házában halt meg.

Kedves anekdota történt a kis király francia nyelvmesterével is. A tanár egy rendkívül forró nyári napon felséges tanítványának tollba mondott egy francia elbeszélést. Többek között ez a mondat is előfordult abban:

— Nagy mértékben tulajdona volt a nvelnek az az előkelő modora és bája, amely a királyi hercegnőknek születésüktől fogva tulajdonuk.

XIII. Alfonz letette a tollat és benső meggyőződéssel mondta:

— Monsieur, az az ember, aki ezt írta, *sohsem élt az udvarnál.*

Csodálkozva kérdezte a tanár, hogy miért állítja ezt.

— Nézzen oda! Nézze ezeket a hercegnőket! Milyen előkelő modor! kiáltott a kis király, miközben nővéreire mutatott.

Maria de las Mercedes az asztalra könyököl és borzasztó arcokat vágott. Álmos volt a nagy meleg miatt. *Mária Terézia* a fejét vakarta a balkezével. A francia ortografia nehézsége nyilvánult ezekben a mozdulatokban. Alfonz az egyiknek a karját csipette meg, a másiknak pedig a haját ráncogálta. Egyszerre kiáltották fel:

— Te kiállhatatlan!

Amire a kis király hangosan felkacagott:

— Ó milyen bája a nyelvnek!

Amikor aztán megmondta a nővéreinek, hogy miért nevet, ők is kacagni kezdtek.

Ilyen a spanyol trón.

Font.

A megvesztegetett hóhér.

— Amerikai riport. —

A korrupció legnagyobb rekordjáról érkezik hír *Marosvásárhelyről*. Nem is korrupció az már, amely a Székelyföldnek ebben a metropolisában dühöng, hanem — sajtó szívvél írjuk le —

Plus quam korrupció!

Alig találunk szavakat. A városban a panama hallatlan módon ütötte föl a fejét.

Megvesztegették a hóhért!

Nem Bali Mihályt, hanem a város saját külön hóhért. A korrupció a szegény emberek ellen irányul, akiknek a sorsát tudvalevőleg boldog Isten bírja és akiket még az ág is huz. És

nincs villám!

amely mennyköveivel szétszujtana a bitorok seregében. Senki sem emeli föl a szavát. A közvélemény a legveszedelmesebb nyavalya fajtáját:

a marasmus!

!!A hóhér tombol!!

Naponta tucatszám szedi áldozatait.

A sajtónak egy szava sincs!!

Nem bántja a korrupció főembereit. Fél a hatalmasoktól.

A *Székely Lapok* csupán ebben a rövid hirben emlékezik meg a korrupcióról:

A kutyafogó (hóhér) egy kutyát, mely egyik tisztviselő látzott lenni, meg is akart fogni, s nem is. Mikor hozzá közel ért, nagyot tított a protekciós kutya orrára, mire az nagyon természetesen elfutott.

H-u.

REGÉNY.

A verebek.

(53)

— REGÉNY. —

Írta: KABOS EDE.

Putnoky Dénes — egy kis jól öltözött, vékony, sasorru emberke — valahogy a háta mögé került Szaploneczay Adámnak és a kezével takarta el az ajkát, hogy észrevétlenül suttoghasson:

— A multkor is erről beszélt az öreg s most az ön tiszteletére fölmelegíti. De azért úgy hallgatják, mintha az irodalmi végrendeletét mondaná tollba. Én már betőve tudom az egészet és ha kíváncsi rá, akármikor megtudhatja tőlem. Nézze inkább ezt a társaságot, ha ugyan a füst el nem veszi a látását. Micsoda füst! Éppen úgy szivaroznak, mint ez előtt a kávéházban. És egy ilyen édes kis fészket füstölnek teli. De ezek a fiuk nagyon tehetségesek és nagyon rossz modoruk. Mondhatom, a mi Korniss barátunk a legnagyobb ideálta a világon, hogy az eszméket ilyen füstfelhőben is le tudja nyelni. S ha nekem volna olyan édes kis feleségem, kevesebb eszmével és kevesebb füsttel kineződnék. De Korniss nagyon szereti ezeket a fiukat és átköltöztette őket a kávéházból, ők pedig nem hagyták a kényelmüket a kávéházban. Nézze az öreg Varjut. Itt is úgy huzza maga alá a lábait, mint amikor a néhai Varju-szobában ült a tükör alatt. És most is szereti magát felhőkbe takarni, mint az olimpiai istenek. Vagy nézze a fiukat, mind egyiknek van egy fölösleges lába, amit úgy kell a szék karfáján átlógatni. A verseikben ilyen hibát sosem engednének meg maguknak, de itt még az Angéla asszony jelenléte sem téríti el őket a kávéházi szokásaiktól. Meqlássa, egyszer

csak minden versüket a háziasszonyhoz fogják írni, ahogy valamikor minden versük a kaszironéknak szölet.

Szaploneczay egy kis undorral fordult hátra. Putnoky Dénes úgy tett, mintha minden érzékével az öreg poéta szavaira figyelne. Még az ajka is úgy mozgott, mintha csendben utána mormolná a Varju szavait. Egészen olyan volt, mint az irodalmi és művészeti világ többi tagja. De ahogy Szaploneczay elfordult, már ismét megindult háta mögött a suttogás.

— Terhére vagyok? Ne vessen meg, hogy így komédiázom. Mi mind komédiázunk. Az öreg Varju kétségtelenül a legnagyobb poéta és öreg korában is sziklakkal hajgálódzik, de egy kicsit érzékeny. Bántja, ha egy szóval is zavarjuk, amikor beszél. És a fiuknak már vérikké vált, hogy igazán figyeljék. De én fiatalabb vagyok és némi változottságra szomjazom. Szeretem például a teát füsttel, de az asszonyi szobában már parfüm a kedvencem. Ahol asszony is van, bánt a füst és a rossz modor, egy kicsit — megvalom — még az irodalom is. Valahogy úgy képelem, hogy sértés is talán, ha az ember a maga gondolatát oda meri állítani a világ legszébb gondolata: az asszony mellé.

A sasorru köhögött. De tovább fecsegett.

— Talán nem is a füsttől köhögtem, hanem a frázisomtól. Nem szokásom különben. De sohse bántott ennyire, hogy így telifüstöljék az Angéla asszony szalonját. Össze tudnék veszni Kornissal, hogy nem hagyott minket a kávéházban, ahová valók vagyunk. Ott nem ölik úgy szembe, hogy örökösen a világrand titkait keressük, a világrendetlenjei. Egy szem, ami a gondolatlanékból kiesett, fel tud minket lázítani és azt a rendet kutyába se vesszük, amit egy szép asszony az otthonában teremtet. Ptiuj, milyen kóbor állatok vagyunk! Nézze az öreg Varjut, már nem is ül, csak úgy guggol, mint egy igazi varju. És Novák és Boronkay és Dombrády, nem úgy fűlel, mint foka a szárazon? Pedig olyan jó fiuk és tehetségesek. De nem mindenki való asszony udvarába.

A muzsa magához eresztheti őket, mert a muzsa szellős csarnokban él, de asszony zárja el előlük az ajtaját. Vagy pedig nyissa ki az ablakokat. Bűdös van itt . . .

Szaploneczay lassan elhúzódott az ablaktól. A sasorru emberke abban a pillanatban már megint lázasan figyelte az öreg poétát és az ajkai is megint hangtalanul mozgogtak. Olyan volt, mint a többi. S azért mégis így volt, hogy a szegény kis Angéla szalonja elmerült a füstben, mintha el akarna bujni a társaság elől. És Szaploneczay úgy találta, hogy nemesak az öreg Varju, az egész irodalmi és művészeti világ versenyez már láthatatlanságban az olimpiai istenekkel. Egy esomó láb, egy esomó égő szivar vált még ki a füstből, aztán a Varju szürke feje, a Korniss tüzelő arca: — szomorúan öntötte rájuk világosságát a függőlámpa. De hol az a világosság, amelyik meg tudna birkózni a füsttel, mikor az irodalmi és művészeti világ a lét és nemlétt problémáját vitatja égő gondolatokkal és égő szivarokkal? A lámpa is a hunyó nap sorsára készülődött és lebukott a füstfelhők mögött.

Korniss felhasznalta azt a perect, mikor az öreg poéta behunyta a szemeit (ez a gondolatgyűjtés pillanata volt) s átment Szaploneczayhoz. Szóli még nem mert, de a ragyogó szeméből, mint a szikrák, kérdések pattogtak ki. Némán is ostromolta már egy kis elismerésért, egy kis csodálkozásért, hiszen most már itt van a néhai tündérmese kellő közepében, a néhai álmok csarnokában. Itt van a szalon és benne az irodalmi és művészeti világ, melyet léha időtöltés nem hevít, de a kérdések kérdése nyugodni nem hágy. Kéltők, kritikusok, művészek találkoznak ebben a szalonban s ez a szalon az óv. A Jákob lajtorjája nem hazudott, semmi sem esett ki az álmokból és Angéla, az ő asszonya itt van, hogy szint adjon a megvalósult álmoknak. (Ebben a pillanatban ugyan még a konyhában lehetett Angéla, de ez nem látszott meg a Korniss ragyogó arcán.) Mindent, mindent meghozott az idő. csak Szaploneczay kékis az elismerésével.

— **A svéd király — újságró.** Kevesen tudják, hogy a svéd király, akinek az irodalom iránt való szeretete ismeretes, publicista is. Még Stockholmban is, ahol pedig a királyi család belső dolgairól sokat tudnak, titok volt, hogy a király három újságnak a *belső dolgozóitára*. A legutóbbi miniszterkrisis alkalmával a *Stockholms Dagbladban* gróf Douglas külügy-miniszterrel néhány élehangú cikk jelent meg, amely sejtene engedte, hogy magasabb helyről sugalmazták. Eleinte a kabinetiroda titkárait hitték a cikkek írójainak, de utóbb kiszivárgott — valószínűleg a király óhajára, — hogy a cikkek szerzője a koronás uralkodó. Ez alkalommal köztudomású lett, hogy *Oszkár király* már évek óta dolgozik politikai újságokban. A napi kérdéseket szokta összefoglalni és azokról nyilatkozik. E mellett azonban nem kerüli el a polemikákat sem.

Érdekes volt az a polémia, amelybe úgy keveredett bele, hogy egy előkelő hírlap megtámadta *Rappe* hadügyminisztert. A király alig szerzett tudomást az élehangú cikkről, máris íróasztalához ült, hogy feleljen rá. Az illető újság szerkesztőjét magához hívatta és a következő érdekes párbeszéd történt közöttük:

A király: Kedves B.! Nagyon szeretnék a tegnapi cikkre válaszolni. Megengedi, hogy felolvassam?

A szerkesztő meghajolt.

A király erre felolvasta a cikket, aztán mosolygva jegyezte meg:

— Valószínűleg észrevett a cikkben egy-két erősebb mondat. Legyen oly szíves és ne töröljön semmit ezekből!

— Semmiképp, felség. Lapunk annak a jelszónak hódol: *Egyenlő jogok fenntartva*.

A király jót nevetett és barátságos kézmozdulattal búcsuzott el.

— **Az alvásról és az álomról.** Az alvásról és az álomról írt egy könyvet *Sante de Santis* olasz tudós ezzel a címmel. *I sogni Studi psicologici e clinici*. Ebben a könyvben olvassuk, hogy a hat és tizenhárom év közti gyermekeknek az álom gyakorisága fordított arányban van a korrall. Az álomra való visszaemlékező tehetőség általában gyengén van kifejlődve. Élénk álomnál gyakran csakis az az érzés marad meg az illető emlékezetében, mely az álmodót elfogta, míg maga az ok és az álom fantasztikus mellékkörülményei egészen elenyésznek. Ág emberkeknél is azt tapasztalta, hogy az álom gyakorisága a korrall fogy s az álom nem kísérik intenzív érzések, hanem csakis régi emlékek föllevenedéséből állanak. Normális, felnőtt emberekre nézve az olasz tudós a következő statisztikát állította össze. A férfiak 13 százaléka és a nők 33 százaléka mindig álmodik, míg a férfiak 27 százaléka és a nők 45 százaléka

gyakran álmodik. A férfiak 50 százaléka és a nők 13 százaléka csak ritkán, míg mindkét nembelieknek 9 százaléka sohasem álmodik. A férfiak 85 százalékanál és a nők 72 százalékanál az álom többnyire összefüggésben van a napközben előfordult eseményekkel. Hiszterikus és ideges embereknek az álom tartósabb, mint a normális embereknek, ez azonban álmodásuk érzelmi jellegétől függ. Fájdalmas érzések és agónia például azt az illuziót keltik, hogy az álom sokáig tart. Egyike a legérdekesebb kérdéseknek, amelyet *Santis* megfejtene törekszik, a bűnösök álma. Ebben nagyon eltérők a vélemények. *Macario* azt hiszi, hogy a bűnös létleikiismereti furdálások győzik és az álmodás fájdalmas. *Despina* azt állítja, hogy a gyilkos álma épp olyan, mint az igaz emberé. *Santis* az orvosi fejezetben folytatott vizsgálódásai nyomán ugyanezt a következtetésre jut. 40 férfi fejezenc közül 12 gyakran, 22 ritkán és 5 sohasem álmodik. 27 asszony közül 7 gyakran, 14 ritkán és 3 sohasem álmodik. Általában a bűnösök nyugodtan alusznak és ritkán álmodnak. Különösen a büntetés elkövetése utáni éjszeleken nyugodt az álmodás. Az elkövetett bűnről 98 fejezenc közül 28 álmodik.

— **Hogyan feküdjünk?** Gyakorta esett már szó arról, hogy alvásközben melyik a legegészségesebb fekvés. Mert tudvalevő, hogy az emberek különféleképpen fekszenek, amibe belejátszik a szokás is.

Kétségtelenül a mellén való fekvés a legegészségesebb nemcsak a mellkasra, hanem a gyomorra gyakorolt nyomás végett is. Természetesen vannak olyan emberek, akik csak ebben a helyzetben tudnak aludni. Kerülendő a bal oldalon való fekvés is, mert az megakadályozza a szív szabályos működését. Nemesak kellemetlen álmodás, hanem tartós szervi elváltozások is következményei a baloldalon való fekvésnek. Egy német orvos állítása szerint a hanyattfekvés a legegészségesebb és legtermészetesebb.

— **A szórakozottság gyógyítása.** *Uszmerster*: Ej, ej, tanár ur, mennyire szórakozott! Hiszen ön ruhástul megy a vízbe!

Tanár: Szórakozott? Ön téved! Tudatosan megyek így be, nehogy megint itt felejtsek néhány ruhadarabot!

Napirend.

Napló. Szombat, november 18. — Római katolikus: Ottó apát. — Protestáns: Ottó. — Görög-orosz (november 6.) Pál pü. — Zsidó: Kiszlev 16. Sabbath, Vajsilach. — A nap két óra 55 perccor. — Nyugszik 4 óra 3 perccor. — A hold két délután 4 óra 41 perccor. — Nyugszik délelőtt 8 órakor.

A miniszterek nem fojdnak. — Az országos népközponti egyesület Erzsébet emlékünnepe délelőtt 11 órakor saját helyiségében (Zöldfa-utca 38. sz.) A *természettudományi társulat* felolvasó estéje délután 6 órakor a fizikai intézetben (Esterházy-utca 5.)

A Korniss arca pedig szakadatlan ostromolta:

— Szólj már, csak a kezemet szorítsd meg legalább, vagy a szemed mondjon valamit. Hiszen most már ismered az én tündérvilágomat.

Az irodalmi és művészeti világ akkor már felszabadult a Varju beszélgetéseinek bilincsei alól és mozogni kezdett. Novák, a filozófus egy pár megjegyzéssel próbálta kisérsni az öreg bálvány szavait, ami a poéta Boronkayból is kiesalt néhány csudálkozó felkiáltást. S a többiek most már ostobáknak hitték volna magukat, ha bele nem vegyülnek a vitába s odáig mentek az iparkodásban, hogy hárman is beszéltek egyszerre. Az öreg Varju pedig behuny szemekkel hagyta magára zuhogni az egész vitát, ámbátor az is lehet, hogy elálmosodott egy kicsit s aludt egy verset hamarjában. Mert valami különös büszkesége volt az öregnek, hogy ura az álomnak s éppen olyan könnyen átvirraszt három éjszakát, mint ahogy állva is el tud aludni, ha öt percnyi pihenőt akar magának szánni. De az irodalmi és művészeti világ már megszokta, hogy sohase kutsz, alszik-e az öreg poéta vagy csak gondolkodik: a kis versírók, bölcsök és gondolkodók csak vitakoztak tovább és minden szavukkal az öreg vezérhez fordultak, aki behuny szemével olyannak látszott, mintha önmagának a megszüreült halottas maszkja volna. Egy vonása meg nem rágott, míg kuszán kavargott körülötte a sok szó s a még több füst. Mert az irodalmi és művészeti világ akkor is füstölt, ha hallgatott, de még sokkal erősebben, ha vitakozott.

Korniss csak állott némán Szaploneczay előtt, aki végre mégis megszorította a kezét.

— Olyan boldog vagyok — sutogta Szaploneczayhoz hajolva és a szavakat várta, melyek azt a néma kézzorítást még kedvesebbé tegyék.

De Szaploneczay csak annyit mondott: — Jó volna, ha egy kicsit szellőztetnénk ezt a szobát.

Az ebédlő ajtajában éppen akkor jelent meg Angéla, hogy a társaságot teához szólítsa. Az

első pillanatban szinte visszatántorodott, mintha a kis szalon füstös levegője visszalökte volna, de aztán mosolygva támaszkodott a férjére, aki átkapta a derekát és a tökéletes boldogság hangos szavával szólította most már a vitakozókat a másik szobába.

Az a sasorru emberke akkor már Szaploneczay mögött volt a sutogásával.

— Nézzé azt a szegény asszonyt! Hát nem segítség után kiáltanak a szemei? Emberkinzás, mondom, hogy emberkinzás.

Mire Szaploneczay vissza akart fordulni, a sasorru már az öreg Varju mellett volt és a legrajongóbb képpel magyarázott neki valamit. Egészen olyannak látszott, mint aki utolsóként jön ugyan az elismerésével, de annál buzgóbb és annál szaporább szavú. Mintha lelkeinek mélyesége hódolatát rakná a bálvány lábához.

Szaploneczay nem állotta meg, hogy meg ne kérdezze Korniss Gézát:

— Ki az az elegáns emberke?

— Az? Semmi. Egyikünk sem tudja, hogy került a társaságunkba, de sohasem hiányzik. Azt hiszem, valami hivatalnok. De nagyon szeret minket és igazi irodalombarát. Ugy vesszük, mintha ő volna a közönség ebben a mi kis körünkben.

Hát semmi, egy hivatalnok. Szaploneczaynak mégis a fejében maradt, hogy mit sutogott az a semmi. S az Angéla szeméi, melyek segítség után kiáltanak, szintén égették a lelkét. Amit Korniss látogatásakor megsejtett, hogy Angéla nem érezheti magát jól ebben a zagyva társaságban és aligha tud beleilleszkedni a férje megvalósult álmaiba, most már a bizonyosság erejével nehezédett a lelkére s már azt sem látta olyan képzelésnek, hogy a Korniss álmaiban Angéla csak egy szép, de nélkülözhető részlet jelentene. Hidegen szűtte a gondolatait és azt mondta magának, hogy aki már kész itélettel jön egy társaságba, mindig igazságtalan. És okvetlenül igazságtalan ő is, mikor ezen az estén szentesíti a maga régi itéletét Kornissról. Csak az elfogult-

A katonai tudományos és kaszinó egyesület rendkívüli közgyűlése délután 6 órakor.

A budapesti sakk-kör estéje az Akadémia-kávéház külön termében.

A Ujpesti Közművelődési Kör felolvasó estéje. Kezdeté 8 órakor.

A magyar jogászegylet felolvasása este 6 órakor az ügyvédi kamara V. Szemere-utca 10. sz. helyiségében. A *dunántúli közművelődési egyesület* igazgató-választmányi ülése délután 3 órakor.

— *As Otthon vígalmi bizottságának* ülése délután 3 órakor. Nemzeti múzeum: Képtára és a néprajzi osztály (Csalag-utca 15.) nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig. Többi tárai 1 korona belépődíj mellett megtekinthetők.

Iparművészeti múzeum zárva. *Teknológiai iparmúzeum* zárva. *As új országúti közlekedési múzeum* megtekinthető délelőtt 10—11-ig. Belépődíj 20 krajcár.

Deák-mauzóleum a kerepesi-utcai temetőben, nyitva délután 5 óráig.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9—11-ig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig, és délután 3—3-ig.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térkép-gyűjteménye nyitva délelőtt 10—1 óráig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3—8-ig. *Múzeumi könyvtár* nyitva d. e. 9—1-ig.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság Kerepesi-ut. 20. I. emelet. Hivatalos órák délelőtt 9-től délután 2 óráig. Telefon szám 24—55. Nyilvános olvasóterem és tudakozó-osztály Kerepesi-ut. 22. szám I. emelet. Hivatalos órák 9 órától 12-ig és délután 3—6-ig. Telefon szám 24—16. Hazai termékek állandó kiállítása. Keleti mintatár és Kereskedelmektörténeti gyűjtemény, továbbá a Hazi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városligeti Iparcsarnokban nyitva telen délelőtt 9—2-ig, nyáron és a többi évszakokban 9-től 12 óráig és délután 3-tól 5-ig, vagy 6-ig. — A magyar kir. kereskedelmi múzeum külföldi kirendeltségeinek vezetőségével megbízott üzletvezetőség V. Váci-körút 32. szám.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap. **Somossy Mulató**. Nagymező-utca. Ma egész új szencziós műsor.

Folies Caprice. VI. Révay-utca 18. Naponta fényes műsor. **Miklós M. hor és sörösarnoka** az Urania színház mellett Kerepesi-ut. 19. naponként zenéselő. Saját tanszerű bork.

Páris szálloda. Váci-körút. Étterem. Elegáns kávéház. **Látványosság: Bachus-pince.** **Ehm János** éttérmezei (ezelött Szikszay) Nemzeti Színház-ópt. Banda Marci hangversenye.

Futrer-pince Deák-ter naponta a pince ét-teremben Schrammel és Boros Miksa és Kiss Ferkó híres szolli-ták hangversenye.

Gregorits Ferenc étterem Duna- és Lipót-utca sarkán. Fővárosi látványosság. Hetenként kétszer katonazené.

Lantos-féle Erdélyi vendéglőben naponta a legkínzóbb erdélyi ételek és italok. Olcsó árak! Pontos kiszolgálás hölgyek által.

Margit-híd-kávéház. Lipót-körút 2. sz. Balogh Lajos és Debonyi Géza zenekara hangversenyez. **New York-kávéház** étterem esténként honvédek hangversenye.

Union-Szálloda díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitás *kerékpárterem*. **Orient kávéház**. Kerepesi-ut. Sági Pista zenekarnak hangversenye és Schreier művés.

Keleti kávéház. Dankó Gábor margitszigeti zenekarnak hangversenye. Minden este Szulamit. **Hegyesi József** műszakács kintő konyháját helyben és vidéken ajánlja jurokka.

ság teszi ilyen igazságtalanná. Mert ha Kornissnak választania kellene az irodalmi világ és Angéla között, mégsem tudna Angélat megválni. Hiszen örült volna, ha megtenné. S ahogy szemé átfutott a társaságon, Szaploneczay mégis göresösen ragaszkodott a maga igazságtalanságához.

Ott imbolygott előtte Angéla. Mosolygva állt szóba mindenkiel és Szaploneczaynak mégis úgy tetszett, hogy a két szemé a mosolygáson keresztül segítségért kiált. A sugár alakja, mint a fiatal jegyhe, még a hajladozásában is a friss erőt, a szívósságot és egészséget lehelte és Szaploneczaynak mégis úgy rémlett, hogy az a sugár alak részket és minden pillanatban megtörhet.

Valami sugallat dolgozott most benne.

— Ha erősen rákiáltanék, Angéla fölébredne. Mert alszik. Vagy azt hiszi, hogy álmodik. Egy erős szó, ami fölrázná, megindítaná szemek könnyét és a szíve is vérzenék, hogy kiszakíthatatlanul itt legyen az ő gyökere ebben a földben.

Harag és elszántság keményítették a szívét. Legalább azt hitte. S ha valaki megmondja most neki, hogy csak önmagára haragszik és kemény is csak azért szeretne lenni, mert a puha szíve vesztöjtette el vele Angélat: hát annak a valakinek olyan idegenül nézett volna a szemébe, mintha kínai nyelven szólna hozzá. Még maga sem tudta, hogy ez a törekény asszony ne hagyja magát kiszorítani égő szerelmi epizódok kal, új szenziációs áradatával és a munka lázával. Nem is próbált arra gondolni, hogy életének vörös epizódja, a siker gyönyöre és az alkotó tűze hiába égtek a lelkében, mert a muló lárgek nem tudták onnan kiperzselni az Angéla alakját. Csak sajnálta, mélyesége fájdalommal esüngött azon a szenvedő asszonyon, aki vidán szóval viszonozta az irodalmi és művészeti világi udvariasságait és mosolygva köszönté a férfi szemek néma hódolatát. És ahogy ezt a mélyesges sajnálkozást semmiféle józansággal nem tudta macában-elfojtani, már voltak vercei, amikor

Bodega-pince, ujonnan fényesen berendezve, a Somossy-mulatóval szemben (Nagymező-utca 20.), naponta éjjel 3 óráig van nyitva.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Tégla-kartell. A téglázlet jannár elsejétől kezdve új alakot fog ölteni. A téglakartell létesítése ugyanis befejezett dolgoknak tekinthető, amennyiben sikerült a kontingentálás vitás kérdésében is kiegyenlíteni az ellentéteket és most már csak formalitások vannak hátra. Az új eladási részvénytársaság alapszabályai szerint ezentul téglát hitelbe nem ad, hanem csakis előre való fizetés mellett. Csupán legelső cégek kaphatnak téglát két heti elszámolásra. Az eladási ár valószínűleg 16:50 és 17 forint között lesz. A kartellben részt vesznek az összes budapesti, környékbeli és dunai téglagyárak.

A kongresszusi határozatok végrehajtása. A hazai ipartestületek központi bizottságának budapesti albizottsága szerdán délután, Ráth Károly elnöke által ülést tartott, melyen megbeszélte a kolozsvári kongresszus határozatainak végrehajtását. Az értekezlet kihelyezte a felterjesztések elkészítőit és felkérte őket, hogy azok tervezetét november végeig okvetlenül készítsék el, hogy a központi bizottság plénuma december első napjaiban a felterjesztések végleges szövegezése fölött határozhasson.

A Pozsonyi Kereskedelmi és Iparkamara november 15-ikén ülést tartott, amelyen elhatározták a felsőbb ipari oktatás, különösen az iparművészeti vas- és faipari szakképzés céljából Pozsonyban létesítendő állami ipari szakiskola fenntartásához olyan összeggel járulnak hozzá, mint a Kereskedelmi Akadémiához. Az új italmérés törvény végrehajtása tárgyában kiadott miniszteri rendeletnek a kiskereskedőkre sérelmes határozatainak megváltoztatását kérelmezni fogja a kamara. Az ipartörvény revízióját is szükségesnek látva a kamara, megjelölte azokat a főelveket, amelyek szerint a módosítás keresztül vihető lenne. A Brassói Kereskedelmi és Iparkamarának javaslatát a Romániába szóló utelvek kiállításának gyorsítása iránt a Keletré irányuló nemzetközi forgalom fejlesztése szempontjából pártolja a kamara.

A Magyar Általános Köszönbánya-Részvénytársaság mai igazgatósági ülésén Weil Jenőnek, a társaság főhivatalnokának, megadták a cégjegyzési jogosultságot.

Fizetéseptelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetéseptelenségeket jelenti: Hehl Antal kereskedő Pozsony, Kavrig János kereskedő Torda, Fischer Emil kalapkereskedő Lemberg, Pinkas Lajos kereskedő Bécs, Simkóvités és Társa cég Budapest (Gyár-utca 13.), Filip József kereskedő Bonyhád, Löwy Jakab kereskedő Szécsény, Oravecz Ádám és Társa cég Tót-Komlós, Lutz Ferenc kereskedő, Jenbach, Sörgér Ferenc kereskedelmi ügynök Bécs, Zapletak Prokop kereskedő Mahr-Weiskirchen, Kristóffy és Németh cég Budapest (Király-utca 28.).

gyűlölte Korniszt az 6 bolond álmaival és bolond boldogságával.

Angéla suhogott el mellette. A kis szalon ablakait nyitotta ki, hogy míg a társaság a teát issza az ebédelőben, huzza ki a decemberi éjszaka levegője az irodalmi és művészeti világ füstjét. Ahogy Angéla egy pillanatra kihajolt a nyitott ablak, Szaplonczaynak úgy rémlett, hogy most mutatja meg az a szenvedő asszony igazi arcát — az éjszakának.

Maga sem tudta hogyan? — az ablaknál volt Szaplonczay is.

— Egy szavát nem halljuk egész este — sugta Angélának.

— Az okosabb szó elől illik elbujni.

— Nem meri megmondani, hogy azok az emberek untaják.

Angéla nem felelt, de a tekintete ijedt tiltakozás volt. Es ahogy megmozdult, világosan elárulta, hogy menekülni szeretne. De Szaplonczay megragadta a kezét és fölegyenesedve, mélyen nézett a szemébe.

Suttogásában is erős volt a hangja, ahogy megszólalt:

— Ne akarja a hazugságot egész életére megszokni. Ez az egész irodalmi és művészeti világ, ez az egész sereg veréb nem éri meg, hogy egyetlen sóhajtatás is elfojtsa miattuk. De az az igazság, hogy Gézának?

Csak suttogott, de Angélának úgy tetszett, mintha harsonnázót hallana. Es valami ösztökélte, hogy kiáltson. Egy hang szeretett volna lelkéek titokzatos mélységéből feltérni, egy számonérő, vádoló hang, amelyik rákiáltott Szaplonczayra, hogy mindenki felpanaszolhatja életének azugságát, csak ő, éppen ő nem, aki ebbe a azugságba belekergette. Azon a szomorú éjszán, mikor egy szava igazságot tehetett volna, nikor csak a kezét kellett volna kinyújtania, hogy az első, a döntő, a legnagyobb hazugságról visszarántsa: azt az egy szót nem akarta neptálatni és a kezét nem nyújtotta az eszedék alá. (Folyt. köv.)

Szészarak. A kontingens nyersszesz ára Budapestén 18.— forint pénzben, 18:50 forint áruban. Bécsben a kontingentát készáru 19:60 forint pénzben, 19:80 forint áruban.

Borjувásár. 1899. évi november hó 17-én. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvénytársaságtól. Felhajtás: Belföldi 616 borju 243 darab, leölt borju 87 darab, növendék marha 30 darab, bárány leölt 33 darab. Árjegyzés azonos tételékből: Árjegyzések. Belföldi 616 borju 32—38 krtól, l. r. 40—46 krig, kivételes 48 krig, leölt 46—56 krig kilonkint. Növendék marha 20—26 krajeárig kilonkint. Bárány leölt 5 1/2—7 forintig páronkint. A mészárosok ma jobb vételkedvet tanusítottak, minél fogva a vásár szilárd irányzat mellett gyorsan bonyolódott le.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1899. évi nov. 16-án. Készlet 804 darab, érkezett 430 darab. Összesen: 1234 darab. Eladott 611 darab. Maradt 623 darab. — Napi árak: 120—180 kgr. sulyban 39—42 krajeárig, 220—280 kgr. sulyban 38 1/2—41 1/2 krajeárig, 320—380 kgr. sulyban 38—41 1/2 krig. Óreg nehéz páronkint 400—500 kilos 38—39 krajeárig. Malaocok 36—39 krajeár kilonkint. A vásár hangulata lanya volt.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, november 17.

A kínálat elegendő és a vételkedv jó volt. Szilárd irányzat mellett 30.000 métermázsa buza került a forgalomba 5 krajeárral magasabb áron. Más gabonanemekben a forgalom gyenge volt és az árak nem változtak, csak vörös lóhere iránt volt nagyobb az érdeklődés szilárd árrakkal. Lucernában az irányzat nyugodt volt.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 80:5 k. 8 frt 17 kr, 2100 mm. 80 k. 8 frt 55 kr, 100 mm. 80 k. 8 frt 10 kr, 100 mm. 79:5 k. 8 frt 10 kr, 100 mm. 78 k. 8 frt 10 kr, 100 mm. 80:5 k. 8 frt 10 kr, 100 mm. 80 k. 8 frt 30 kr, 100 mm. 80 k. 8 frt 17 1/2 kr, 200 mm. 79:8 k. 8 frt 20 kr, 100 mm. 79:3 k. 8 frt 25 kr, 300 mm. 79 k. 8 frt 30 kr, 100 mm. 79 k. 8 frt 20 kr, 300 mm. 79 k. 8 frt 10 kr, 100 mm. 77:4 k. 8 frt 10 kr, 200 mm. 79 k. 8 frt 25 kr, 1000 mm. 78:5 k. 8 frt 25 kr, 1000 mm. 78 k. 8 frt 25 kr, 200 mm. 78 k. 8 frt 0 1/2 kr, 350 mm. 78:5 k. 8 frt 15 kr, 100 mm. 78:5 k. 8 frt 12 kr, 100 mm. 78:5 k. 8 frt 25 kr, 100 mm. 78 k. 7 frt 95 kr, 1500 mm. 77:7 k. 8 frt 15 kr, 150 mm. 76:5 k. 8 frt, 250 mm. 76 k. 7 frt 65 kr, 100 mm. 74:5 k. 7 frt 75 kr.

H.-m.-v. ársárhelyi: 1500 mm. 77:5 k. 8 frt 22 1/2 kr, 2500 mm. 77:5 k. 8 frt 22 1/2 kr.

Pancsovai: 3400 mm. 74:4 k. 7 frt 55 kr. Pestmegyei: 100 mm. 78:3 k. 8 frt — kr, 500 mm. 78 k. 7 frt 90 kr, 400 mm. 78 k. 8 frt — kr, 200 mm. 77 k. 7 frt 90 kr, 100 mm. 76:8 k. 7 frt 77 1/2 kr.

Bácskai: 100 mm. 74:5 k. 7 frt 75 kr, 200 mm. 73:5 k. 7 frt 72 1/2 kr.

Verbászi: 3000 mm. 73 k. 7 frt 70 kr. Erdélyi: 200 mm. 80 k. 8 frt 40 kr, 100 mm. 79:5 k. 8 frt 40 kr, 100 mm. 75:5 k. 7 frt 67 1/2 kr, 500 mm. 75 k. 7 frt 45 kr, 100 mm. 75 kr, 7 frt 15 kr.

Budai: 1250 mm. 77 k. 8 frt — kr. Mind 3 hónapra.

Lucerna: 20 mm. 43 frt — kr, 20 mm. 44 frt — kr, 40 mm. 43 frt — kr.

Lóhere: 20 mm. 70 frt — kr, 80 mm. 72 frt, 80 mm. 64 frt.

Rozs: 200 mm. 6 frt 15 kr, 200 mm. 6 frt 15 kr, 100 mm. 6 frt 12 1/2 kr, 200 mm. 5 frt 75 kr.

Köles: 200 mm. 5 frt 70 kr.

Zab: 100 mm. 5 frt 15 kr.

Léskészítés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben 100 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Table with columns: Buza, kilos, 100 kilogramm ár, 100 kilogr. mm. Ára. Rows include Tiszavidéki, feldmegyei, pestvidéki, bányási, bácskai.

Table with columns: Egyéb gabonanemek, kilos, 100 kilogramm ár. Rows include Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Repece, Köles.

A határidőzlet folyamán a következő kötések történtek:

Table with columns: Buza (1900) áprilisra, Buza (1900) okt.-re, Rozs áprilisra, Zab áprilisra (1900), Tengeri 1900. májusra, Repece augusztusra.

Déli éj órákor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table with columns: Buza (1900) áprilisra, Buza októberre (1900), Rozs áprilisra (1900), Tengeri (1900) máj-ra, Zab (1900) áprilisra, Repece augusztusra.

Délután fél 5 órákor zárul:

Table with columns: Buza októberre (1900), Buza áprilisra (1900), Buza szeptemberre (1900), Rozs áprilisra (1900), Zab áprilisra, Tengeri májusra 1900., Repece augusztusra.

A budapesti értéktözsde.

A mai tőzsde, tekintettel a külföldi piacok magatartására, szilárd irányzatban indult. A külföldi piacokról a bányáértékek mozgalmas hausse irányzatát jelentették. A bécsi piacon alpesi bányarésvények élénken emelkedtek. A zárlat nyugodt volt. — Helyi értékek forgalom nélkül. A déli tőzsde meglehetősen változatlan volt, szerény forgalom mellett.

A helyi piac tulságosan csendes. Valuták és ércváltók merevebbek.

Az előtőzsde emelkedő. Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 374.—.—, Osztrák hitelrészvény 369.60—370.40. Osztrák-magyar államvasut 329.75—330.75. Rimamurányi vasmű 324.25—325.—. Kőzuti vasut 339.75—340.— forint.

A déli tőzsde nyugodtabb. Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 373.75—374.—, Osztrák hitelrészvény 369.90—370.40. Osztrák-magyar államvasuti részvény 329.75—330.—. Jelzálogbank 231.25. Leszámitoló bank 252.——252.75. Rimamurányi vasmű 324.75—325.—. Kőzuti vasut 339.25—340.— forint.

Utőtőzsde. A 4 órai zárlatkor maradt: Osztrák hitelrészvény 369.75. Magyar hitelrészvény 373.50. Leszámitoló bank részvény 252.—. Rimamurányi vasmű részvény 324.25. Osztrák-magyar államvasut 329.75. Kőzuti vasut 339.25. Villamos vasut — forint.

A hivatalos zárlatok a következők voltak:

Table with columns: Magyar Államadósság, Osztrák Államadósság, Idegen Államadósság. Rows include Aranyárak, Koronárak, Készlet, Magyar országos részvény, etc.

Budapesti intézetek kibocsátása.

Table with columns: Jelzálogbank nyer. kötvény, Jelzálogbank nyer. jegy, Jelzálogbank nyer. kötvény, etc.

Elsőbbeségi kötvények.

Table with columns: Adria elsőbbségi kötvény, Könyv, Budapesti postai vasut, Kassa-óderberg, Kassa-óderberg, Kassa-óderberg.

Bankok részvényei.

Table listing bank shares including Magyar Bank, Budapesti Állami Bank, and others with their respective prices.

Biztosító társaságok részvényei.

Table listing insurance company shares such as Magyar Életbiztosító and others.

Bányák és teleglányok részvényei.

Table listing shares of mining and telegraph companies like Kőbánya and Magyar Állami Bányászati.

Külföldi vállalatok részvényei.

Table listing foreign company shares including Anglo-Saxon and others.

Gőzmalomok.

Table listing steam mill shares like Gőzmalom and others.

Takarékpénztárak részvényei.

Table listing savings bank shares such as Magyar Takarékpénztár.

Közlekedési vállalatok részvényei.

Table listing transportation company shares like Magyar Királyi Posta.

Sorsjegyek.

Table listing lottery tickets (sorsjegyek) and their values.

Pénzesemlék.

Table listing commemorative coins (pénzesemlék) and their prices.

Külföldi váltók (látra).

Table listing foreign exchange rates for various cities like London and Amsterdam.

Határidőre kötött értékpapírok.

Table listing time-bound securities and their market values.

A budapesti terménytőzsde.

Text report on the Budapest commodity exchange, mentioning wheat, flour, and other goods prices.

A bécsi gabonátőzsde.

Text report on the Vienna grain exchange, detailing wheat and rye prices.

A bécsi értéktőzsde.

Text report on the Vienna stock exchange, covering various securities and market movements.

Kivonat a hivatalos lapból.

Official gazette excerpt regarding agricultural matters, mentioning the Ministry of Agriculture and land issues.

bank 906.— Déli vasut 70.75. Dunagőzhajózási részvény 359.—, Dohányrészvény 135.—, Császári és királyi arany 5.99.—, Német bankváltók 59.03. 4 2/3% ezüst járadék 99.45. Osztrák koronajáradék 99.80. 1894-iki sorsjegy 202.—, Osztrák hiteltörlesztési részvény 263.75. Unionbank 307.50. Osztrák Länderbank 233.50. Osztrák-magyar államvasut 229.75. Elbavölgyi vasut 250.50. Alpesi bányarészvény 276.75. 20 frankos arany 9.58. Londoni váltóár 120.73. Bécsi Tramvay 434.—. Az irányzat meglehetősen szilárd.

Bécs, november 17. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése. A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hiteltörlesztési részvény 369.50 Magyar hiteltörlesztési részvény 374.—, Angol-Osztrák bank 150.—, Union bank 271.50, Länderbank 307.50, bankgyűléslet 233.—, osztrák-magyar államvasut részvény 330.—, északnyugati vasut részv. 70.75, elbavölgyi vasut 250.50, dunagőzhajós részv. 235.50, alpesi bányarészvény 135.—, májusi járadék 323.75, osztrák koronajáradék 275.75, magyar aranyj. 99.80, magyar koronajáradék 95.45 német birodalmi márka közpénz 59.10 ultimóra 57.80, török sorsjegy 59.06. rimamurányi vasut —, déli vasut —, dohányrészvény —, Napoleon d'or 9.58 Lombard —.

Külföldi értéktőzsdek.

Berlin, november 17. (Tőzsdei tudósítás.) A tegnapi utózsde kedvező irányzatának hatása alatt a mai tőzsde is szilárd volt. Készpénzesrészvényekre nagyobb vételi megbízások adtak. A bankok közül a drezdai bank részvényei javultak. A járadékok közül olaszok a nyugati tőzsdék nyomán emelkedtek, spanyolok eleinte gyöngyök voltak, azután javultak. A vasuti értékek közül a svájciak dél-német és svájci vevőkre emelkedtek, Northern és Canada Pacific részvények New Yorkra szilárdak. A második tőzsdében a forgalom kicsiny volt. A birodalmi bank kimutatása kielégítően hatott. Magánlétszámítás kamalát 57 1/2%.

Berlin, november 17. (Zárul.) 4 2/3% papírjáradék —, 4% osztrák aranyjáradék 98.80, Elbavölgyi vasut —, Magyar koronajáradék 95.—, Osztrák-magyar államvasut 140.75, Kassa-oderbergi vasut —, Bécsi váltóár 169.15, Magyar vasuti beruházási kölcsön 101.50, Alpesi bányarészvény —, Disconto-Commandit 191.90, Általános villamosági Edison 249.10, Gelsenkirchener 197.90, Laurakohé 254.50, 4 2/3% ezüstjáradék 98.90, 4% magyar aranyjáradék 97.60, Osztrák hiteltörlesztési részvény 231.10, Déli vasut 32.10, Károly Lajos vasut —, Orosz bankjegy 216.90, 4% új orosz kölcsön 99.25, Török dohányrészvény —, Osztrák járadék —, Magyar hitelbank —, Dynamit Trust 163.—, Harpeni 201.90. Az irányzat ingadozó.

Hamburg, november 17. (Zárul.) 4 2/3% ezüstjáradék 98.90, 1880. sorsjegy 141.50, Déli vasut 32.30, 4% osztrák aranyjáradék 99.25, Osztrák hiteltörlesztési részvény 230.60, Osztrák-magyar államvasut 140.50, Olasz járadék 83.30, 4% magyar aranyjáradék 98.—. Az irányzat gyengébb.

Frankfurt, november 17. (Zárul.) 4 2/3% papírjáradék —, 4% osztrák aranyjáradék 99.—, Magyar koronajáradék 95.25 Osztrák-magyar bank 151.20, Déli vasut 32.10, Elbavölgyi vasut —, Londoni váltóár 204.1. Bécsi bankgyűléslet 135.50, Villamos részvény 145.90, 4% magyar aranykölcsön 81.90, 4 2/3% ezüstjáradék 98.95, 4% magyar aranyjáradék 98.—, Osztrák hiteltörlesztési részvény 231.20, Osztrák-magyar államvasut 141.—, Északnyugati vasut —, Bécsi váltóár 169.20, Párisi váltóár 80.90, Unionbank —, Alpesi bányarészvény 279.50. Az irányzat szilárd.

Páris, november 17. (Zárul.) 3% francia járadék 100.50, Olasz járadék 94.45, Osztrák-magyar államvasut —, Francia létszám. járadék 99.50, 4% magyar aranyjáradék 99.50, Török dohányrészvény 298.—, Osztrák Länderbank 99.50, 3 1/2% francia járadék 102.10, Osztrák földhiteltörlesztési részvény —, Déli vasut —, 4% osztrák aranyjáradék 98.10, Ottomanbank 562.—, Párisi bankrészvény 1077.—, Alpesi bánya részvény —, Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

November 17. A sertésüzlet irányzata változatlan. A) Hízott sertések ára: I. A Magyar elsőrendű: Óreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felüli súlyban) — krajcárig, Óreg közép (páronként 300-340 kilogrammig terjedő súlyban) — krajcárig, Fiala nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 41-42 — krajcárig, Fiala közép (páronként 251-320 kilogrammig való súlyban) 42-42 1/2 krajcárig, Fiala könnyű (páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban) 43-43 1/2 krajcárig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogrammon felüli súlyban) — krajcárig, Közép (páronként 220-280 kilogramm súlyban) — krajcárig, Könnyű (páronként 220 kilogrammig terjedő súlyban) — krajcárig. III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) — krajcárig. Közép (páronként 250-320 kilogrammig terjedő súlyban) — krajcárig. Könnyű (páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban) — krajcárig. IV. Romániai eredetű: Nehéz (páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban) — krajcárig. Könnyű (páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban) — krajcárig.

Sertéslelés szám 1899. nov. hó 15. napján volt készlet 33.999 darab, 1299. november 16. napján felhajtott 439 darab, 1899. évi november 16. napján elszállított 674 darab, 1899. november hó 16. napjára maradt készletben 33.764 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

November 17. — Kinevezések. A földmivvelésügyi miniszter dr. Jobbágyi Kálmánt a vezetés alatt álló földmivvelésügyi minisztériumhoz ideiglenes minőségű fizetetlen miniszteri fogalmazó-joggyakornokká nevezte ki. — A pozsonyi ítélőtábla élnöke Hoffmann Árpád közigazgatási joggyakornokot díjas joggyakornokká nevezte ki. — A debreceni ítélőtábla élnöke Both István zilahi törvényszéki díjtalan joggyakornokot segélydíjas joggyakornokká nevezte ki. — A temesvári ítélőtábla élnöke Radu Tivadár kardnemesi lakos végzettségű joghallgatót díjas joggyakornokká nevezte ki. — A kolozsvári kir. főügyész a gyulafehérvári törvényszéki fogházhoz fogház-őrmeesteré Bardacz Zsigmond kolozsvári törvényszéki címzetes fogházőrmeestert nevezte ki.

konzulsgy által lagosi cs. és kir. konzulsgyi ügynökké történt kinevezését megerősítette.

Névváltoztatások. Goldstein Ignác budapesti illetőségű ugyanottani lakos, valamint kiskoru Breiter Vilma grámleány Varghá, Reich Mór (Kedző) budapesti lakos Ballóra, kiskoru Klein Margit, Gyula Ernő és Oszkár nagy-disznói illetőségű aradi lakosok Kallósra, Schaner Ignác székesfehérvári m. kir. államrendőrségi fogalmazó Sárosira, Löwy József nagyváradi illetőségű ugyanottani lakos, valamint kiskoru gyermekei László, Ferenc, István és Klára Lakatosra, Béni Rikárd, szegedi illetőségű budapesti lakos Benkőre, Grünbaum Samu nádasi illetőségű székesfehérvári lakos Gündörre, Glükmann Lajos lepszévi illetőségű köbükli lakos Gerelyre, Jónás Lajos sárospataki illetőségű ugyanottani lakos, valamint kiskoru gyermekei Mária, Lajos, Géza és György Szegedre, Petrusz Blanka (Krisztina) budapesti illetőségű ugyanottani lakos Göndöcsre, Fischer Sándor budapesti illetőségű ugyanottani lakos Elekre, Schlesinger Dániel budapesti illetőségű ugyanottani lakos, valamint kiskoru gyermekei Adolf, Siegfried, Sándor, Berta, Olga és Jenő Szendere, Svirkura Jenő tanító, mosói lakos Hortobágyra, Maur Mihály állami felső reáliskola tanár, körmezbányai lakos, valamint kiskoru leánya Margit Tevelire, Mittelmann Jakab állami főreáliskola tanár, körmezbányai lakos Mártonra változtatták nevüket belügyminiszteri engedéllyel.

Pályázatok. Hivataloslag állásra a kis-jenői járásbírósnágnál 4 hét alatt; adóügyi állásra a kaposvári kir. adóhivatalnál 2 hét alatt; albirói állásra a beszercei törvényszéknél 2 hét alatt.

Időjelzés.

— A m. kir. országos meteorológiai intézet jelentése. — Budapest, november 17.

A légnyomás maximum megtartotta helyzetét és intenzitását, míg a feketetengeri depresszió délre, Afrika partjaira vonult. Egy új depresszió környezeti látásnak északi Orszoroság felett. Az idő a gáza nyomás hatása alatt áll, amennyiben lecsapodások csak gyéren voltak, kizárólag az elvonulói depresszió utja mentén. A hőmérséklet északon emelkedett, míg egyébként viszonylagos eloszlása nem változott.

Hazánkban tegnap még a nyugati és északi határszelen esett jelentéktelen eső, és nagyobb mennyiségben havi az erdélyi határmegyékből. A hőmérséklet élénk északi légáramlás mellett alacsony és a Dunántúli és tengerpartot kivéve úgy az éjjel, mint a ma reggeli órákban a fagypont alatt van.

A felhőzet nyugatról erősen fagy. Kútidás-Hívós, derült és száraz idő várható, fagyokkal és legfeljebb a tengerpart környékén némi esővel.

Vizállás.

Table showing water levels (Vizállás) for various locations like Duna, Tisza, and others, with columns for date and level.

Advertisement for Budapesti Napló (Budapest Daily) featuring 'Apró hirdetések' (Small advertisements) and 'Előfizetéseket' (Subscriptions). It lists various ad spots and their locations.

Színházak, szórakozó helyek.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1899. évi november hó 18-án.
Másodszor:

Radovics felesége.

Színmű 3 felv. Irtá: Abonyi Árpád.
Személyek:

Radovics Gyenes	Livia	Márkus
Detro Mihályfi	Ernesztin	Ligeti
Fáber Vizvári	Helén	Maróthy M.

Kezdeté 7 óraker.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Szombat, 1899. évi november hó 18-án.

A menyem.

Vigjáték 3 felvonásban. Irták: Fabrice Carré és Paul Bilhaud. Fordította: Adorján Sándor.
Személyek:

Leverdier Ujházi	Malescot	Hetényi
Leverdierné Rákosi Sz.	Lodószka	Paulayné
Paul Dezső	Honoré	Zilahy
Márta Csillag	Ferdinand	Latabár

Kezdeté 7 óraker.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szombat, 1899. évi november hó 18-án.

Faust.

Nagy opera 5 felvonásban. Zenéjét szerzette Gounod. Szövegét Goethe után írták Barbier és Carré. Fordította Ormay F.
Kezdeté 7 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Szombat, 1899. évi november hó 18-án.

Osztrigás Mici.

Bohózat 3 felv. Irtá: Feydeau. Fordította: Béldi Izor.
Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szombat, 1899. évi november hó 18-án.

Szókimondó asszonyság.

Színmű 4 felvonásban. Irtá Victorien Sardou. Fordították Fái és Makó.
Személyek:

Hübscher Katrin	Blaha	Lefebvretáborn.	Kiss M.
Nojperg gr.	Delli	Mária K.	Vidorné
Fouche Solymosi	Erzsébet h.-né	Csatal	
Toinon Vasváriné	Rendőrnövel	Horváth	
La Roussotte Almási	Rovigoi h.-né	Izsóné	
J. Napoleon Szirmai	Dépreaux	Tollagi	
Mária L. neje	Bulow asszony	Siposné	

Kezdeté 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szombat, 1899. évi november hó 18-án.

L. Komáromi Mariska asszony felléptével.

Szulamit.

Zsidó dajjáték 4 felvonásban. Kövessy Albert átdolgozásából írták: Beothy László és Makai Emil, zenéjét szerzette: Davidsohn Emanuel.
Személyek:

Monaoh Szilgyi	Szulamit	Komáromi
Aron Mátrai	Abigail	Ledovsky
Absolon Beothy	Cingtiang	Rózsabegy

Kezdeté 7 1/2 óraker.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Kerepesi-ut 21.

Szombat, november 18-án szinre kerül

Küzelem az északi pólusért.

Ezt megelőzi

A naprendszerrel.

Kezdeté fél 8-kor.

UJ! FOLTŰNO! EREDETI!
FOLIES CAPRICE

Ma 3 bohózat és pedig

„Der kritische Tag“
Le a hussal!

és
Eine Pfändung im Dampfbad.

Továbbá fellépnek

Hleber Fritz és Führer Hansi

eredeti bécsi duettisták.

Erkély incognito páholyok.

Külső konyha és italek. — Mérsékelt árak. — Figyelmes kiszolgálás.

Keleti kávéház

Csömör-ut 14. a Központi pályaudvar indulási oldalán, villamos megállóhely minden este

Dankó Gábor margitszigeti zenekarának hangversenye.
A műsorban Szulamith.

Orient szálloda és kávéház

a mai kor igényeinek megfelelően berendezett. Szobák 80 kr.-tól feljebb
Kerepesi-ut 42. szám.

Ma és minden este Sági Pista híros zenekara hangversenye és Schreier S. művész.

Foltin Antal tulajdonos.

Nappal és éjjel nyitva. A Nemzeti Kaszinóval szemben.

Angol Bar

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 14-16.

NAPPAL ÉS ÉJJELE NYITVA.

Az újonnan fényesen berendezett

BODEGA-PINCE

Nagymező-utca 20. (Somossy mulatóval szemben)

éjjel 3 óráig van nyitva! éjjel 3 óráig van nyitva!

GYEREKRUHÁT

és fehérneműt, valamint egész gyermek-kelengyét, divatos és szolid kivitelben, olcsón készít

FRIEDMANNÉ

HERZ

IRÉN

Budapesten, VI. ker., Bajnok-utca 1. szám.

Sneidig egyenruhákat készít

BLUM SANDOR
Budapest,
Váci-utca 12. szám.

LINOLEUM egész

helyiségek padlózására,
Linoleum-szőnyeg,
Linoleum-futó

LINOLEUM MILDNER H.
Szőnyeg-raktár:
Budapest, IV., Váci-utca 3.

az egészségügyileg legjobbnak elismert, legolcsóbb és legtartósabb padlófedés, pormentes, neszfogó, ruganyos, hasadégmentes és tartósabb, mint bármely más padlózat.

KÜHNÉ

gazdasági gépgyára, MOSONBAN.

A beálló teli időnyre ajánlja legjobb rendszerű és leggondosabb kivitelű: szecs kavágóit, répavágóit, daráló gépeit,

eredeti angol „RAPID“ daralók

erőhajtásra,

kukorica - morzsolóit, takarmányfülesztőit.

A cég ajánlkozik teljes takarmánykamra berendezések tervezésére és eszközözére.

Főraktár:

Budapest, VI. ker., Váci-körút 57/a.

Részletes árjegyzékek rendelkezésre állanak.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc igazgató.

Kitünő novemberi

műsor.

A jávai énekesnők csillaga.

Seherzade

UJ! Érdekes! Pikáns! UJ!

Jane Valder

a Teims-csoport

a légtornászok.

Jones Edgar

legjobb amerikai bohóc.

Les Milanis

au café Montecarlo.

Pénztárnyitás 7 óraker. Kezdeté 8 óraker.

A mulató villanyos világítása saját gépei által eszközöltetik; a gépek Wüste és Rupprecht gépgyárosok által készítették.

Elővételi jegyek Weiss A. nagy szivar-társasága IV., Károly-körút 26. és a mulató nappali pénztáránál kaphatók.

Vasár- és ünnepnap 2 előadás, Hétfőn, november 20-án.

Jane Pierny

a legjelesebb parizsi művésznő első vendégjátéka.

Orvosi szaktekintélyek által emésztési zavarok ellen ajánlja:

„Szent István védjeggyel“

a kőbányai POLGÁRI söröző P.-t. gyártmánya.

Kapható minden fűszer- és csemege-üzletben.

Grand Café Hanusz

Erzsébet-körút 53.

Nagy Katona-hangverseny.

18 biliardasztal. — Fényes világítás. Előkelő családok találkozóhelye.

Epp most jelent meg

mindenkinek ingyen és bérmentve

L. Diletáns munkák árjegyzéke

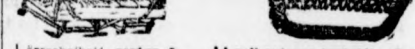
zománccal, bronz-, fa-, beégető-, bőr-, üveg-, fénykép-, gobelin- és gouache festészet és üvegfestészet utánzat

Seefehner J. L.

es. és kir. udvari papír-, rajz- és festőeszköz kereskedésével Budapest, IV., Váci-utca 9.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb

PAP lan PAP lan PAP lan

1 ösennehajtható vasgály 3	10.-	1 aed sodrony ágybetét	5.-
1 matraca	10.-	1 tengortű (fejvaskos)	1.-
1 drb rouge paplan	1.70	1 levarrti szalmaszék	2.50
1 caemir paplan	2.50	1 matró	1.50
1 satin cachmir paplan	3.00	1 Crinde Afrique matrac	4.50
1 atlas cachmir paplan	4.50	1 löszár	12.-
1 atlas selyem paplan	7.50	1 párnásított ruganyos matrac	15.-
1 fodros áll. szel. paplan	12.-	1 nagy szoba szőnyeg 200/300 cm	2.50
1 jó vázkon ágylepedő	1.20	1 ablak tunis függöny	1.50
1 vártás nélkül	1.20	1 bouret ágyterítők	2.50
1 drb jó vázkon chiffon paplan	1.50	1 futószőnyeg méterenként 25	
1 drb lenvászt	1.50	1 król 4 frág.	
1 drb lenvászt takaró pokróc	1.80		
1 drb jó löncskróc	1.50		

GICHNER JANOS és TÁRSA

paplan, matrac és kárpitosru gyárosok, szőnyeg, rugany- és asztalterítő stb. nagy vái asszortéban.

Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 20. szám.

Árjegyzéket kivanars ingyen és bérmentve küldünk. Nem telző árakat kiserölünk, vagy a pénzt visszacsadjuk

6

Megnyitási jelentése

az orthopédikus műtő-gyógyintézetnek
Graz, Merangasse 26.

Az intézetben minden beteg, ki oly testi fogyat-
kozsákkal bír, melyek orthopédikus műtől uton-
vagy pedig gyógygimnasztikával és masszázs-zsal-
gyógyítással, felvethetők.

E célra a gyógyintézet rendelkezésre áll, az in-
tézet orvos lakásán kívül, egy egész ház, magas,
világos helyiségekkel, melyek a gimnasztika és ké-
szülékek kezeléséhez vannak berendezve, továbbá
egy aszeptikus műtőterem és számos betegszoba.

Az adott esetekben szükséges viselhető testgye-
nyeseti készülékek (füző, szintartó-készülék) az or-
vos utasítását szerint saját műhelyben készülnek. Az
intézet vizsgálatok céljából, egy Röntgen-műkösz-
lettel is bír.

Dr. med. Arnold Wittek

Dr. A. Hoffa wüzburgi tanár ur orthopédikus műtő
klinikájának egykori assistense.

Prospektusok ingyen.

A. m. k. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezo-
tósége.

Pályázati hirdetmény.

A m. k. államvasutak bpest-jobbparti üzlet-
vezetősége, a vonalai részre 1900. évben szükséges
pályafentartási fák szállítására nyilvános pályázatot
hirdet. Az 1900. évi megközelítő szükséglet, mely a
megrendelés alkalmával korlátlanul felemelhető vagy
leszállítható, alább van felsorolva: a végleges meg-
rendelés, mely alkalommal az 1900. évben szállítá-
ndó fák pontos mennyisége és méretei szállítással
követendőnek, folyó évi december hó végéig fog
még történni.

170 köbméter	jegenye fenyő deszka
30	luc
4	vörös
14	jegenye
5	tölgyfa
3	erdei fenyőpalló
250	jegenye
7	luc
15	vörös
11	jegenye
60	tölgyfa palló
26	vágott lucfenyőfa
34	faragott vörös fenyőfa
340	puhafa
160	tölgyfa
35	puha szálfa
5	tölgy
80000	folyóméter vágott puhafa lécs
6000	puhafa szelvények
120000	darab fedőszindely
3.500	tölgyfa süitési lécs
4000	puha

és különféle korlási anyagok, egymint oszlopok és
rudak. A fák szállítása 1900. évi február hóban
kezdendő meg s 1900. év április hó végéig fejezendő
be. A fák 3 csoportra osztott részletes méretjegyzé-
kei, melyek egyszersmind ajánlati úrlapokat képe-
znek, a hozzá csatolt pályázati és szállítási feltéte-
lekkel együtt, a bpest-jobbparti üzletvezetőség (Bu-
dapest, Külső Kerepesi-ut nyugdíjházasoport 2. sz.)
anyagbeszerzési osztálya szolgálatja ki díjtalanul,
esetleg küldi meg posta útján. A pályázati feltéte-
lek értelmében kiállítandó ajánlatok 1899. évi dec-
5-én déli 12 óráig nyújtandók be, a bánatpénz 1899.
évi dec. 4-én déli 12 óráig teendő le.
Budapest, 1899. november hóban.
(Utánnyomás nem díjaztatik.) Az üzletvezetőség.

Kiss József összes költeményei.

550 teljes kiadás, mely a
Jehova és mese a varrógép-
ről című hosszabb költe-
ményeket is tartalmazza.
Ara a költő arcképével dí-
szes vászonkötésben 1 forint
50 krajcár.

Ez a lezserbb, leg-
olcsóbb s legkedvel-
tebb ALKALMI
csajándék...
Vidékre postai bérmentes
küldéssel 1 forint 90 kr., ha
ez összegelőre-küldetik be.
Kapható a „BUDAPESTI
NAPLO” kiadóhivatalában

A Sárga Dominó.
Írta:
PREVOST MARCEL
Fordította:
Dr. Bethlen Oszkár.
Ara: 50 krajcár.

Telefon 57-57. Telefon 57-57.

Lekner József

orthopéd-műcípész
Budapest, VIII., Baross-utca 3. sz.

Ajánlja a n. é. közönség becses figyelmébe 22 1/2 hüvelyk magas, álló és a legjobb hirt. névnek ör- vendő műcípész-üzletét. Készít bármiféle elgörbült vagy érzékeny lábra való teljesen megfelelő műcípőket. Vidéki megrendeléseknél az esetleges kár- dozásokodásra a legszívesebben válaszolok.

Eppen most jelent meg!

Peterdi Sándor:

Jefté leányai

és egyéb **ELBESZÉLÉSEK.**

Megrendelhető:
a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában
József-körút 18. sz.

huzásra érvényes jótékonycélu sorsjáték a budapesti poliklinikai egyesület kórháza javára sorsjegy ára csak

1 korona.

Főnyeremény 100,000

Korona ért.

5 nyeremény a 20.000 kor. stb. ért.

Első huzás visszavonhatatlanul már január hó 4-én.

Megrendeléseket pontosan teljesít: a jótékonycélu sorsjáték kezelősége
IV. ker., Kossuth Lajos-utca 1. szám.

Belföld József,
VII., Károly-körút 1.

Gaedike A.
IV., Kossuth Lajos-utca 17.

Magy. kir. államvasutak Igazgatóság.
158877/99. számhoz.

KÖRÖGÉS REKEDÉS HURUT ELLEN A LEGJOBB

REMY FÉLE PÉMETELMUNKORKA

Egy doboz 30 kr.
Csak akkor va-
lós, ha minden doboz
fenekén Aladrisom
látható.

Remy Béla gyógyszerész Békés-Csában.
KAPHATÓ

„Reuma-szesz”

orvosi tekintélyek által kit. ell. külszer. Bámulatos gyors és
biztos hatású, a test bármilyen fájásának, u. m. feorna,
csusz, hechtas, kövesség, szagotás, szurd, nyúlás,
stb. ellen. Fog- és fejfájást 5 perc alatt megszüntet.
1 üveg ára 1 korona, erősebb üveg ára 2 korona 40
fillér. Kapható a főváros és vidék összes gyógyszerészeiben, ap-
szentjeinek kávézóiban.

Widder Gyula gyógyszerésznél
S.-A.-Ujhely.
Főraktár: Terök József gyógyszer. urnál Budapest,
Király-utca 12. sz. és dr. Egger-féle gyógyszerár a
„Nador”-hoz.

HIRDETÉMÉNY
Délpénmet-ország-magyar vasúti kötelék.
(Az 1899. évi január hó 1-től érvényes II. rész 4 füzet). Folyó évi november hó 1-től való érvényes a badeni nagyb. államvasutak Thienen állomása felvételük a fenti füzetben foglalt 64 sz. (nád stb.) kivétel díjszabásába. Az ezen állomásra érvényes díjtételek akként képzelhetők, hogy a württembergi kir. államvasutak Ulm állomására fennálló díjtételekre 100 kg.-kint 0.40 márka hozzáadatk.

Most jelent meg!

Termékenység.

(FECONDITÉ).

Zola Emil legujabb regénye.

Két kötet. Ára 3 forint 50 krajcár.

A NÉGY EVANGELIUM: ez Zola egy újabb, négy részre tervezett regény-ciklusának a címe, s a **Termékenység** ennek az új ciklusnak az első kötete. Készült Angliában, Zola önkényes szám-üzetése idején.

Miről szól a **Termékenység**? Franciaország elméletlenedőnek okairól és következményéről, olyan veszedelemtől, amely bár kisebb mértékben, de minden országban jelen van, és olyan veszedelemtől, amely az egész emberiség sorsára nézve rendkívül nagy jelentőségű.

Sok csezteleni megfigyelésnek, gondolkodásnak és mérhetetlen hazaszeretőknek műve ez a regény. Zola kereste a francia nép elsannyulásának és szaporodása csökkenésének okait, és ez az az eredmény, amelyet elért, megdöbbentő és lesújtó. Az író élvezet bennünket a nyilvános és titkos klinikákba, ahol minden rendű és rangú nők, grisetek, grófnők, demi-mondeok, varróéányok az anyaság terhétől gyors operációval megmenekülnek. A Saint-Lazare pályaudvaron megmutatja azokat a csecsemőket, a kik az anyjuknak utjában vannak s ezért falura adatk, hogy ott gyalázatos módon elpusztuljanak hivatásos anygalcsinálók kezében. Elmondja, milyen biztos sággal degenerálódnak az anyák, mivel a gyermekük szoptatása terhükre van, milyen gonoszokat követnek el azok, akik tápláló dijkát tartanak, s azok, akik erre vállalkozva, tulajdon gyermeküktől szabadulni igyekeznek. Aggodalmas hangon, mely helyenkint már a kétségbeesés reszketésébe csap át, mondja el mind a szörnyűséget Zola. „Feneketlen örvény ez, ugymond, és ha nem szüntet meg a halálnak ezzel a szörnyű hűbérrel adózni, az egész ország bele fog bukni, örökre meg fog semmisülni ebbe az örvénybe.”

Ez a regény tendenciája; ez a gonosz és esztelen bűnhalmazat, s a büntetés, amely nyomában jár. A meszője rövidre fogva ez:
Froment Mathieu, a falak, főrajzóla a Beaucheno-féle gépgyárban. Nem lakik Párisban, mert falun, Janville közelében jobb az élet. Szép, anyaságra termett felesége van, akivel tökéletesen megegyeztek abban, hogy a termékenység a legnagyobb áldás a családra, a házra és az emberiségre egyaránt. Fromentnek tizenkét gyermekük van; valamennyit maga az anya táplálta, az apa pedig mindögyiket egy-egy elhagyott földdarabbal ajándékozta meg szülétekor, s a vásártól földet termővé teszi. S míg a termékeny embereknek földjük is jól terem, az egy- és két-gyermek rendszer hívei tökre mennek, s a földjük, a rengeteg nagy földjük egy-két utóóra marad. (Zola nem felejtkezett meg arról sem, hogy milyen nagy gazdasági veszedelem van abban, ha a nagy birtokok egy kézre kerülnek.) A Froment-család kiterjeszkedik Afrikáig. Egyik tagja nagy előharcosa az új, nagy Franciaországnak, amely Afrikában támad, s a melynek a mostani Franciaország csak egy kis ősszel szolgál. Ennek a Fromentnek tizenöle gyermeke van és megbírdítja velük Szudánt. Mikor hazamennek Mathieu és felesége gyémántkavalkadalmára, százötvennyolcon vannak, fiak, unokák és dedunokák. — Fromentek jellemével és életével bebizonyítja Zola, hogy a termékenység milyen áldásos és boldogságot adó.

A **Termékenység** valóban evangélium, a hogyan maga Zola is mondja: olyan evangélium, amelynek minden olvasója hívője is.

Megrendelhető a
„Budapesti Napló”
kiadóhivatalában
Budapest, VIII., József-körút 18. sz.

Tisztelt vevőim!

Üzletem 24 évi főállása óta mindig főfőrekesem volt a nagyszámu á. vevőimnek jó, tartós, új és divatos árukkal jutányos árak mellett szolgálni, mi nekem különösen azon körülmények által lehetőséges, hogy egy a bevásárlásomat, mint az eladást készpénzfizetés mellett eszközölöm; nem hitelezek és nem adok részletfizetésekre!

A tisztelt vevőim pártfogása és az ezáltal nagy forgalom nem juttattak még azon helyzetbe, hogy én is a most oly általánossá vált végeladásokhoz fogjak, így bátor vagyok ez alkalommal új cikkekből álló raktáramat

uri-, női divat és fehérneműekből a legmérsékeltőbb szabott árak mellett t. vevőim becses figyelmébe ajánlani. — Minden cikkem az ár láthatóan ki van tűzve, alku és engedmény kizárva.

Kitünő tisztelettel

LUSTIG EDE

Kerepesi-ut 2. sz.

Szigeti Lajos

szíjgyártó, nyerges és bőröndös.
Cs. és kir. udv. szállító. — Ó fensége József főherceg és Coburg herceg udv. szállítója.

Budapest, VIII., Múzeum-körút 10.

Tulajdonított áruészlelt és helyükre miatt lezártított árukon adom el raktáron lévő kész áruimat. Raktáron van jelenleg 200 lóra való kültéle, szebbnél szebb 16- és kocsiszám ezüst-, nikkelt- és sárgaréz-verelekre, 100 lóra való civil és 100 lóra való tiszti előlrisz nyergeszer, különféle angol- és bolgári gyártmányu pokroczok, löhölök, istálló szerelések, osterok, lovaglóverszők és botok. Nagy választék a legjobb minőségű utazó, bőröndök, táskák és neccsarekkel, mindon izlések és árak megfelelőleg, 10- és szerzsámítású eszközök. Az üzletemből kiadott árak jószágért keszekedem, miután minden áru személyes felügyeletem alatt készül.

Tartalékos tiszturaknak nyergeszeret kölcsön is adok. Képes katonai és civil árjegyzéket bérmentve küldök.

Titkos betegségek

gyógyítására a specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalatai alapján.

Dr. FABINYI J.

v. kórházi orvos, specialista
gyógyít legrovidebb idő alatt biztos sikerrel férfiaknál és nőknél: hangyefolyást, hólyaggyógyítást, bujakáros sebeket, syphilit, ennek következtében fellépett hátrétegű betegségeket, az onförtöztesből lámadt székrekedéseket.

Meglepő az eredmény ferdi gyengeségnél (impotentia) egy fiatal, mint öregbe egyéneknél. Biztos siker folytan a honorárium utólag is fizethető. Levelekre díjlanul válasz; kívánatai gyorsasággal.

Lakás: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz., (Dohány-utca sarok, I. emelet).

Bejárni a lépcsőnél. Külön várótermék. Rendelés díjeltét 3-3-ig, este 6-8-ig.

Vérgyógyászat.

Uj gyógymód!

Napról-napra legjobb elismerésnek és elterjedésnek örvend: Még a legsúlyosabb régi betegségek is meggyógyíthatók

Dr. Kovács J.

egyet. orvost. hámpata rendelő-intézetében

Budapest, V. ker., Váci-körút 18.

az általa feltalált uj gyógymód által.

A hámpatia-vegyógyászat fölmutathatatlan gyógyhatásának bizonyult asthma, sziv-és gyomorbántalmaknál, sápkórság, közsvény és hólyagbántalmaknál, súlyos idegok (migra-ne, álmatlanság, szédülés, hysteria és neurasthenia), makacs vér- és bőrbántalmaknál.

Egyetlen és legbiztosabb védelem: szelvényes, kezdődő vakaság és elmozvar ellen. Meghívásra betegét látogat (vidéken is).

Rendelés: 9-1-ig és 3-7-ig.
Díjazott levele válaszol.

11 év óta kipurábbált és biztos hatású új gyógymód.

PALAIS ROYAL

Orlay Sándor perzsa császári, spanyol királyi udvari szállító
Budapest, 8. szám Koronaherceg-utca 8. szám.
Gyémántutántzat, ékszerék, párisi legyezók, nászajándékok, bronce, chinai ezüstáruk és díszműáruk
gyári áron.

Böhm Ármin

Budapest, Városház-tér 9. (a Piarista-épülettel szemben).
Teljes csecsemő-kelengye.

Kizárólag saját varrodámban készült

15 forint

- 1 drb díszes hosszú párna himzéssel
- 1 „ egyszerűbb
- 3 „ szegélyes csecsemő ing
- 3 „ sima csecsemő ing
- 1 „ keresztelőkészlet, kézimunka
- 1 „ csinos piké paplan himzéssel
- 3 „ I-a patent ujjas
- 3 „ II-a patent ujjas
- 2 „ horgolt fejkötő
- 3 „ előke, fehér, színes
- 3 „ selyemszalag kokárda
- 2 „ gummi-betét
- 2 „ színes szegélyű flanel
- 2 „ vászon göngyözalag (fasni)
- 12 „ vászon pelenka

42 darab összesen 15 frt.

25 forint

- 2 drb díszes hosszú párna, himzéssel
- 1 „ egyszerűbb
- 6 „ szegélyes csecsemő-ing
- 6 „ sima csecsemő-ing
- 1 „ keresztelőkészlet, kézimunka
- 1 „ csinos piquépaplan, himzéssel
- 6 „ I-a patent ujjas
- 6 „ II-a patent ujjas
- 3 „ horgolt fejkötő
- 3 „ előke, fehér, színes
- 3 „ selyemszalag-kokárda
- 2 „ gummi-betét
- 4 „ színes szegélyű flanel
- 4 „ vászon göngyözalag (fasni)
- 12 „ vászon pelenka

60 drb összesen 25 frt.

Londonban ARANYÉREM és díszkelevéllel kitüntette.

I-ső díj izléses kivitelért.

Vidéki megrendelőknek csomagolás ingyen.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonai orvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmelegebben ajánlható

Dr. KAJDACS, v. cs. és k. ezredorvos.

Electrotherapiai rendelő intézete

Budapest, Váci-körút 4. sz. I. em.

A legelhanyagoltabb húgyszólyásokat, bujakáros sebeket, syphilit, az onförtöztes utóbjait

Elgyengült férfierőt

az orvosi világ által legujabban olyanra felekarolt és hatásában páratlan sikerű

Electro-Massage vagy Psychrophor

által, magömléseket, nőknél fehér-folyást befocskendezés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjúkori bunök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményekképp létrejött hátrétegű betegségeket gyógyít a legujabb gyógy-mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.
Rendel: délelőtt 9 óráig, este 7-8 óráig. Nőknek egy mint férfiaknak külön be és kijárat. Külön várótermék.
Levelekre díjlanul azonnal válaszoltak; esetleg gyógyszerekről is gondoskodva lesz.

Szenzációs találmány gyengeség ellen.

FÉRFIAK SZÁMÁRA.

Impotencia ellen med. dr. Borsódi Ferenc cs. és kir. kiz. szabadalm. elektro-metalikus lemeze, kitüntette 1889-ben Párisban és 1890-ben Nizában aranyéremmel, 1886. Brüsszelben, 1889. Genfben nagy ezüsteremmel, 1893. Chicagóban elismerő okirattal, oklevéllel ellátva a párisi Société de médecine de France, National d'Hygiene Supplique de Paris és számos más tudományos társulatok által. Elhárítja a gyengeséget. A szerkezet felette egyszerű és annak a testen való hordása ele-gendő az eredmény elérésére. Bővebb felvilágosítással, valamint kimerítő brochurekkel készséggel szolgálak

dr. Borsódi-féle

központi lerakat
Budapest, VII., Almássy-utca 3. sz.
II. em., ajtó 12. a.

Magda-hajkenőcs
dermatológiai terapeutikus alapon nyugvó összetételű női fogva az elismert legjobb szor
korpa ellen, ugyiszintén hajkihullás ellen.

Magda-hajkenőcs több év óta kipurábbált, teljesen ártalmatlan, a hajnövezt előmozdítja és mint kitünő orvost a gyakran előforduló hajbetegségek ellen, még gyermekeknél is, használata legjobban ajánlható. Fő széküldési rakár: Kessler Rossmühl, gyógyszerész a „Megg-változó” Gyertyásmű, (Tapolcai utca) — Egy tégely ára 3 korona. — Raktár a következő gyógyszerüzletben: Budapestben Török József, Király-utca 12. és dr. Egger Leo a Nádorhoz, Váci-körút.

Magyar Könyvtár.

Szerkesztő: RÁDÓ ANTAL, Kiadja: Lampel R. (Wodianer F. és Fiai.)

Az októberi füzetek a következők:

- 129. Kóbor Tamás. Elbeszélések. E füzetben az újabb magyar elbeszélő irodalom egyik legnagyobb tehetsége néhány megkapó erejű képben festi a fővárosi élet apró drámáit.
- 130. Kazinczy Ferenc levelei. Szemelvények. Közéleti Váczy János. E leveleknek mint irodalom-történeti forrásműveknek elsőrangú a fontosságuk. Kazinczy korának ismeretéhez nélkülözhetetlenek.
- 131. Moeller Ottó. Az aranycsináló. Dán regény. Ford. Szerdahelyi Sándor. I. rész.
- 132. Ugyanaz. II. rész. Egyike az utolsó legke-szenzáciosabb regényeknek. Geniális módon tűnteti föl, mi következnék abból, ha az aranycsináló régi ábrándja valóra válnék.
- 133. Angyal Dávid. Bethlen Gábor Élete. Számos képpel. A nagy erdélyi fejedelem küadalmait Angyal Dávid e kitünő monográfiája épp oly kimerítően és alaposan, mint színesen és elevenen rajzolja.

Egy-egy füzet ára 15 kr.
Minden füzet egyenkint kapható.

Teljes jegyzéket ingyen küld a kiadóhivatal. Megrendelhetők:

a Budapesti Napló kiadóhivatalában, Budapest, József-körút 18. szám.

GUMMI

és halhólyag tucatonként 3, 4, 5-10 frtig. Capote americaine (róvid) 1-6 frtig tucatonként. Női különlegesség 1.80-2 frtig darabja. Női övszívaokkát tucata 2-8 frtig. Mintagyűjtemény urak számára (25 drb) 5 forint.

Rendelmények rögtön és titkártság mellett eszközöltenek.

Rothausser M. Ignác és fia

Budapest, Király-utca 6/N. sz.

Finom Rum, Törköly, Szilvórium, Ecet és finom Likörök

bárki által hídog uton, minden készülett nélkül, kitünő minőségben, még a legkisebb mennyiségben is előállítható híres kivonatimmal.

Watterich A. BUDAPEST, Dohány-utca 5.

10 arany érem. Alapítottott 1869.

Az első üzlet a szakmában Magyarországon. Cikkre a borkezeléshez. — Minden borbetegség elem szerek. — Sörmérőkészületek leg- vagy szénasv nyomásal. — A világnak legjobb sörszívatyul.

Polgar Sándor
egyetem. gyakorlati orvos és a kórház BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 50. sz. Ajánlja dusan felszo-reit raktárát: ajánl mánny orvos- sebész és betegápolási tár-gyakban. Saját találmány, m. k. szabadalmaz. Polgar-féle sérvkötő, haakötő, görcsör ellenk gumiharisnya, orthopaediai készületek, mátkák e kezék stb. Valódi francia kőtöngö-gességek F. Bergerand né párisi gyarából. Bírtaletes képes árjegyzék ingyen a házhoz

ALAPITTATOTT 1860.

Utazási költségek megtérítése.

Kedvezmény vidéki vevőimnek!

Hogy a ma kezdődő **Karácsonyi Occasióban** nagyobb szükséglettel bíró vidéki vevőimet is részesíthessem, azon kedvezményt nyújtom t. vidéki vevőimnek, hogy az alábbi tabella szerint aránylag már csekély vásárlásnál is visszatérem utazási költségeiket. Raktáram bármely ágában történt személyes bevásárlásnál ezen visszatérítés megadatik s így t. vevőim a mellett, hogy szép fővárosunkat nagyobb anyagi áldozatok nélkül felkereshetik, a lehető legelőnyösebben szerzik be szükségleteiket.

Divatkelmékben

Selyemárukban

**Delez- és mosó-
kelmékben**

**Csipke- és
szövet-
függönyökben
Terítőekben stb.**

Külön a szövetyosztály mellett van a vászon- és fehérmű raktár, hol

menyasszonyi kelengyék

nemcsak rendelésre készülnek, hanem a legegyszerűbbtől a legfinomabbig készletben vannak s azok izléses és szolid elkészítése a legszelebb körökben elismerésre talál.

Házai gyártmányok (Rózsahegy, Szepes-Igló, Késmárk) legjavát raktáron tartom, a **késmárki himzőgyár** (Késmárk, Podolin, Szepes-Béla) svájci módon gyártott gyönyörű himzéseit fehérművek részére a gyár által előtűt eredeti gyári árakon hozom forgalomba.

Kívánatra díjtalanul megküldhető:

1. Vászonművek mintái,
2. Most megjelent 700-nál több litogr. és színes ábrát tartalmazó diszkótésű árjegyzékem, mely üzletem fehérmű osztályáról nyújt áttekinthető tájékozást.
3. A Késmárki himzőgyár készítményeinek mintái.
4. A Karácsonyi Occasio mintái

Visszatérítés

Budapest környék szomszédos forgalmában már 20 koronás vásárlásnál 2 drb. II-od osztályú személyjegy árát térítem meg.

<p>I. II. III. zonákban lakó vevőm személyesen üzletemben eszközölt</p>	<p>50 koronás bevásárlásnál 1 darab gyorsvonat II-od osztály, vagy 2 " személyvonat III-ad osztály jegy árát kapja visszatérítve; a hányszor 50 koronás a bevásárlás, annyiszor lesz ezen egység vissza- térítve, ugy, hogy pl. 200 koronás bevásárlásnál 4 darab gyorsvonat II-od osztály, vagy 8 " személyvonat III-ad osztály jegy árát térítem meg.</p>	<p>IV. V. VI. zonákban lakó vevőm személyesen üzletemben eszközölt</p>	<p>100 koronás bevásárlásnál 1 darab gyorsvonat II-od osztály, vagy 2 " személyvonat III-ad osztály jegy árát kapja visszatérítve; a hányszor 100 koronás a bevásárlás annyiszor lesz ezen egység vissza- térítve, ugy, hogy pl. 400 koronás bevásárlásnál 4 darab gyorsvonat II-od osztály, vagy 8 " személyvonat III-ad osztály jegy árát térítem meg.</p>
<p>VII. VIII. IX. X. zonákban lakó vevőm személyesen üzletemben eszközölt</p>	<p>180 koronás bevásárlásnál 1 darab gyorsvonat II-od osztály, vagy 2 " személyvonat III-ad osztály jegy árát kapja visszatérítve; a hányszor 180 koronás a bevásárlás annyiszor lesz ezen egység vissza- térítve, ugy, hogy pl. 360 koronás bevásárlásnál 2 darab gyorsvonat II-od osztály, vagy 4 " személyvonat III-ad osztály jegy árát térítem meg.</p>	<p>XI. XII. XIII. XIV. zonákban lakó vevőm személyesen üzletemben eszközölt</p>	<p>300 koronás bevásárlásnál 1 darab gyorsvonat II-od osztály, vagy 2 " személyvonat III-ad osztály jegy árát kapja visszatérítve; a hányszor 300 koronás a bevásárlás annyiszor lesz ezen egység vissza- térítve, ugy, hogy pl. 600 koronás bevásárlásnál 2 darab gyorsvonat II-od osztály, vagy 4 " személyvonat III-ad osztály jegy árát térítem meg.</p>

Stern József Budapest, Calvin-tér 1. sz.

